

ආර්ථික, මිල සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව, ඉදිරි දැක්ම සහ ප්‍රතිපත්ති

1.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

2018 වසරේදී පහළ උද්ධමනකාරී වාතාවරණයක් මධ්‍යයේ සාමාන්‍ය වර්ධනයක් වාර්තා කළ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය, ගෝලීය සහ දේශීය බාධාවන්ට ලක්වීමේ අවදානම් සහගත බව වැඩි වශයෙන් පිළිබිඹු කළේය. 2018 වසරේදී මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ (ද.දේ.නි.) වර්ධනය පසුගිය වසරේ වාර්තා කළ සියයට 3.4 ට සාපේක්ෂව සියයට 3.2 ක අගයක් වාර්තා කරන ලදී. සේවා අංශයේ ක්‍රියාකාරකම්වල සිදු වූ සියයට 4.7 ක වර්ධනය සහ කෘෂිකාර්මික කටයුතු යථා තත්ත්වයට පත්වෙමින් එම අංශයේ වාර්තා කළ සියයට 4.8 ක වර්ධනය මේ සඳහා වැඩි දායකත්වයක් සපයන ලදී. ප්‍රධාන වශයෙන් ඉදිකිරීම් කටයුතුවල පසුබෑම හේතුකොටගෙන වසර තුළදී කර්මාන්ත අංශයේ වර්ධනය සියයට 0.9 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස මන්දගාමී විය. ද.දේ.නි. ගණනය කිරීමේ වියදම් ප්‍රවේශය අනුව, පරිභෝජන වියදම් සහ ආයෝජන වියදම් යන දෙඅංශයම 2018 වර්ෂයේ ආර්ථික වර්ධනය සඳහා දායක විය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ආයෝජන පෙර වසරේ වාර්තා කළ සියයට 28.8 ට සාපේක්ෂව සියයට 28.6 ක් ලෙස පැවතුණු අතර ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය වසර තුළදී තවදුරටත් පුළුල් වූයේ එහි හිඟය සපුරා ගැනීම සඳහා විදේශීය සම්පත් මත වූ රැඳියාව ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කරමිනි. 2018 වසරේදී ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 88.9 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇති අතර එක පුද්ගල ද.දේ.නි., එ.ජ. ඩොලර් 4,102 ක් ලෙස පෙර වසරට වඩා මදක් පහළ අගයක් වාර්තා කළේය. ආර්ථික කටයුතුවල මධ්‍යස්ථ වර්ධනය හමුවේ,

සේවා විද්‍යුක්ති අනුපාතිකයේ සුළු ඉහළ යෑමක් හා ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතයේ පහළ යෑමක් වසර තුළදී නිරීක්ෂණය විය.

ගෝලීය සහ දේශීය සාධක හේතුවෙන් ආර්ථිකයේ විදේශීය අංශය වසර පුරා විවිධ විචලනයන්ට භාජනය විය. ගෝලීය වශයෙන්, විශේෂයෙන්ම ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයෙහි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ඉතා පහළ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත මට්ටමක සිට සාමාන්‍යකරණය වීම හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් දැඩි වූ අතර, එමගින් නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් වෙතින් ප්‍රාග්ධන ගලායෑම් සිදු වූ අතර, විශේෂයෙන්ම ද්විත්ව හිඟයක්, එනම් අයවැය හිඟය සහ විදේශීය අංශයේ ජංගම ගිණුමේ හිඟය සහිත ආර්ථිකයන්හි විනිමය අනුපාතික මත ඉහළ පීඩනයක් ඇති කළේය. ශ්‍රී ලංකාවට ද, විශේෂයෙන්ම 2018 වසරේ අප්‍රේල් මස මැද සිට මෙම අභියෝගවලට මුහුණ පෑමට සිදු වූ අතර, වසරේ සිව්වන කාර්තුවේදී දේශපාලන අවිනිශ්චිතතා පැවතීම මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් අගයන් පහළ යෑම හේතුවෙන් එම තත්ත්වය තවදුරටත් තීව්‍ර විය. දේශීය වශයෙන් සැලකීමේදී නාමික වශයෙන් සැලකිය යුතු අගයක් වාර්තා කරමින් අපනයන ආදායම් වර්ධන වේගයට වඩා ආනයන වියදම් වර්ධන වේගය ඉහළ යෑම සමඟ ඉතිහාසයේ පළමු වතාවට වෙළඳ හිඟය, එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 10 ඉක්මවීය. සේවා අපනයන සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියද, වෙළඳ හිඟය වැඩිවීම, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීම් මන්දගාමීවීම සහ විදේශීය ණය මත පොලී ගෙවීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ජංගම ගිණුමේ

හිඟය දැදේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 3.2 ක් දක්වා පුළුල් විය. 2018 වසරේදී මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළම විදේශීය සෘජු ආයෝජන මට්ටම මෙන්ම විශේෂයෙන්ම ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම් හරහා විදේශීය ණය ලබා ගැනීම් ද මූල්‍ය ගිණුමේ ශේෂයට සහය විය. මෙම ප්‍රවණතාවල සමස්ත ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගෙවුම් තුලනයේ ශේෂය, හිඟයක් ලෙස වාර්තා විය. 2018 වසරේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අනුගමනය කළ වෙළඳපොළ මත පදනම් වූ විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තිය මධ්‍යයේ රුපියල තියුණු ලෙස අවප්‍රමාණය වූ නමුත්, විශේෂයෙන්ම විශාල ප්‍රාග්ධන ගලායෑමක් සිදුවන අවස්ථාවලදී සහ අනිසි සමපේක්ෂණ කටයුතු හේතුවෙන් වෙළඳපොළෙහි අධික උච්ඡාවචන ඇතිවන අවස්ථාවලදී මහ බැංකුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත මැදිහත් විය. පුළුල් වෙමින් පැවති වෙළඳ හිඟයට පිළියමක් ලෙස, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ රජය විසින් අත්‍යවශ්‍ය නොවන භාණ්ඩ ආනයන සීමා කිරීම සඳහා තීරු බදු ඉහළ නැංවීම, ආන්තික තැන්පතු අවශ්‍යතා පැනවීම, තෝරාගත් ණය වර්ග කිහිපයක් සඳහා වටිනාකම මත වූ ණය අනුපාතික දැඩි කිරීම සහ සහනදායී බලපත්‍ර මත වාහන ආනයනය සඳහා ණයවර ලිපි නිකුත් කිරීම අත්හිටුවීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග රාශියක් ගනු ලැබීය. මෙම ක්‍රියාමාර්ග සහ ගෝලීය මූල්‍ය වෙළඳපොළෙහි අහිතකර තත්ත්වයන් අඩු වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2018 වසර අවසානයේදී සහ 2019 වසර ආරම්භයේදී ගෙවුම් තුලනය සහ විනිමය අනුපාතිකය මත ඇති වූ පීඩනය අඩු වූ අතර 2019 වසරේ පළමු කාර්තුවේදී ශ්‍රී ලංකා රුපියල ප්‍රධාන මුදල් වර්ගවලට සාපේක්ෂව අතිප්‍රමාණය විය. මෙමගින් පසුගිය වසරේදී විනිමය අනුපාතිකයේ සිදු වූ සැලකිය යුතු අවප්‍රමාණය වීම කිසියම් දුරකට යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමට හැකි විය. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ (ජා.මු.අරමුදල) විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ සාකච්ඡා 2019 වසරේ පෙබරවාරි මස සිට නැවත ආරම්භ වීම සහ ඒ සම්බන්ධයෙන් නිලධාරී මට්ටමේ එකඟතාවකට එළඹීම ද, ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය වැඩිදියුණු කිරීමට දායක විය.

මනා ඉදිරි දැක්මකින් යුතුව ක්‍රියාත්මක කළ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, දේශීය අංශයේ සැපයුම් තත්ත්වය ඉහළ යෑම මෙන්ම සමාහාර ඉල්ලුම අඩු මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන්, රුපියලෙහි සිදු වූ අධික අවප්‍රමාණය සහ දේශීය ධනිජ තෙල් මිල තීරණය කිරීම සඳහා මිල සූත්‍රයක් හඳුන්වා දීම හමුවේ වුවද වසර තුළදී, මතුපිට හා මූලික උද්ධමනය තනි අඩු අගයක පැවතුණි. 2018 වසර තුළදී පැවතුණු හිතකර කාලගුණික තත්ත්වයන්

හේතුවෙන් ආහාර බොහොමයක මිල ගණන් පහළ ගිය අතර, මතුපිට උද්ධමනයේ උච්චාවචනයන් ආහාර කාණ්ඩයේ මිල විචලනයන් හා බෙහෙවින් සමගාමී විය. විශේෂයෙන්ම, ඉදිරියේදී ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිත නමයශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව තුළ මැදිකාලීන උද්ධමනය මැද තනි අගයක පවත්වා ගැනීමට අපේක්ෂිතය.

පහළ මට්ටමක පැවති උද්ධමනය සහ උද්ධමන අපේක්ෂාවන් මෙන්ම ළඟා විය හැකි විභව මට්ටමට වඩා පහළින් පැවති මූර්ත ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් මහ බැංකුවේ දැඩි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය අවසන් කරමින් 2018 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේදී නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින් අඩු කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ක්‍රියා කළේය. ඉන් අනතුරුව, දේශීය ආර්ථිකයේ මන්දගාමී ක්‍රියාකාරීත්වය හමුවේ, විදේශ අංශය කෙරෙහි නොකඩවා ඇති වූ පීඩනය සැලකිල්ලට ගෙන, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මධ්‍යස්ථ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් වසර පුරා පවත්වාගෙන යන ලදී. එහෙත්, විශේෂයෙන්ම 2018 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට දේශීය මුදල් වෙළඳපොළේ පැවති අධික හා අධිණ්ඩ ද්‍රවශීලතා හිඟය හේතුවෙන්, වාණිජ බැංකුවල සියලු රුපියල් තැන්පතු සඳහා අදාළ වන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව 2018 නොවැම්බර් මාසයේදී ප්‍රතිශතයක 1.50 කින් අඩු කරමින්, නිත්‍ය පදනම යටතේ ද්‍රවශීලතාව සැපයීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට සිදු විය. එහෙත්, ඒ සමඟම, ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව අඩු කිරීමෙන් මධ්‍යස්ථ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මත සිදුවන බලපෑම සමනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතිපත්ති අනුපාතික කොර්ඩෝව් තවදුරටත් පදනම් අංක 100 දක්වා අඩු කරමින්, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 75 කින්ද, නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්ද ඉහළ නංවන ලදී. ඒ අනුව, 2018 වසර අවසානයේදී, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පිළිවෙලින් සියයට 8.00 ක් සහ සියයට 9.00 ක් ලෙස පැවතිණි. 2019 වසරේ මුල් කාලසීමාවේදී දේශීය මුදල් වෙළඳපොළේ ද්‍රවශීලතා හිඟ මට්ටම තවදුරටත් පැවතුණු බැවින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව 2019 වසරේ මාර්තු මස 1 වැනි දින සිට තවත් ප්‍රතිශතයක 1.00 කින් සියයට 5.00 ක් දක්වා අඩු කරන ලදී. මේ අතර, බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශ වත්කම් ප්‍රමාණය අඩු වීම හේතුවෙන්, 2018 වසරේදී පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M_{2p}) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය අඩු විය. කෙසේ වුවද, පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය තුළ, දැඩි ද්‍රවශීලතා හිඟ තත්ත්වයන් හා ඉහළ නාමික හා මූර්ත

වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික යටතේ වුවද, වාණිජ බැංකු මගින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණයෙහි සමස්ත ප්‍රසාරණය, 2018 වසරේ අපේක්ෂා කළ මට්ටමට වඩා ඉහළින් පැවතිණි.

මේ අතර, රාජ්‍ය අංශයේ ආදායම් රැස්කිරීමෙහි අඩුවීමක් පැවතිය ද ඉහළ ප්‍රාථමික අතිරික්තයක් සහ පහළ අයවැය හිඟයක් සමඟ රාජ්‍ය මූල්‍ය මෙහෙයුම් 2018 වසර තුළදී කිසියම් වැඩිදියුණු වීමක් පෙන්නුම් කළේය. 2018 වසරේදී රාජ්‍ය ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 13.3 ක් දක්වා අඩු වූ අතර, විශේෂයෙන්ම වසරේ අවසාන කාලය තුළ පැවති දේශපාලනික අවිනිශ්චිතතාවයන් සමඟ අයවැය මෙහෙයුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ඇති වූ ප්‍රමාදය නිසා රාජ්‍ය ආයෝජන අඩු වීම හේතුවෙන් වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම අඩු විය. ආර්ථිකයේ කටයුතු මන්දගාමී වීම සඳහා ප්‍රාග්ධන වියදම් අඩු වීම ද දායක විය. රජයේ නිර්-ඉතුරුම් පිළිබඳ කෙරෙන වර්තන ගිණුමේ හිඟය 2018 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සැලකීමේදී ඉහළ ගියේය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී ගෙවීම් හැර වියදම අතර වෙනස පිළිබඳ කරන ප්‍රාථමික ශේෂය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2017 වසරේදී වූ

සියයට 0.02 ක අතිරික්තයට සාපේක්ෂව 2018 වසරේදී සියයට 0.6 ක අතිරික්තයක් වාර්තා කළේය. ප්‍රාග්ධන වියදම්වල සැලකිය යුතු පහළ යෑම හේතුවෙන් අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2017 වසරේදී පැවති සියයට 5.5 සිට 2018 වසරේදී සියයට 5.3 දක්වා අඩු වුවද, 2018 අයවැයට අනුව අපේක්ෂිත ඉලක්කය වූ සියයට 4.8 ක මට්ටම ළඟා කරගැනීමට නොහැකි විය. මධ්‍යම රජයේ නොපියවූ ණය, 2017 වසර අවසානයට ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පැවති සියයට 76.9 සිට 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 82.9 දක්වා වැඩි වූ අතර, ඒ සඳහා විදේශීය ණය ශේෂයේ රුපියල් වටිනාකම මත බලපෑම් කරමින් රුපියල අවප්‍රමාණය වීම, සාපේක්ෂ වශයෙන් පහළ නාමික ද.දේ.නි. සහ අදාළ කාලය තුළ ලබාගත් ඉහළ ශුද්ධ ණය ගැනීම් හේතු විය. ආදායම් පාදක කරගත් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව උදෙසා පවත්නා අඛණ්ඩ කැපවීම සමඟ ඉදිරි කාලය තුළ රජයේ ණය වගකීම් කළමනාකරණයට පහසුකම් සැලකිය හැකි සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනතෙහි විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ මධ්‍යකාලීන ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ගය හඳුන්වාදීම මගින් ණය මූල්‍යනය කිරීමේ අවදානම අඩු කළ හැක.

1.1 සංඛ්‍යා සටහන
සාර්ව ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වය (2014-2018)

දර්ශකය	ඒකකය	2014	2015	2016	2017 (අ)	2018 (ආ)
මූර්ත අංශය (ඇ)						
මූර්ත ද.දේ.නි. වර්ධනය	සියයට	5.0	5.0	4.5 (අ)	3.4 (ආ)	3.2
පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව ද.දේ.නි.	රුපියල් බිලියන	10,361	10,951	11,996 (අ)	13,418 (ආ)	14,450
ඒක පුද්ගල ද.දේ.නි. (ඇ)	එ.ජ. ඩොලර්	3,819	3,842	3,886 (අ)	4,104 (ආ)	4,102
විදේශීය අංශය						
වෙළඳ ශේෂය (ඇ)	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-10.4	-10.4	-10.8 (අ)	-10.9	-11.6
ජංගම ගිණුමේ ශේෂය (ඇ)	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-2.5	-2.3	-2.1	-2.6	-3.2
සමස්ත ශේෂය	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන	1,369	-1,489	-500	2,068	-1,103
විදේශීය නිල සංචිත	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන	8,208	7,304	6,019	7,959	6,919
රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය (ඇ) (ඉ)						
වර්තන ගිණුමේ ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-1.2	-2.3	-0.6	-0.7	-1.2
ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-1.5	-2.9	-0.2	0.02	0.6
සමස්ත අයවැය ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-5.7	-7.6	-5.3	-5.5	-5.3
මධ්‍යම රජයේ ණය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	71.3	77.7	78.3	76.9	82.9
මුදල් අංශය සහ උද්ධමනය						
පුළුල් මුදල් වර්ධනය (M ₂) (ඊ)	සියයට	13.4	17.8	18.4	16.7	13.0
පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය වර්ධනය (M ₂) (අ)(ඊ)	සියයට	8.6	25.0	21.6	14.7	15.9
වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමන අනුපාතිකය (උ)	සියයට	3.3	2.2	4.0	6.6	4.3

(අ) සංශෝධිත
 (ආ) තාවකාලික
 (ඇ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.
 (ඈ) නවතම ජනගහන සංඛ්‍යා දත්ත අනුව ඇස්තමේන්තු යාවත්කාලීන කර ඇත.
 (ඉ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2019 මාර්තු 19 දින නිකුත් කරන ලද 2016 සහ 2017 සංශෝධිත ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.
 (ඊ) වසර අවසානයේ ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය
 (උ) 2014 වසර සඳහා දත්ත කො.පා.මි. දර්ශකය (2006/07=100) මත පදනම් වන අතර, 2015 සිට දත්ත කො.පා.මි. දර්ශකය (2013=100) මත පදනම් වේ.
 මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මුදල් අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

බැංකු අංශයේ සිදු වූ මධ්‍යස්ථ එහෙත් ස්ථාවර වර්ධනය හේතුවෙන් වසර තුළදී මූල්‍ය අංශය අඛණ්ඩව ප්‍රසාරණය විය. කෙසේ වුවද, ප්‍රධාන වශයෙන්ම වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවයේ පහළ යෑම, මෙහෙයුම් වියදම් ඉහළ යෑම සහ අධික බදු හේතුවෙන් වසර තුළදී බැංකු අංශයේ ලාභදායීතාව අඩු විය. වසර තුළදී බාසල් III නිර්ණායක ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 9 (SLFRS 9) භාවිතය ඇරඹීම ඇතුළුව විවිධ අභියෝගී ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග වඩාත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් කටයුතු කරන ලදී. ඒ අතර, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශය ද අභියෝගාත්මක පරිසරයක් තුළ මධ්‍යස්ථ වර්ධනයක් වාර්තා කළ අතර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අර්බුදකාරී තත්වයන්ට මුහුණ දුන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් නැවත නගා සිටුවීම සහ එම අංශයේ දිගු කාලයක් පුරා පවතින ගැටලු නිරාකරණය කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් ඇති වූ අහිතකර වර්ධනයන් හේතුවෙන් ආයෝජන විශ්වාසය මත ඇති වූ අයහපත් බලපෑම නිසා කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ මෙම වසරේදී ද දුර්වල කාර්යසාධනයක් වාර්තා කළේය.

පසුගිය දශකය තුළ ශ්‍රී ලංකාව මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීමේදී කැපී පෙනෙන ප්‍රගතියක් අත් කර ගනු ලැබුව ද, අවශ්‍ය ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීම අඛණ්ඩව ප්‍රමාද වීම සහ වරින් වර හඳුන්වා දුන් අස්ථාවර සහ පුරෝකථනය කළ නොහැකි ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙන් පසුගිය වසරවලදී මූර්ත ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වයේ ප්‍රගතිය අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා පහළ මට්ටමක පැවතුණි. එවැනි අවිධිමත් තත්වයන් හේතුවෙන් ආර්ථික වර්ධන මාවත අඩාල වූ අතර, එමගින් ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ ආදායම් ලබන ආර්ථිකයක් වෙත ළඟාවීමට ඇති අවස්ථාව වැළකී ඇත. මෙම පසුබිම තුළ, වෙළඳ භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා වූ ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය සහ නව වෙළඳ ප්‍රතිපත්තිය, රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය සහ රාජ්‍ය ණය නිරසාරභාවය පවත්වා ගැනීම තහවුරු කිරීම සඳහා වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා වැඩසටහන සහ මිල ස්ථායීතාව නිරසාරව පවත්වා ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා 2020 වසර වන විට මහ බැංකුව නම්‍යශීලී උද්ධමනය ඉලක්ක කරගත් ප්‍රතිපත්තියක් පවත්වා ගැනීම ඇතුළත් වන දැනටමත් හඳුන්වා දී ඇති ප්‍රතිසංස්කරණ සැලැස්ම කඩිනම් කිරීම සඳහා සියලුම පාර්ශ්වකරුවන් විසින් ඒකාබද්ධ ප්‍රයත්නයක් දැරීම ඉතා වැදගත් වේ. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ නිසි කලට ස්ථාපිත කිරීම ඉන්දියන් සාගරයේ ආයෝජන සඳහා ඉහළ අවධානයක් ඇති

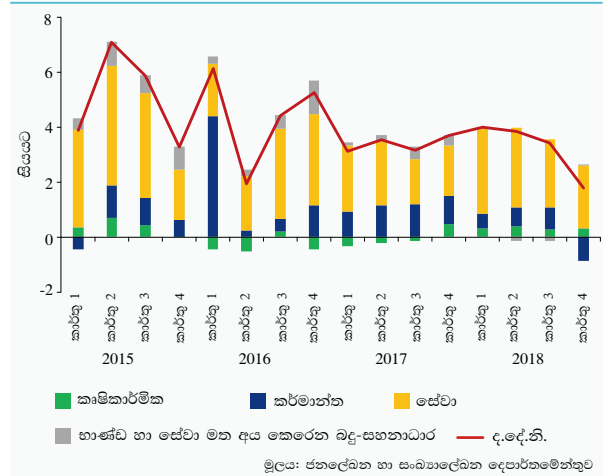
ක්‍රමෝපායික පිහිටීමක් සහිත රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික පෙර දැක්ම හා අපේක්ෂාවන් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා පමණක් නොව, රටේ ජනතාවගේ සමස්ත ජීවන තත්වය සහ එහි ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීමට ද අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

1.2 2018 වසරේ සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන්, ස්ථායීතාව සහ ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිචාර

මූර්ත අංශයේ වර්ධනයන් සහ උද්ධමනය

ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙහි (ද.දේ.නි.) තාවකාලික ඇස්තමේන්තු අනුව, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය මූර්ත වශයෙන් 2017 වසරේදී වාර්තා කළ සියයට 3.4 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2018 වසරේදී සියයට 3.2 ක අඛණ්ඩ සාමාන්‍ය වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. පසුගිය වසරේ පැවති අයහපත් කාලගුණික තත්වයන්ගේ බලපෑමෙන් පසුව නැවත යථා තත්වයට පත්වීම පිළිබිඹු කරමින් කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් 2018 වසරේදී සියයට 4.8 කින් වර්ධනය විය. ඒ අනුව, වී වගාව සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළ අතර, අනෙකුත් ධාන්‍ය සහ එළවළු වගාවන් ද 2018 වසරේ වාර්තා කළ වර්ධනයට දායක විය. නියඟය හේතුවෙන් පහළ වර්ධනයක් වාර්තා කළ 2017 වසරේ පදනම් බලපෑම ද පෙන්නුම් කරමින්, කෘෂිකාර්මික අංශය යහපත් වර්ධනයක් පිළිබිඹු කළේය. මේ අතර, කර්මාන්ත ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්, පෙර වසරේදී වාර්තා කළ සියයට 4.1 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව මෙම වසරේදී සියයට 0.9 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස මන්දගාමී විය. ඉදිකිරීම් ක්‍රියාකාරකම්

1.1 රූප සටහන
ද.දේ.නි.යෙහි වර්ධනය සඳහා ආංශික දායකත්වය

විශේෂ සටහන 1

ජාතික ගිණුම් ඇස්තමේන්තු සඳහා විශාල සංශෝධන නිරන්තරයෙන් සිදු කිරීමෙන් සාර්ව ආර්ථික දර්ශක සහ සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය මත ඇති වන බලපෑම

ජාතික ගිණුම් ඇස්තමේන්තු, විවිධ තීරණ ගැනීමේ අරමුණ ඇතිව ආර්ථිකයක දිශානතිය මැන ගැනීම සඳහා සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්, ආයෝජකයින් සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් විසින් භාවිතා කරනු ලබන ප්‍රධාන මිනුම් දණ්ඩක් වේ. එබැවින්, රටක ජාතික සංඛ්‍යාන ලබාදෙන ආයතනය මගින් ආර්ථිකයේ ව්‍යුහයේ සිදු වන ක්‍රමානුකූල වෙනස්කම් ග්‍රහණය කර ගැනීමට නිරන්තරයෙන් යාවත්කාලීන කළ නිවැරදි ජාතික ගිණුම් ඇස්තමේන්තු නිසි කලට ලබා දීම අත්‍යවශ්‍ය වැදගත් වේ.

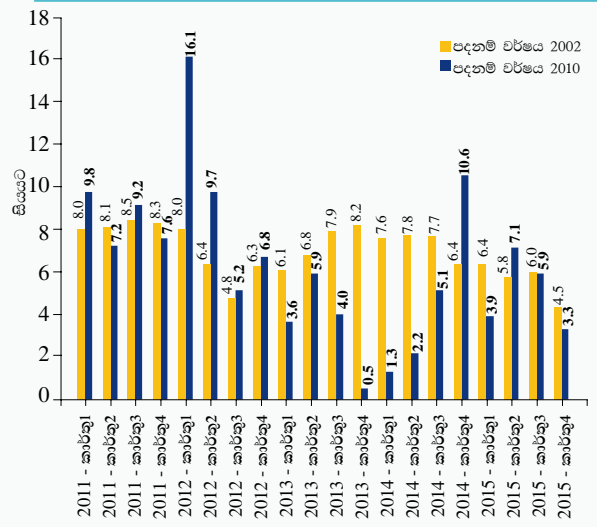
ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තුවල නිරවද්‍යතාව ඉහළ නැංවීම සහ ආර්ථිකයේ සැබෑ ව්‍යුහය පිළිබිඹු කෙරෙන දත්ත සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික සංඛ්‍යාන ලබාදෙන ආයතනය වන ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2015 වසරේදී ජාතික ගිණුම් සම්පාදනය කිරීමේ ක්‍රමයට වැදගත් සංශෝධනයක් සිදු කරමින් ද.දේ.නි.යෙහි පදනම් වර්ෂය 2002 වසරේ සිට 2010 වසර ලෙස වෙනස් කරන ලදී. පදනම් වර්ෂය වෙනස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේදී ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ජාත්‍යන්තර වර්ගීකරණයන් අනුගමනය කිරීම සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ ජාතික ගිණුම් ක්‍රමය - 2008 (SNA - 2008) ගිණුම් සම්පාදන ක්‍රමවේද අනුගමනය කිරීම වැනි වැඩිදියුණු කිරීම් කිහිපයක් සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, 2015 වසරේ පළමු කාර්තුවේ සිට ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ගිණුම් 2010 වසර පදනම් වසර ලෙස යොදාගෙන සම්පාදනය කරන අතර, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින්, විශේෂයෙන්ම සමීක්ෂණ ආවරණය වැඩි දියුණු කිරීම හරහා, රටේ සිදු වන නව ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ග්‍රහණය කර ගැනීම සඳහා ජාතික ගිණුම්වල පදනම් වර්ෂය කලින් කලට වෙනස් කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.¹

පදනම් වර්ෂයේ මෙම වෙනස් කිරීමත් සමඟ ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2015 වර්ෂයේ සිට ජාතික ගිණුම් ඇස්තමේන්තු සඳහා සංශෝධන ප්‍රතිපත්තියක් ද හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම සංශෝධන ප්‍රතිපත්තියට අනුව, පුළුල් වශයෙන්, දත්ත නිකුත් කිරීමේ ඉදිරි දින දර්ශනයක් අනුගමනය කරමින් අදාළ කාර්තුවෙන් දින 75 කට පමණ පසුව 'තාවකාලික ඇස්තමේන්තු' සකස් කර ප්‍රකාශයට පත් කෙරේ. වාර්ෂික ඇස්තමේන්තු ප්‍රකාශයට පත් කරන විට එම වසරේ පළමු

කාර්තු තුන සහ පෙර වසර දෙක සඳහා වන සංශෝධන ඇස්තමේන්තු 'සංශෝධිත තාවකාලික ඇස්තමේන්තු' වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කෙරේ. අවසන් දත්ත ප්‍රකාශයට පත් කළ හැකි අවස්ථාවේදී 'අවසන් කාර්තුව' සහ වාර්ෂික ජාතික ගිණුම් ඇස්තමේන්තු' නිකුත් කරනු ලැබේ.

මෙලෙස පදනම් වර්ෂය සංශෝධනය කිරීම සහ ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ සංශෝධන ප්‍රතිපත්තිය අනුව, තාවකාලික ජාතික ගිණුම් සංශෝධනය පිළිබඳ සංකල්ප ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් පරිචයන් සමඟ ගැළපුණද,² නිතර සිදු කරන සංශෝධන, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට මෙන්ම ආයෝජකයින්ට දත්ත හා සාක්ෂි

රූප සටහන වි.ස 1.1
කාර්තුමය මූලික ද.දේ.නි.යෙහි වර්ධනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

මත පදනම් වූ තීරණ ගැනීමේදී අභියෝගයක් වී ඇත. බොහෝ ආර්ථිකයන් තුළ මෙවැනි අභියෝග පොදුවේ දැකිය හැකි වුවද,³ විශේෂයෙන්ම කාර්තුවක් අවසන් වී මාස 2 1/2 සිට 3 පමණ කාලයක් පසුව ජාතික ගිණුම්වල ප්‍රථම තාවකාලික ඇස්තමේන්තු නිකුත් කරන වාතාවරණයක් තුළ, පිළිගත් සාර්ව ආර්ථික සම්බන්ධතා භාවිතා කර

1 මෑත වසරවල ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ඉදිරිපත් කරන වර්ධන ඇස්තමේන්තු, ආර්ථික විශ්ලේෂණයන්හි නියැලී සිටින දේශීය හා විදේශීය ආයතන ගණනාවක වර්ධන පුරෝකථනවලට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස පහළ අගයක් ගත් අතර, සමහර අවස්ථාවලදී අනෙකුත් සාර්ව ආර්ථික දර්ශකයන්ගේ විචල්‍යතාව සමඟ නොගැළපෙන බව ද නිරීක්ෂණය වී ඇත. දත්ත ආවරණය සහ ද.දේ.නි. ගණනය කිරීමේ ගුණාත්මකභාවයෙහි පවතින අඩුපාඩු ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ඉදිරි සංශෝධනවලදී මෙන්ම ඉදිරියේදී නිකුත් කරන ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තුවලදී නිවැරදි කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත් මෙම විශේෂ සටහනේ අරමුණ, එවැනි අඩුපාඩු පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීම නොව ජාතික ගිණුම් ඇස්තමේන්තු සඳහා නිරන්තරයෙන් සංශෝධන සිදු කිරීම තුළින් ආර්ථිකය මුහුණ දෙන අභියෝග ඉස්මතු කිරීම වේ.

2 Berry, F.; Iommi, M.; Stanger, M. and Venter, L. "The Status of GDP Compilation Practices in 189 Economies and the Relevance for Policy Analysis." IMF Working Papers, 2018, WP/18/37.
3 මෙ සම්බන්ධව, Orphanides, A. "Monetary Policy Evaluation with Noisy Information." Journal of Monetary Economics, 2003, 50(3), pp. 605-31; Orphanides, A. and van Norden, S. "The Unreliability of Output-Gap Estimates in Real Time." The Review of Economics and Statistics, 2002, 84(4), pp. 569-83; and Giannone, D.; Reichlin, L. and Sala, L. "Monetary Policy in Real Time." NBER Macroeconomics Annual, 2004, 19, pp. 161-200 පර්යේෂණ පත්‍රිකා බලන්න.

පැහැදිලි කළ නොහැකි විශාල සංශෝධන සිදු කිරීම හිතකර තත්ත්වයක් නොවේ.

2015 වසර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාවේ සාකච්ඡා කළ පරිදි, කාර්තුමය මූර්ත ද.දේ.නි.යෙහි වර්ධන අනුපාත පිළිබඳ ජාතික ගිණුම්වල නවතම පදනම් වර්ෂය වෙනස් කිරීමෙන් වූ බලපෑම රූපසටහන වි.ස. 1.1 මගින් පෙන්නුම් කරයි. උදාහරණයක් ලෙස, 2002 පදනම් වර්ෂය යටතේ සියයට 8.0 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කළ 2012 වසරේ පළමු කාර්තුවේ මූර්ත ද.දේ.නි.යේ වර්ධනය, 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ සියයට 16.1 ක් වශයෙන් වාර්තා වූ අතර, 2002 පදනම් වර්ෂය යටතේ සියයට 8.2 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කළ 2013 වසරේ හතර වන කාර්තුවේ මූර්ත ද.දේ.නි.යේ වර්ධනය 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ සියයට 0.5 ක් වශයෙන් ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

මාස අටක් තුළදී, 2018 ජූලි මාසයේදී සහ 2019 මාර්තු මාසයේදී නිකුත් වූ ජාතික ගිණුම් සැසඳීමේදී විසඳුම් ප්‍රවේශය මත පදනම් වූ මෑතකදී සංශෝධනය කරන ලද ජාතික ගිණුම්වල (2010 පදනම් වර්ෂය) බලපෑම සංඛ්‍යා සටහන

ලෙස සැලකිය යුතු ඉහළ මට්ටමක් දක්වා සංශෝධනය කර ඇති අතර, 2018 වසර සඳහා එය සියයට 78.8 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත. අනෙක් අතට, 2016 වසර සඳහා ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 35.0 ක් හා 2017 වසර සඳහා සියයට 36.7 ක් වූ ආයෝජනය 2016 වසර සඳහා සියයට 27.9 ක හා 2017 වසර සඳහා සියයට 28.8 ක සැලකිය යුතු ලෙස අඩු මට්ටමක් දක්වා සංශෝධනය කර ඇත. 2018 වසර සඳහා එය සියයට 28.6 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත. 2016 - 2018 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ආයෝජනය පිළිබඳ සංශෝධිත දත්ත මෑත කාලයේ ආර්ථික වර්ධන මාවත හා සමගාමී වුවද, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ආයෝජනය 2012 වසරේදී සියයට 39.1 ක සිට 2015 වසරේදී සියයට 31.2 ක් දක්වා තියුණු ලෙස අඩු වීම සහ 2018 වසරේදී තවදුරටත් සියයට 28.6 ක් දක්වා අඩු වීම පිළිබඳව අපැහැදිලිතාවක් තිබෙන අතර, මෙමගින් ජාතික ගිණුම්වල නිරවද්‍යතාව සහ විශ්වසනීයභාවය පිළිබඳ ගැටලුවක් පැන නගී.

ආර්ථික තීරණ ගැනීම, එම තීරණ ගනු ලබන අවස්ථාවේ පවතින සංඛ්‍යාලේඛන මත පදනම්ව සිදු කරනු ලබන

සංඛ්‍යා සටහන වි. ස. 1.1
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස විසඳුම් (පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව)

ශීර්ෂය		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
අවසාන පරිභෝජන විසඳුම	2019 මාර්තු මාසයේ දත්ත නිකුතුව	76.9	79.8	72.8	75.4	75.8	76.4	79.4	78.3	78.8
	2018 ජූලි මාසයේ දත්ත නිකුතුව	76.9	79.8	72.8	75.4	75.8	76.4	72.4	70.5	
දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය	2019 මාර්තු මාසයේ දත්ත නිකුතුව	30.4	33.4	39.1	33.2	32.3	31.2	27.9	28.8	28.6
	2018 ජූලි මාසයේ දත්ත නිකුතුව	30.4	33.4	39.1	33.2	32.3	31.2	35.0	36.7	
දළ දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය	2019 මාර්තු මාසයේ දත්ත නිකුතුව	23.7	26.3	29.0	29.3	27.7	25.7	26.8	26.5	25.7
	2018 ජූලි මාසයේ දත්ත නිකුතුව	23.7	26.3	29.0	29.3	27.7	25.7	26.7	26.3	
තොග වෙනස්වීම්	2019 මාර්තු මාසයේ දත්ත නිකුතුව	5.9	5.1	9.2	3.2	4.1	5.1	0.4	1.3	2.2
	2018 ජූලි මාසයේ දත්ත නිකුතුව	5.9	5.1	9.2	3.2	4.1	5.1	7.6	9.3	
විදේශීය අංශයේ භාණ්ඩ හා සේවා ගිණුමේ ශේෂය	2019 මාර්තු මාසයේ දත්ත නිකුතුව	-7.3	-13.2	-11.9	-8.6	-8.1	-7.5	-7.3	-7.2	-7.3
	2018 ජූලි මාසයේ දත්ත නිකුතුව	-7.3	-13.2	-11.9	-8.6	-8.1	-7.5	-7.3	-7.2	
වෙළඳපොළ මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදනය (ද.දේ.නි./ද.දේ.වි.)	2019 මාර්තු මාසයේ දත්ත නිකුතුව	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	2018 ජූලි මාසයේ දත්ත නිකුතුව	100	100	100	100	100	100	100	100	

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

වි.ස.1.1 මගින් පෙන්නුම් කරයි. ඒ අනුව, 2016 වසරෙන් පසු කාලපරිච්ඡේදය සඳහා, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පරිභෝජනය හා ආයෝජනය (දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය) පිළිබඳ දත්ත සැලකිය යුතු ලෙස සංශෝධනය කර ඇත. 2016 වසර සඳහා සියයට 72.4 ක් හා 2017 වසර සඳහා සියයට 70.5 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර තිබූ ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පරිභෝජනය 2016 වසර සඳහා සියයට 79.4 ක් හා 2017 වසර සඳහා සියයට 78.3 ක්

අතර, බොහෝ අවස්ථාවලදී ප්‍රකාශිත දත්ත සඳහා පසුකාලීනව විශාල සංශෝධන සිදු වන විට එම ප්‍රතිපත්ති තීරණ ආපසු හැරවිය නොහැක. නිදසුනක් ලෙස නිමැවුම් පරතරය, එනම් ආර්ථිකයේ සැබෑ නිමවුම හා විභව නිමැවුම අතර වෙනස මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ එක් ප්‍රධාන යෙදවුමකි. ජාතික ගිණුම් ඇස්තමේන්තු සඳහා නිතර විශාල සංශෝධන සිදු කිරීම තුළින් විභව නිමැවුම හා නිමැවුම් පරතරය පිළිබඳ

ඇස්තමේන්තුවල වලංගුවාවය බලපෑමට ලක් කරන අතර, තීරණ ගනු ලබන අවස්ථාවේ පවතින තොරතුරු මත පදනම්ව ගනු ලබන මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීම හා ලිහිල් කිරීම සඳහා වන තීරණ මගින් ආර්ථිකය මත අනිසි බලපෑම් ඇති කළ හැකි අතර, පසුකාලීනව සංශෝධිත ජාතික ගිණුම් ඇස්තමේන්තු ඉදිරිපත් කළ ද, මෙවැනි අනිසි බලපෑම් නිවැරදි කළ හැකි නොවනු ඇත. රාජ්‍ය මූල්‍ය දර්ශක සම්බන්ධයෙන් ගත් කළ ආදායම, වියදම, ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන් සහ ණය මට්ටම් සාමාන්‍යයෙන් ද.දේ.නි.යෙහි අනුපාතයක් ලෙස දක්වනු ලබන අතර, තීරණ ගනු ලබන අවස්ථාවේදී පවතින දර්ශක මත පදනම්ව ගනු ලබන රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති තීරණ, ජාතික ගිණුම් ඇස්තමේන්තු සඳහා පසුකාලීනව සිදු කරනු ලබන සංශෝධන නොසලකමින් ආර්ථිකය මත බලපෑම් ඇති

කරනු ඇත. ද.දේ.නි., ආර්ථික කටයුතු සඳහා වන අතිශය වැදගත් දර්ශකයක් වන බැවින් ආයෝජකයින් විසින් ද, ද.දේ.නි. දත්ත නිකුතුව පිළිබඳ විශේෂ අවධානයක් යොමු කරන අතර, ඔවුන් විසින් ආයෝජන තීරණ පවත්නා දත්ත මත පදනම්ව ගනු ලබන තත්වයකදී, මූලික දත්ත නිකුතුවෙන් වසර ගණනාවකට පසු ආර්ථිකය ඉතා හොඳින් හෝ එසේත් නැත්නම් අයහපත් ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වී ඇති බව වටහා ගැනීම ප්‍රයෝජනවත් නොවේ.

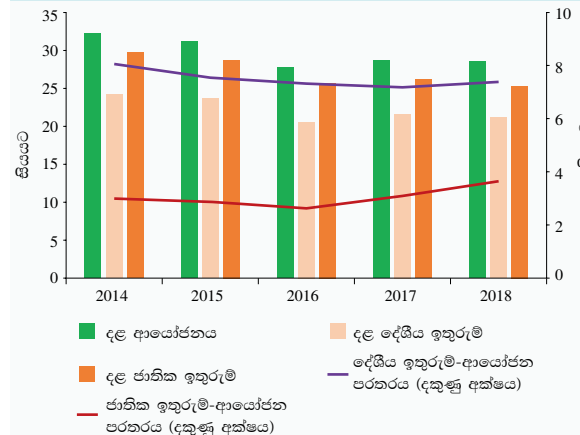
එමනිසා, නියමිත කාලයේදී නිවැරදි දත්ත නොලැබීමෙන් ඇති වන සාර්ව ආර්ථික පිරිවැය ඉහළ බැවින්, අනාගතයේ සංශෝධන සිදු කිරීමේදී වඩාත් විනිවිදභාවයෙන් යුතු වීම ද පදනම් වර්ෂය වෙනස් කිරීමේ සහ දත්ත නිකුත් කිරීමේ ඉදිරි දින දර්ශන සැලසුම් කිරීමේදී මෙය සැලකිල්ලට ගත යුතු ප්‍රධාන සාධකයකි.

සහ පනල් හා කැණීම් ක්‍රියාකාරකම් අඩු වීම, වසර තුළදී කර්මාන්ත ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් මන්දගාමී වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කෙසේ වුවද, නිෂ්පාදන කර්මාන්ත සහ විදුලිය, ජලය හා කසළ කළමනාකරණය ආශ්‍රිත කටයුතුවල ක්‍රියාකාරිත්වය, කර්මාන්ත ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල වර්ධනයට දායක විය. ද.දේ.නි.යේ විශාලතම අංශය වන සේවා අංශය, පෙර වසරේදී වාර්තා කළ සියයට 3.6 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව, 2018 වසරේදී සියයට 4.7 කින් වර්ධනය විය. සේවා අංශයේ ක්‍රියාකාරකම් අතරින් මූල්‍ය සේවාවන්, ආර්ථික වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් අඛණ්ඩ දායකත්වයක් දැක්වූ අතර, තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් ද ඊට දායක විය.

සියයට 28.8 ක් වූ ආයෝජන 2018 වසරේදී සියයට 28.6 ක් දක්වා සුළු වශයෙන් පහත වැටුණි. ඒ අනුව, 2018 වසරේදී දේශීය ඉල්ලුම සියයට 7.9 කින් වර්ධනය වූ අතර ශුද්ධ විදේශීය ඉල්ලුම සියයට 10.3 කින් පහත වැටුණි. මේ අතර, දේශීය ඉතිරිකිරීම් ද, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2017 වසරේ වූ සියයට 21.7 ක අගයෙහි සිට 2018 වසරේදී සියයට 21.2 ක් දක්වා සුළු වශයෙන් පහත වැටුණි. තවද, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ජාතික ඉතිරි කිරීම් ද 2017 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 26.2 ක අගය හා සැසඳීමේදී මෙම වසර තුළදී සියයට 25.4 ක් දක්වා අඩු විය. මෙය විදේශීය ශුද්ධ ජංගම සංක්‍රාමවල මධ්‍යස්ථ වර්ධනය හමුවේ දේශීය ඉතිරි කිරීම් ආන්තිකව පහළ යෑමේ සහ විදේශීය ශුද්ධ

වියදම් ප්‍රවේශය පදනම් කරගත් ද.දේ.නි.යෙහි ඇස්තමේන්තුවලට අනුව, 2018 වසරේ නාමික ආර්ථික වර්ධනය සඳහා පරිභෝජන මෙන්ම ආයෝජන වියදම ඉහළ යෑම ද දායක විය. කෙසේ වෙතත්, ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 78.8 ක් වන පරිභෝජන වියදමෙහි වර්ධන වේගය 2017 වසරේ වූ සියයට 10.3 ක අගයෙහි සිට 2018 වසරේදී සියයට 8.3 ක වර්ධනයක් දක්වා මන්දගාමී විය. පරිභෝජන වියදමෙහි මන්දගාමීත්වය සඳහා පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදමෙහි වර්ධන වේගය පහළ යෑම හේතු වූ අතර, 2017 වසර සමඟ සැසඳීමේදී රාජ්‍ය පරිභෝජන වියදම ඉහළ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. මේ අතර, 2017 වසරේදී සියයට 15.8 ක වර්ධන වේගයක් වාර්තා කළ ආයෝජන වියදම, ඉදිකිරීම් අංශයෙහි අඩු නාමික වර්ධනය සමඟ මෙම වසර තුළදී සියයට 6.8 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මෙම වර්ධනයන් සමඟින් 2017 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස

1.2 රූප සටහන
ඉතිරිකිරීම්, ආයෝජන හා ඉතරුම් - ආයෝජන පරතරය (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

1

1.2 සංඛ්‍යා සටහන

පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව සමස්ත ඉල්ලුම සහ ඉතිරිකිරීම් - ආයෝජන පරතරය (අ)(ආ)

ශීර්ෂය	රුපියල් බිලියන		වර්ධනය (%)		ද.දේ.නි.හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%)	
	2017 (අ₃)	2018	2017 (අ₃)	2018	2017 (අ₃)	2018
1. දේශීය ඉල්ලුම	14,381.1	15,511.8	11.7	7.9	107.2	107.3
1.1 පරිභෝජනය	10,513.1	11,381.4	10.3	8.3	78.3	78.8
පෞද්ගලික	9,382.5	10,081.2	10.2	7.4	69.9	69.8
රාජ්‍ය	1,130.7	1,300.2	11.4	15.0	8.4	9.0
1.2 ආයෝජන (දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය)	3,867.9	4,130.4	15.8	6.8	28.8	28.6
2. ශුද්ධ විදේශීය ඉල්ලුම	-962.8	-1,061.9	-10.1	-10.3	-7.2	-7.3
භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන	2,909.7	3,292.4	14.6	13.2	21.7	22.8
භාණ්ඩ හා සේවා ආනයන	3,872.5	4,354.3	13.4	12.4	28.9	30.1
3. මුළු ඉල්ලුම (ද.දේ.නි.) (1+2)	13,418.3	14,449.9	11.9	7.7	100.0	100.0
4. දේශීය ඉතිරිකිරීම් (3-1.1)	2,905.1	3,068.5	17.8	5.6	21.7	21.2
පෞද්ගලික	3,001.3	3,238.3	18.2	7.9	22.4	22.4
රාජ්‍ය	-96.2	-169.7	-34.1	-76.5	-0.7	-1.2
5. විදේශීය ශුද්ධ ප්‍රාථමික ආදායම (අ₃)	-352.9	-391.9	-10.4	-11.1	-2.6	-2.7
6. විදේශීය ශුද්ධ ජංගම සංක්‍රාම	964.3	999.5	2.6	3.6	7.2	6.9
7. ජාතික ඉතිරිකිරීම් (4+5+6)	3,516.6	3,676.1	13.9	4.5	26.2	25.4
8. ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය						
දේශීය ඉතුරුම්-ආයෝජන (4-1.2)	-962.8	-1,061.9			-7.2	-7.3
ජාතික ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන (7-1.2)	-351.3	-454.3			-2.6	-3.1
9. විදේශීය ජංගම ගිණුම් ශේෂය (2+5+6) (අ₃)	-351.3	-454.3			-2.6	-3.1

(අ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. මූලයන්: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
 ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) නාවකාලික
 (ඇ) සංයෝධිත
 (ඈ) මෙම අගය ගෙවුම් ශේෂයෙහි ඇස්තමේන්තුගත අගයෙන් කුමන හෝ වෙනසක් වනුයේ ගණනය කිරීමේදී ඇතිවන කාල පමාව හේතුවෙනි.

ප්‍රාථමික ආදායමෙහි අඩුණ්ඩ පහළ යෑමේ ප්‍රතිඵලයකි. ඒ අනුව, 2018 වසර තුළදී දේශීය ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය සහ ජාතික ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය පිළිවෙළින් සියයට 7.3 ක් සහ සියයට 3.1 ක් දක්වා ආන්තිකව ඉහළ ගියේය.

යහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන්ගේ බලපෑම හේතුවෙන්, 2018 වසරේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු පෙර වසරේදී පෙන්වූ කළ සියයට 0.4 ක පසුබෑමට සාපේක්ෂව සියයට 4.8 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. 2018 වසර තුළදී වී, පොල්, පලතුරු, පශු සම්පත්, එළවළු හා වෙනත් ක්ෂේත්‍ර හෝග වගාවන් ඇතුළු කෘෂිභෝග රැසක නිෂ්පාදනය ඉහළ ගිය අතර, තේ, රබර්, ධීවර හා සීනි නිෂ්පාදනය පහළ යෑමක් වාර්තා කරන ලදී. 2017 වසරේදී අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වය හේතුවෙන් බලපෑමට ලක් වූ වී නිෂ්පාදනය, 2018 වසරේදී සියයට 64.9 ක වර්ධනය සමඟ මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 3.9 ක නිෂ්පාදනයක් වාර්තා කරමින් යථා තත්ත්වයට පත්විය. හිතකර කාලගුණික තත්ත්වය සහ

වී වගාවට ප්‍රමාණවත් පරිදි ජලය පැවතීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කන්න දෙකෙහිදීම වී නිෂ්පාදනය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. දේශීය වී සැපයුම ඉහළ යෑමට ප්‍රතිචාර දක්වමින් 2018 වසරේ සහල් ආනයනය පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 66.7 කින් සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. දේශීය සහල් සැපයුම සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වී තිබුණද 2018 වසරේදී ප්‍රධාන සහල් ප්‍රභේදයන්හි සාමාන්‍ය මිල ගණන් ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. පහළ මට්ටමක පැවති සාමාන්‍ය තේ මිල ගණන් මධ්‍යයේ, විශේෂයෙන් 2018 වසරේ දෙවන කාර්තුවේදී තේ වගා ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව පැවති අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන් හා වතු අංශයේ වැටුප් ආශ්‍රිත වෘත්තීය සමිති ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් 2018 වසරේදී තේ නිෂ්පාදනය බලපෑමට ලක් විය. රබර් කිරි කපන දිනවලදී රබර් වගා ප්‍රදේශයන්හි දිගටම පැවති වර්ෂා තත්ත්වය හා ඉහළ නිෂ්පාදන පිරිවැය හේතුවෙන් වසර තුළදී රබර් නිෂ්පාදනය ද පහළ ගියේය. මේ අතර, ප්‍රමාණවත් පරිදි වර්ෂාව ලැබීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පොල් නිෂ්පාදනය 2018 වසරේදී වර්ධනයක්

වාර්තා කළේය. වෙනත් ක්ෂේත්‍ර හෝග නිෂ්පාදනය ඉහළ ගියද, වසරේ අවසන් කාර්තුවේදී රටෙහි ඇතැම් ප්‍රදේශයන්හි පැතිර ගිය “සේනා” දළඹු උවදුර හේතුවෙන් බඩඉරිඟු හා කුරක්කන් නිෂ්පාදනයට දැඩි හානි සිදු විය. මේ අතර, 2018 වසරේදී එළවළු, පළතුරු හා කිරි නිෂ්පාදනය ඉහළ යෑමක් වාර්තා කළ අතර සීනි නිෂ්පාදනය අඛණ්ඩව දෙවන වසරටත් පහත වැටුණි. 2018 වසරේදී බිත්තර නිෂ්පාදනය පහළ ගිය අතර මස් නිෂ්පාදනයේ සුළු වැඩිවීමක් වාර්තා විය. 2017 වසරේදී වාර්තා වූ ආන්තික වර්ධනයත් සමඟ ධීවර කර්මාන්තය 2018 වසරේදී සුළු වශයෙන් පසුබෑමට ලක් විය.

2018 වසරේදී, කර්මාන්ත ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් පහළ යෑම සඳහා විශේෂයෙන්ම ඉදිකිරීම් සහ පනල් හා කැණීම් ක්‍රියාකාරකම්වල පසුබෑම හේතු විය. ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 6.8 ක් නියෝජනය වන ඉදිකිරීම් අංශය, 2017 වසරේදී වාර්තා කරන ලද සියයට 4.3 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2018 වසරේදී සියයට 2.1 කින් පහළ ගියේය. ඉදිකිරීම් ක්‍රියාකාරකම්වල පහළ යෑමත් සමඟ පනල් හා කැණීම් ක්‍රියාකාරකම් ද වසර මුළුල්ලේ

පහළ ගියේය. මේ අතර, ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 15.5 ක් පමණ වන නිෂ්පාදන කර්මාන්ත අංශය 2018 වසරේදී වාර්තා කළ සියයට 3.0 ක වර්ධනය සඳහා ආහාර ද්‍රව්‍ය, පාන වර්ග, ඇඟලුම්, රබර් හා ප්ලාස්ටික් නිෂ්පාදන, අගුරු හා පිරිපහදු කළ ඛනිජතෙල් නිෂ්පාදන සහ රෙදිපිළි යන අංශවල නිෂ්පාදනය ඉහළ යෑම උපකාරී විය. කෙසේ වුවද, කඩදාසි හා කඩදාසි ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය, රසායනික හා රසායනික ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය, විදුලි උපකරණ නිෂ්පාදනය සහ ගෘහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය යන උප අංශවල නිෂ්පාදනය සලකා බලනු ලබන කාලපරිච්ඡේදයේදී පහළ ගියේය. මේ අතර, විදුලිය, ජලය හා අපජලය කළමනාකරණ කටයුතු 2018 වසරේදී සියයට 4.7 කින් වර්ධනය වෙමින් ආර්ථික වර්ධනයට සහාය විය. පෞද්ගලික අංශයේ ඉහළ සහභාගිත්වයක් සහිතව රටේ කර්මාන්ත ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම මගින් දේශීය හා විදේශීය වෙළඳපොළ සඳහා සැපයුම අරමුණු කරගත් කර්මාන්ත අංශයෙහි ප්‍රවර්ධනය වෙනුවෙන් රජය විසින් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග රැසක් ගන්නා ලදී.

1.3 සංඛ්‍යා සටහන

කර්මාන්ත මූල්‍ය අනුව ස්ථාවර මිල (2010) යටතේ දළ ජාතික ආදායම (අ)(ආ)

ආර්ථික කටයුතු	රු. මිලියන		ද.දේ.නි. හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%)		වර්ධනය (%)		වෙනස්වීම සඳහා දායකත්වය (%)	
	2017 (අ)	2018	2017 (අ)	2018	2017 (අ)	2018	2017 (අ)	2018
කෘෂිකර්මාන්තය, වන වගාව හා ධීවර කර්මාන්තය	642,366	672,923	6.9	7.0	-0.4	4.8	-0.7	10.2
කෘෂිකර්මාන්තය සහ වන වගාව	524,121	555,679	5.6	5.8	-0.3	6.0	-0.5	10.5
ධීවර කර්මාන්තය	118,245	117,244	1.3	1.2	-0.5	-0.8	-0.2	-0.3
කර්මාන්ත	2,495,721	2,518,964	26.7	26.1	4.1	0.9	32.0	7.8
පනල් සහ කැණීම් කර්මාන්ත	237,381	225,321	2.5	2.3	9.1	-5.1	6.4	-4.0
නිෂ්පාදන කර්මාන්ත	1,448,383	1,491,654	15.5	15.5	3.3	3.0	14.9	14.4
විදුලිය, ගෑස්, ජලය සහ කසළ කළමනාකරණය	135,932	142,303	1.5	1.5	3.9	4.7	1.6	2.1
ඉදිකිරීම්	674,025	659,687	7.2	6.8	4.3	-2.1	9.1	-4.8
සේවාවන්	5,311,107	5,560,849	56.8	57.7	3.6	4.7	59.4	83.3
වෙළඳාම, ප්‍රවාහන සේවාවන්, නවාතැන් සැපයීම සහ ආහාරපාන සැපයීමේ සේවාවන්	2,158,118	2,244,056	23.1	23.3	3.6	4.0	24.1	28.7
තොරතුරු සහ සන්නිවේදන කටයුතු පිළිබඳ සේවාවන්	57,870	63,021	0.6	0.7	9.5	8.9	1.6	1.7
මූල්‍ය, රක්ෂණය හා නිවාස අයිතිය සහ දේපළ වෙළඳාම	1,245,274	1,346,781	13.3	14.0	6.7	8.2	25.4	33.8
වෘත්තීයමය සේවාවන් සහ වෙනත් පෞද්ගලික සේවාවන්	1,072,328	1,122,590	11.5	11.6	3.3	4.7	11.2	16.8
රාජ්‍ය පරිපාලනය, ජාතික ආරක්ෂාව, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය සහ සමාජ ආරක්ෂණ සේවාවන්	777,518	784,401	8.3	8.1	-1.2	0.9	-3.0	2.3
මූලික මිලගණන් අනුව සමස්ත එකතු කළ අගය	8,449,194	8,752,736	90.4	90.8	3.4	3.6	90.6	101.2
හාණ්ඩ හා සේවා මත අය කෙරෙන බදු - සහනාධාර	895,645	891,993	9.6	9.2	3.3	-0.4	9.4	-1.2
වෙළඳපොළ මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය	9,344,839	9,644,728	100.0	100.0	3.4	3.2	100.0	100.0
විදේශීය ඉද්ධ ප්‍රාථමික ආදායම	-249,616	-266,091			-3.6	-6.6		
වෙළඳපොළ මිල අනුව දළ ජාතික ආදායම	9,095,223	9,378,637			3.4	3.1		

(අ) 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු පදනම් වේ.

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

(ආ) තාවකාලික

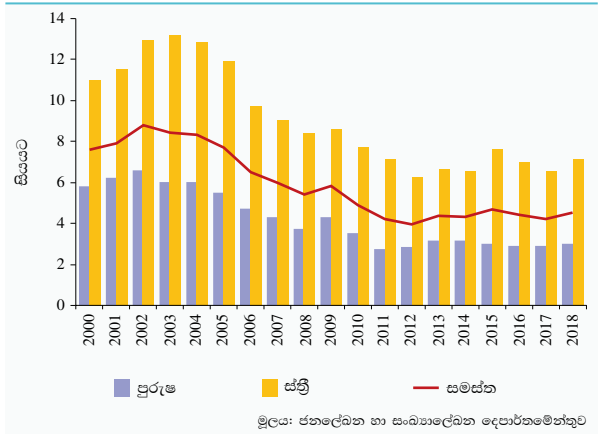
(ඇ) සංශෝධිත

1

සේවා අංශයේ ක්‍රියාකාරකම් පසුගිය වසරේ වාර්තා කළ සියයට 3.6 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2018 වසරේදී සියයට 4.7 කින් වර්ධනය විය. 2018 වසර තුළදී මූල්‍ය සේවාවල සිදු වූ කැපී පෙනෙන වර්ධනය (සියයට 11.8) සේවා ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල වර්ධනය සඳහා දායක විය. මේ අතර, ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 10.8 ක් වූ තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම සියයට 5.0 කින් වර්ධනය වූ අතර, එම අනුපාතයෙන්ම දායකත්වය දරනු ලබන ප්‍රවාහන කටයුතු සියයට 2.8 කින් වර්ධනය විය. මීට අමතරව, වෙනත් පුද්ගලික සේවාවන් සහ දේපළ වෙළඳාම් කටයුතු, පිළිවෙළින් සියයට 4.8 කින් සහ සියයට 3.8 කින් වර්ධනය විය. රාජ්‍ය පරිපාලනය හා ආරක්ෂාව ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් පෙන්වුම් කළ සියයට 0.6 ක සුළු පසුබෑම, 2018 වසරේදී සේවා ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල වර්ධනය යම්තාක් දුරකට පහළ යෑමට හේතු විය.

2017 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 4.2 ක සේවා වියුක්ති අනුපාතිකයට සාපේක්ෂව 2018 වසරේදී සේවා වියුක්තිය සියයට 4.4 ක් දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. ස්ත්‍රී හා පුරුෂ සේවා වියුක්ති අනුපාතික පෙර වසරේදී වාර්තා වූ පිළිවෙළින් සියයට 2.9 සහ සියයට 6.5 සිට මෙම වසරේදී, පිළිවෙළින් සියයට 3.0 සහ සියයට 7.1 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, වසර තුළදී වයස අවුරුදු 20-24 සහ අවුරුදු 25-29 අතර තරුණයන්ගේ සේවා වියුක්තිය, පිළිවෙළින් සියයට 20.1 ක සහ සියයට 10.4 ක ඉහළ අගයන්වල අඛණ්ඩව පැවතුණි. අ.පො.ස. උසස් පෙළ සහ ඉහළ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් සහිත කාන්තා සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය 2017 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 11.3 සිට 2018 වසරේදී සියයට 13.2 ක් දක්වා කැපී පෙනෙන ලෙස වර්ධනය විය. 2018 වසරේදී ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය 2017 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 54.1 සිට සියයට 51.8 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණි. පුරුෂයින් හා කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය 2018 වසරේදී, පිළිවෙළින් සියයට 73.0 ක් සහ සියයට 33.6 ක් දක්වා පහත වැටුණි. සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය සුළු වශයෙන් වර්ධනය වීම මධ්‍යයේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතිකය පහත වැටීම සමඟ 2018 වසරේදී රැකියා නියුක්ති ජනගහනය මිලියන 8.015 ක් දක්වා සියයට 2.4 කින් පහළ ගියේය. මේ අතර, රැකියා නියුක්ති ජනගහනයෙන් සියයට 25.5 ක් පමණ කෘෂිකාර්මික අංශයේ වූ අතර කාර්මික අංශය සහ සේවා අංශය, පිළිවෙළින් සියයට 27.9 කින් සහ සියයට 46.6 කින් ඒ සඳහා දායක විය. 2018 වසරේදී, විදේශ රැකියා සඳහා පිටත්වන්නන්ගේ සමස්ත සංඛ්‍යාව

1.3 රූප සටහන
සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය

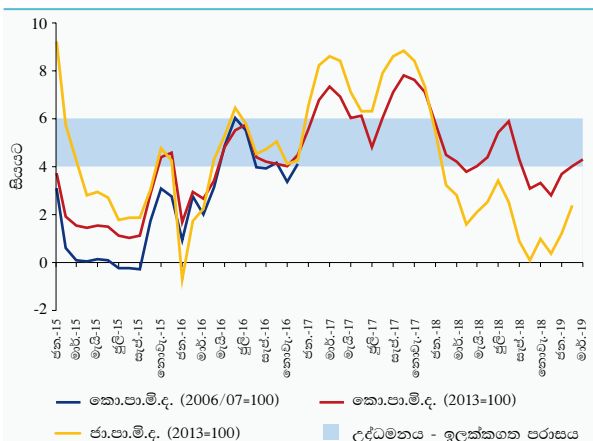
අඛණ්ඩව පහළ ගිය අතර, රැකියා අවස්ථා සඳහා පිටත්වන පුරුෂයින්ගේ අඩුවීමක් සහ කාන්තාවන්ගේ ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණි.

ප්‍රධාන විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල දැඩි ලෙස අවප්‍රමාණය වීම සහ දේශීය බැංකු තෙල් නිෂ්පාදන මිල ගණන් හා අනෙකුත් පරිපාලිත මිල ගණන් ඉහළ දැමීම හේතුවෙන් තාවකාලික මිල පීඩන බලපෑම් සිදු වුවද, වැඩිදියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව තුළ උද්ධමන අපේක්ෂා මනාව පාලනය කිරීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2018 වසරේ මතුපිට උද්ධමනය සහ මූලික උද්ධමනය පහළ මට්ටමක පැවතිණි. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ (කො.පා.මි.ද., 2013=100) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස මගින් මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය සමස්තයක් වශයෙන් 2018 වසර තුළදී අඩුවන ප්‍රවණතාවක් පෙන්වුම් කළේය. දේශීය බැංකු තෙල් මිල ගණන් ඉහළ නැංවීම මගින් පැන නැගුන පිරිවැයෙන් ඇතිවුණු උද්ධමනය සහ නිතර මිල උච්චාවචන වන ආහාර මිල ගණන් ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, 2018 වසර මැද භාගයේදී මතුපිට උද්ධමනය කෙටි කාලයක් තුළ ඉහළ ගියේය. වසරේ අවසාන භාගයේදී උද්ධමනය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගිය අතර මූලිකව ආහාර මිල පහළ යෑම, තෝරාගත් භාණ්ඩවල පරිපාලිත මිල පහළ දැමීම මෙන්ම විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද සහ විදුලි සංදේශ බද්ද පහළ දැමීම හේතුවෙන් උද්ධමනය අපේක්ෂිත මැදි තනි අගයක මට්ටමටත් වඩා පහළ මට්ටමකට ළඟා විය. ඒ අනුව, කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනය 2017 අවසානයේ පැවති සියයට 7.1 සිට 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 2.8 දක්වා අඩු විය. කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනයෙහි හැසිරීමට සමාන ප්‍රවණතාවක් පෙන්වුම් කරමින්, ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ

(ජා.පා.මි.ද., 2013=100) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස මගින් මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමන 2018 ජූලි මාසයේදී ඉහළ අගයක් වාර්තා කළ අතර, ඉන්පසුව අඩු තනි අගයක පැවතිණි. ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 2017 වසරේ අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 7.3 සිට 2018 දෙසැම්බර් වන විට සියයට 0.4 දක්වා නියුණු ලෙස අඩු විය. කො.පා.මි.ද. සහ ජා.පා.මි.ද. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස මගින් මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය, නිවාස කුලී සහ අධ්‍යාපනය වැනි ඇතැම් අයිතමයන් සඳහා වූ වියදම් ඉහළ යෑම හේතුකොටගෙන ආහාර නොවන කාණ්ඩයේ උද්ධමනය ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, 2019 පළමු කාර්තුව තුළදී යම් ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය. ඒ අනුව, කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 2019 මාර්තු මාසයේදී සියයට 4.3 ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනය 2019 පෙබරවාරි මාසයේදී සියයට 2.4 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මූලික උද්ධමනය අඩු තනි අගයක 2018 වසර පුරාම පැවති අතර, එමගින් පසුගිය කාලපරිච්ඡේදවල පවත්වාගෙන ගිය සාපේක්ෂ වශයෙන් දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මගින් කාල පමාවක් සහිතව ඇතිවන බලපෑම් පිළිබිඹු කෙරෙයි. කො.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2018 වසර අවසානය වන විට 2017 අග භාගය වන විට වාර්තා කළ සියයට 4.3 අගයේ සිට සියයට 3.1 ක් දක්වා පහළ ගිය අතර, එමගින් ආර්ථිකයේ ඉල්ලුම මත ඇතිවන පීඩනය අඩුවීම පිළිබිඹු කරයි. ජා.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් මූලික උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) 2017 වසරේ වාර්තා කළ සියයට 2.7 ට සාපේක්ෂව 2018 වසරේදී සියයට 3.1 දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය.

1.4 රූප සටහන
මතුපිට උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

නිවාස සහ අධ්‍යාපන අංශවල මිල සංශෝධන හේතුවෙන් කො.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2019 මාර්තු මාසයේදී සියයට 5.6 දක්වා ද ජා.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් මූලික උද්ධමනය 2019 පෙබරවාරි මාසයේදී සියයට 5.5 දක්වා ද ඉහළ ගියේය.

විදේශීය අංශයේ වර්ධනයන්

විශේෂයෙන්ම ආනයන වියදම් සහ ප්‍රාග්ධන ගලායෑම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් විදේශීය විනිමය ගෙවීම් ඉහළ යෑම සමග 2018 වසරේදී ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය මන්දගාමී විය. අපනයන ආදායමේ සිදු වූ වර්ධනය අහිඛවා වාහන සහ ඉන්ධන ආනයනය (2018 වසරේ මුල් කාලයේදී රත්‍රන් ආනයන ද) සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑමෙන් ආනයන වියදමේ සිදුවූ වර්ධනය නිසා 2018 වසර තුළදී වෙළඳ ගිණුමේ හිඟය පුළුල් විය. රජය විසින් ලබා ගත් විදේශ ණය සඳහා පොලී ගෙවීම් සහ සෘජු ආයෝජන ව්‍යාපාර විසින් ලාභාංශ ගෙවීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟය ඉහළ ගියේය. ප්‍රධාන වශයෙන්ම සංචාරක, ප්‍රවාහන සහ පරිගණක සේවා අංශවලින් වූ ඉපැයීම් මගින් වසර තුළදී සේවා වෙළඳාමෙහි සැලකිය යුතු අතිරික්තයක් වාර්තා විය. මේ අතර, 2018 වසරේ පළමු මාස නවය තුළ ඉහළ ගිය විදේශ සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණ, මැදපෙරදිග කලාපයේ පවතින භූ-දේශපාලනික අස්ථාවරත්වය, ඛනිජ තෙල් මිල ගණන්වල වෙනස්වීම් සහ සමස්ත ශ්‍රම සංක්‍රමණයෙහි අඩු වීම යනාදියෙහි බලපෑම හේතුවෙන් වසර අවසානය වන විට යම් පහළ යෑමක් වාර්තා කළේය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2017 වසරේ ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 2.6 ක් වූ ජංගම ගිණුමේ හිඟය 2018 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 3.2 ක් දක්වා පුළුල් විය. ප්‍රධාන වශයෙන්ම ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත්ව මගින් වූ ලැබීම්, ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙහි පස්වෙනි වාරිකය මගින් වූ ලැබීම්, විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම මගින් වූ ලැබීම් සහ හම්බන්තොට වරාය වෙත වූ ආයෝජන ඇතුළුව විදේශීය සෘජු ආයෝජන ලැබීම් මගින් මූල්‍ය ගිණුම වෙත සැලකිය යුතු ලැබීම් වාර්තා විය. කෙසේ වුවද, විදේශීය අංශය වෙත පීඩනයක් එල්ල කරමින් 2018 වසරේ දෙවන කාර්තුවේ සිට රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ සහ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ වෙතින් විදේශීය ආයෝජන ශුද්ධ ගෙවීමක් වාර්තා විය. තවද, වසර තුළදී බැංකු අංශය විසින් නිකුත් කළ ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කරවල සැලකිය යුතු කල්පිරීම් ප්‍රමාණයක්

1

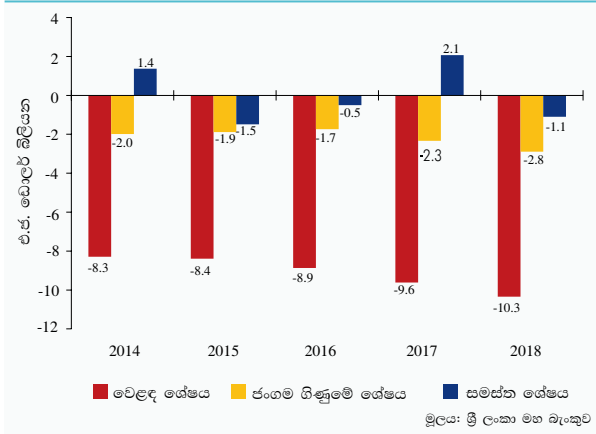
වාර්තා විය. වසරේ පළමු භාගයේදී, මෙතෙක් වාර්තා කළ ඉහළම මට්ටමට ළඟා වූ දළ නිල සංචිත, ඉහළ ගිය වෙළඳ හිඟය, ඉහළ විදේශ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්, ප්‍රාග්ධන ගලායෑම් සහ විනිමය අනුපාතිකයෙහි අධික විචලනයන් වැළැක්වීමට දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය සැපයීම ආදිය හේතුවෙන් 2018 වසර අවසානය වන විට පහළ ගියේය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2018 වසර අවසානයේදී ගෙවුම් ශේෂයෙහි සමස්ත ශේෂය එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.1 ක හිඟයක් වාර්තා කළේය. සමස්තයක් වශයෙන් එ.ජ. ඩොලරය ශක්තිමත් වීම, 2018 වසරේ අග භාගයේදී පැවැති දේශපාලන අස්ථාවරත්වය සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ පැවති දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් නිසා ශ්‍රී ලංකා රුපියල මත පීඩනයක් ඇති විය. මහ බැංකුව විනිමය අනුපාතිකය වඩා නම්‍යශීලීව තීරණය වීමට ඉඩහරිමින් වෙළඳපොළ සාධක මත පදනම් වූ විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කළ අතර, විනිමය අනුපාතිකයෙහි අධික විචලනය සහ දළ නිල සංචිත මට්ටම පිළිබඳව අවධානය යොමු කරමින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත මැදිහත්වීමේදී පරීක්ෂාකාරීව කටයුතු කළේය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2018 වසරේදී එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල සියයට 16.4 කින් අවප්‍රමාණය වූ අතර, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත මහ බැංකුව විසින් ශුද්ධ වශයෙන් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,120 ක් සපයන ලදී. විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ මහ බැංකුවේ මැදිහත්වීම මගින් රුපියල අවප්‍රමාණය වීමේ පීඩනය යම්තාක් දුරකට අවම කළ අතර, වසර තුළදී රුත්‍රන්, මෝටර් රථ සහ ඇතැම් අත්‍යවශ්‍ය නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයන සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑමෙන් වූ විදේශ විනිමය ගෙවීම් වැළැක්වීමට ශ්‍රී ලංකා

මහ බැංකුව සහ රජය විසින් තවදුරටත් ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. මේ අතර, විනිමය අනුපාතිකය වෙනස්වීම් සැලකීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය අංශයේ තරගකාරීත්වයෙහි අඛණ්ඩ වර්ධනයක් පිළිබිඹු කරමින් 2018 වසර පුරා මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශකය පදනම් වර්ෂයේ පැවති මට්ටමට වඩා පහළ මට්ටමක පැවතුණි.

2018 වසරේදී වෙළඳ ගිණුමේ හිඟය පුළුල් විය. රුත්‍රන්, ඉන්ධන සහ පෞද්ගලික භාවිතය සඳහා ගනු ලබන රථවාහන ආනයන වියදම ඉහළ යෑමත් අපනයන අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පැවතීමත් හේතුවෙන් වසරේ පළමු භාගය තුළදී වෙළඳ හිඟය කැපී පෙනෙන ලෙස පුළුල් විය. කෙසේ වුවද, ආනයන වියදම අඩු කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ රජය විසින් ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග මෙන්ම ශ්‍රී ලංකා රුපියල සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් වසරේ අවසාන කාලයේදී වෙළඳ හිඟය යහපත් විය. 2018 වසරේදී සමස්ත වෙළඳ හිඟය, 2017 වසරේදී වාර්තා කළ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 9,619 සිට එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 10,343 ක් දක්වා පුළුල් විය. දැ.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස වෙළඳ හිඟය 2017 වසරේදී වාර්තා කළ සියයට 10.9 සිට 2018 වසරේදී සියයට 11.6 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය.

2017 වසරේදී ශක්තිමත් ලෙස යථාතත්වයට පත් වූ වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයන ආදායම 2018 වසරේදී ද වර්ධනය විය. මේ අනුව, 2018 වසරේදී අපනයන ආදායම, 2017 වසරේදී පැවති එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 11,360 සිට එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 11,890 ක් දක්වා සියයට 4.7 කින් ඉහළ ගියේය. යුරෝපා සංගමය මගින් ලබාදෙන විශේෂ ප්‍රතිලාභ සහිත වරණීය වෙළඳාම පිළිබඳ පොදු ක්‍රමය (ඊ.එස්.පී. ජ්‍යෙෂ්ඨ) නැවත ලබා ගැනීම, හිතකර විදේශ වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති සමගින් ශක්තිමත් ආයතනික සහාය ලැබීම සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් නම්‍යශීලී විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කිරීම අපනයන ආදායමෙහි ශක්තිමත් ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා හේතු විය. 2018 වසරේදී අපනයන ආදායම වර්ධනය වීම සඳහා කාර්මික අපනයන දායක වූ අතර, කෘෂිකාර්මික හා ඛනිජ අපනයන ආදායම පහත වැටුණි. සමස්ත අපනයනවලින් සියයට 78 ක් පමණ වූ කාර්මික අපනයන ආදායම 2018 වසරේදී පෙර වසරට සාපේක්ෂව එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 9,258 ක් දක්වා සියයට 8.4 කින් ඉහළ ගියේය. රෙදිපිළි හා ඇඟලුම් (සියයට 5.7), ඛනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත (සියයට 43.2), ආහාර, පාන වර්ග හා දුම්කොළ (සියයට 17.7), යන්ත්‍රසූත්‍ර හා යාන්ත්‍රික උපකරණ (සියයට 17.3) සහ

1.5 රජය සටහන
ගෙවුම් තුලනය

රබර් නිෂ්පාදිත (සියයට 4.8) අපනයන ආදායම් ඉහළ යෑම කාර්මික අපනයනවල ඉහළ ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කෙසේ වුවද, පෙර වසරට සාපේක්ෂව මෙම වසරේදී ප්‍රවාහන උපකරණ (සියයට -25.9), සම්භාණ්ඩ, සංචාරක භාණ්ඩ හා පාවහන් (සියයට -6.8) සහ මුද්‍රණ කර්මාන්තය ආශ්‍රිත නිෂ්පාදිත (සියයට -35.2) අපනයන ආදායම් පහත වැටුණි. සමස්ත අපනයනවලින් සියයට 22 ක් පමණ වූ කාර්මික අපනයන ආදායම පෙර වසරට සාපේක්ෂව 2018 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,579 ක් දක්වා සියයට 6.8 කින් පහත වැටුණු අතර විශේෂයෙන්ම තේ (සියයට -6.6), කුළුබඩු (සියයට -11.3) සහ පොල් (සියයට -10.6) ඇතුළු උප කාණ්ඩ සියල්ලකම පාහේ වූ දුර්වල ක්‍රියාකාරීත්වය මේ සඳහා හේතු විය. කෙසේ වුවද, යුරෝපා වෙළඳපොළ වෙත සිදු කළ අපනයන ඉහළ යෑමත් සමග මුහුදු ආහාර අපනයන ආදායම සියයට 10.5 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, පාෂාණ හා ගල් වර්ග සහ අගනා ලෝහ වර්ගවලින් ලද ආදායම පහත වැටීම හේතුවෙන් ඛනිජ අපනයන ආදායම පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 0.4 කින් පහත වැටුණි. සමස්ත අපනයනවලින් සියයට 25.9 කට දායක වෙමින් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන අපනයන ගමනාන්තය ලෙස තවදුරටත් පැවති අතර, ඉන් අනතුරුව එක්සත් රාජධානිය (සියයට 8.2), ඉන්දියාව (සියයට 6.5), ජර්මනිය (සියයට 5.2) සහ ඉතාලිය (සියයට 4.8) පැවතිණි. මේ අතර, සමුච්චිත වශයෙන් සැලකූවිට, අපනයන ආදායම වර්ධනය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් අපනයන පරිමාවට වඩා අපනයන මිල ගණන් ඉහළ යෑම හේතු වූ බව පිළිබිඹු කරමින් 2018 වසරේදී අපනයන පරිමා දර්ශකය සියයට 0.5 කින් සුළු වශයෙන් ඉහළ ගිය අතර අපනයන මිල දර්ශකය සියයට 4.2 කින් ඉහළ ගියේය.

2018 වසරේ පළමු භාගය තුළදී සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළ ආනයන වියදම, ඉන් පසුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග මෙන්ම රුපියල නියුණු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් ක්‍රමයෙන් මන්දගාමී විය. ඒ අනුව, 2018 වසරේ පළමු මාස නවය තුළ ඊට පෙර වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව සියයට 10.4 කින් වර්ධනය වූ ආනයන වියදම වසරේ හතරවන කාර්තුව තුළදී සියයට 5.9 කින් පහළ ගියේය. සමස්තයක් ලෙස ආනයන වියදම 2017 වසරේදී වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 20,980 ට සාපේක්ෂව 2018 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 22,233 ක් දක්වා සියයට 6.0 කින් වර්ධනය විය. මෙම වර්ධනය තුළ

ඉන්ධන හැර අනෙකුත් ආනයන සඳහා වූ වියදම වසර තුළදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 18,081 ක් දක්වා පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව සියයට 3.0 කින් ඉහළ ගියේය. මුළු ආනයනවලින් අඩකටත් වඩා වැඩියෙන් සමන්විත වූ අන්තර් භාණ්ඩ ආනයන වියදම එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 12,488 ක් දක්වා සියයට 9.2 කින් වර්ධනය වූ අතර ඉන්ධන (සියයට 21.1), රෙදිපිළි හා රෙදිපිළි උපාංග (සියයට 4.9) සහ පොහොර (සියයට 154.4) සඳහා අධික වියදමක් දැරීමට සිදුවීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. රත්‍රන් ආනයන වියදම ද වසරේ පළමු මාස හතර තුළදී ඉහළ ආනයන වර්ධනය සඳහා සැලකිය යුතු ලෙස දායක විය. ඉන්දියාව සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර රත්‍රන් ආනයනය මත වූ තීරු බදු වෙනස්කම් තුළින් අනිසි ලෙස ලාභ ඉපැයීමට තිබූ හැකියාව සැලකිල්ලට ගනිමින් රජය විසින් 2018 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේදී සියයට 15 ක තීරු බද්දක් නැවත පනවන ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2018 වසරේ මැයි මාසයේ සිට රත්‍රන් ආනයන වියදම සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණු අතර වසරේ ඉතිරි මාස අට තුළදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1 ක පමණ ඉතා අඩු අගයක් වාර්තා කළේය. තවද, රබර් හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදිත (සියයට -6.6) සහ ඛනිජ නිෂ්පාදිත (සියයට -14.0) සඳහා වූ ආනයන වියදම් ද 2018 වසරේදී පහත වැටිණි. මේ අතර, විශේෂයෙන්ම සහල් ආනයනය පහළ යෑම හේතුවෙන් ආහාර හා පාන වර්ග ආනයන වියදමෙහි සැලකිය යුතු පහළ යෑමක් වාර්තා වුවද ආහාරමය නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයනය සඳහා අධික වියදමක් දැරීමට සිදු වීම හේතුවෙන් පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයන වියදම එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 4,980 ක් දක්වා සියයට 10.6 කින් වර්ධනය විය. 2018 වසරේදී ආහාරමය නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයන වියදම ඉහළ යෑම සඳහා සියයට 103.6 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් පෞද්ගලික රථවාහන ආනයන වියදම ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. 2018 අයවැය මගින් රථවාහන සඳහා වූ බදු ව්‍යුහය සංශෝධනය කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ප්‍රධාන වශයෙන්ම සිලින්ඩර ධාරිතාව අඩු මෝටර් රථ, දෙමුහුන් රථ සහ විද්‍යුත් වාහන ආනයනය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් වසරේ පළමු මාස අට තුළදී පෞද්ගලික භාවිතය සඳහා වන රථවාහන ආනයන වියදම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. රථවාහන ආනයනය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් විදේශීය අංශය සහ ප්‍රධාන වශයෙන්ම විනිමය අනුපාතිකය මත ඇති වූ පීඩනය සැලකිල්ලට ගනිමින් එබඳු ආනයන සීමා කිරීමේ අරමුණින් 2018 වසරේ අගෝස්තු මාසයේ සිට ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2018 වසරේ නොවැම්බර් හා දෙසැම්බර්

1

මාසවලදී රථවාහන ආනයන වියදම පහත වැටුණි. තවද ශීතකරණ, රෙදි සෝදන යන්ත්‍ර, සුවද විලවුන්, ජංගම දුරකථන ආදී අත්‍යවශ්‍ය නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයනය අධිකාරියෙන් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2018 වසරේදී මෙම කාණ්ඩ බොහොමයක ආනයන වියදම පහත වැටුණි. මේ අතර 2018 වසරේදී ආයෝජන භාණ්ඩ ආනයන වියදම ද පහත වැටුණි. මුළු ආනයනවලින් සියයට 19.0 කට දායක වෙමින් ඉන්දියාව විශාලතම ආනයන මූලාශ්‍රය ලෙස තවදුරටත් පැවතුණු අතර ඉන් අනතුරුව චීනය (සියයට 18.5), එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය (සියයට 8.3), ජපානය (සියයට 7.1) සහ සිංගප්පූරුව (සියයට 6.2) ප්‍රධාන ආනයන මූලාශ්‍ර ලෙස පැවතිණි. මේ අතර 2018 වසරේදී ආනයන පරිමා දර්ශකය සහ ආනයන මිල දර්ශකය පිළිවෙලින් සියයට 1.8 කින් සහ සියයට 4.1 කින් වර්ධනය වූ අතර එමගින් 2018 වසරේදී ආනයන වියදම වර්ධනය සඳහා පරිමාවේ බලපෑමට වඩා මිලෙහි බලපෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇති බව පෙනී යයි.

2018 වර්ෂය තුළ සේවා සහ ද්විතීයික ආදායම් ගිණුම් වෙත වූ ඉහළ ලැබීම් මධ්‍යයේ වුවද, වෙළඳ සහ ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුම්වල ඉහළ හිඟයන් වාර්තාවීම හේතුවෙන් ජංගම ගිණුමේ හිඟය සැලකිය යුතු ලෙස පුළුල් විය. 2018 වසරේදී ආනයන වියදමෙහි වර්ධනය, අපනයන ආදායමෙහි වර්ධනය අහිමිව යෑම හේතුවෙන් වෙළඳ හිඟය විශාල වශයෙන් පුළුල් විය. මෙම වර්ධනය ද සමඟ ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟය වර්ධනය වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජංගම ගිණුමේ හිඟය පුළුල් විය. ප්‍රධාන වශයෙන් සංචාරක ඉපයීම් විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීම් තුළින් සේවා අපනයන ආදායම් වර්ධනය වීම, පුළුල් වූ ජංගම ගිණුමේ හිඟය යම්තාක් දුරකට අඩු කිරීමට සහය විය. 2018 වසරේදී, සංචාරක පැමිණීම් සියයට 10.3 කින් වර්ධනය වූ අතර, සංචාරක ඉපයීම් 2017 වසරේදී වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 3,925 හා සැසඳීමේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 4,381 ක් දක්වා සියයට 11.6 කින් වර්ධනය විය. සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ 2017 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 1.1 ක අඩුවීමෙන් පසුව, 2018 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 7,015 ක් දක්වා සියයට 2.1 කින් පහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2018 වසරේදී ජංගම ගිණුමේ හිඟය එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.8 ක් දක්වා පුළුල් වනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තුකර ඇත.

2018 වසරේදී රාජ්‍ය සුද්කුම්පත් වෙළඳපොළෙහි සහ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළෙහි වාර්තා වූ සැලකිය යුතු ගෙවීම් මෙන්ම ණය සේවාකරණ ගෙවීම් හමුවේ වුවද මූල්‍ය ගිණුම වෙත ඉහළ ලැබීම් වාර්තා විය.

ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමෙන් වූ ලැබීම්, විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකමෙහි ලැබීම්, ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙහි පස්වන වාරිකය ලැබීම හා හම්බන්තොට වරාය වෙත ලැබුණු ආයෝජන ඇතුළු විදේශීය සෘජු ආයෝජන ලැබීම්, මූල්‍ය ගිණුම සඳහා දායක විය. කෙසේ වුවද, විශේෂයෙන්ම 2018 වසරේ දෙවන කාර්තුවේ සිට රාජ්‍ය සුද්කුම්පත් වෙළඳපොළෙහි සහ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළෙහි ද්විතීයික වෙළඳපොළෙහි වාර්තා වූ විදේශ ආයෝජන ශුද්ධ ගෙවීම් තුළින් ගෙවුම් තුලනය මත පීඩනයක් ඇති විය. මෙම ප්‍රවණතා සමඟ ඉහළ විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් මගින් 2018 වසර අවසානය වනවිට සමස්ත ශේෂය එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,103 ක හිඟයක් වාර්තා කළේය. මේ අතර, රාජ්‍ය සුද්කුම්පත් වෙළඳපොළ වෙත වූ ලැබීම් සහ 2019 වසරේ මාර්තු මාසයේදී ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමෙන් එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.4 ක ලැබීමට අමතරව 2019 වසරේ ජනවාරි මාසයේදී එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1 ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ගෙවීම් සිදුකිරීම හේතුවෙන් ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය ඉහළ නංවමින් 2019 වසරේ පළමු කාර්තුවේදී මූල්‍ය ගිණුම වෙත සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ලැබීම් වාර්තා විය.

2018 වසරේ අප්‍රේල් මස අවසානය වන විට දළ නිල සංචිත එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 9.9 ක මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළම අගය වාර්තා කිරීමෙන් අනතුරුව, විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත සිදු කළ මැදිහත්වීම් හේතුවෙන් පහළ ගියේය. ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමෙන් වූ ලැබීම් සහ හම්බන්තොට වරාය වෙත වූ ආයෝජනයෙහි දෙවන වාරිකය ලැබීම මෙන්ම වසරේ පළමු මාස හතර තුළදී සාපේක්ෂ ලෙස ස්ථාවර දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තත්ත්වයක් පැවතීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙන් විදේශ විනිමය අවශෝෂණය කිරීමට හැකිවීම තුළින් විදේශ සංචිත ඉහළ නංවා ගත හැකි විය. කෙසේ වුවද, ගෝලීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් දැඩි වීම, ගෙවුම් තුලනය වෙත ලැබීම් කෙරෙහි අහිතකර බලපෑමක් ඇති කළ අතර එය ප්‍රාග්ධන ගලායෑම් සඳහා හේතු විය. තවද, දේශීය සාධක සැලකීමේදී ආනයනකරුවන්ගෙන් විදේශ මුදල් සඳහා ඉල්ලුම ඉහළ යෑම සහ අපනයනකරුවන් විසින් විදේශ විනිමය රුපියල් බවට පරිවර්තනය කිරීම පහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා රුපියලට ඇතිවූ අනවශ්‍ය පීඩනය පාලනය කිරීම සඳහා විශේෂයෙන්ම 2018 වසරේ මැයි මාසයේ සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත විදේශ

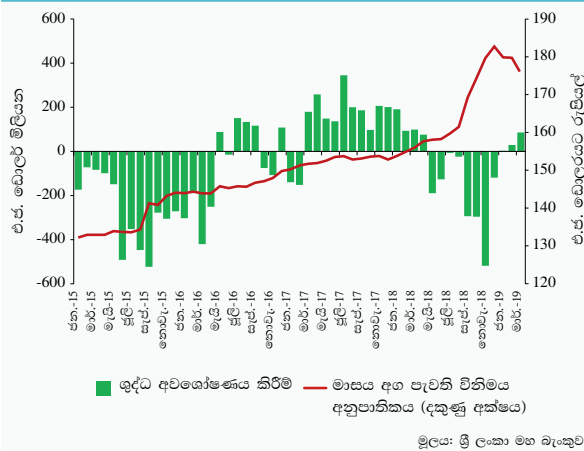

විනිමය සැපයීමෙන් මැදිහත් වීමට සිදුවිය. මේ අනුව, 2018 වසර අවසානය වන විට දළ නිල සංචිත එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 6.9 ක් දක්වා පහළ ගිය අතර එය ආනයන මාස 3.7 ක් මූල්‍යනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් විය. ඉන් අනතුරුව 2019 මාර්තු මාසයේදී ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමෙන් වූ ලැබීම් සමග දළ නිල සංචිත සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වී ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

2018 වසරේදී ප්‍රධාන වශයෙන් මධ්‍යම රජයේ සහ සෘජු ආයෝජන ව්‍යාපාරයන්හි විදේශීය ණය ප්‍රමාණය වැඩිවීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ නොපියවූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය. වසර තුළදී රජයේ විදේශීය ණය ප්‍රධාන වශයෙන් මූල්‍යනය කරන ලද්දේ එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.5 ක එකතුවකින් යුතු ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමෙන් වූ ලැබීම්, එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.2 ක ව්‍යාපෘති ණය ලැබීම් සහ එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.0 ක විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකමෙහි ලැබීම් තුළින්ය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙහි පස්වන වාරිකය ලැබීමෙන් ඉහළ ගිය අතර 2018 වසරේ ආරම්භය සමග සැසඳීමේදී ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමය වෙත නොපියවූ වගකීම් ප්‍රමාණය අඩු විය. ලංකා බැංකුවේ, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ සහ ඩී.එෆ්.සී.සී. බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.35 ක් කල්පිරීම හේතුවෙන් 2018 වසරේදී තැන්පතු බාරගන්නා ආයතනවල නොපියවූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණයෙහි කැපී පෙනෙන අඩු වීමක් දක්නට ලැබුණි. තවද, 2018 වසර තුළදී සෘජු ආයෝජන ව්‍යාපාරයන්ගේ අන්තර් සමාගම් ණයවල නොපියවූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණයෙහි ඉහළ යෑමක් වාර්තා වූ අතර රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායන්ගේ නොපියවූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය අඩු විය.

මහ බැංකුව විසින් විනිමය අනුපාතිකය වඩා නම්‍යශීලී වීමට ඉඩහරමින් වෙළඳපොළ සාධක මත පදනම් වූ විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 2018 වසරේ පළමු මාස හතර තුළදී සාපේක්ෂ ලෙස ස්ථාවරව පැවති විනිමය අනුපාතිකය, ඉන්පසුව දේශීය සාධක මෙන්ම විදේශීය සාධක ද හේතුවෙන් සැලකිය යුතු පීඩනයකට ලක්විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විනිමය අනුපාතිකය වඩා නම්‍යශීලීව තීරණය වීමට ඉඩ හරින ලද අතර, විනිමය අනුපාතිකයෙහි අධික විචලනයන් වැළැක්වීමට පමණක් මැදිහත් විය. 2018 වසරේදී, එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,120 ක ඉද්ධ සැපයීමක් සමග මහ බැංකුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළට මැදිහත් වූ අතර, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙහි

1.6 රූප සටහන
දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ මහ බැංකුවේ මැදිහත්වීම් හා විනිමය අනුපාතිකය

පැවති හිඟ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් මෙන්ම ගෝලීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ තත්ත්වයන්හි වෙනස්වීම් තුළින් ඇති වූ පීඩනය පිළිබිඹු කරමින් ශ්‍රී ලංකා රුපියල 2018 වසරේදී එ. ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව සියයට 16.4 කින් අවප්‍රමාණය විය. ප්‍රධාන ව්‍යාවහාර මුදල් වර්ග කිහිපයකට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි වූ නාමික අවප්‍රමාණය සහ අනෙකුත් ව්‍යාවහාර මුදල්වල හැසිරීම හේතුවෙන් 2018 වසරේදී මුදල් වර්ග 5 කින් සහ 24 කින් සැලුම්ලත් පැස මත පදනම් වූ නාමික සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශක පහළ ගියේය. තවද, ශ්‍රී ලංකාවේ බාහිර තරගකාරීත්වය තවදුරටත් පෙන්නුම් කරමින් මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතිකය වසර පුරා දර්ශකාංක 100 ට වඩා අඩු අගයක පැවතුණි. මේ අතර, 2019 වසරේ මුල් කාලපරිච්ඡේදය තුළ විදේශීය අංශයේ වූ ස්ථාවරභාවය පිළිබිඹු කරමින්, 2019 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ ශ්‍රී ලංකා රුපියල, එ. ජ. ඩොලරයට සහ අනෙකුත් ප්‍රධාන ව්‍යාවහාර මුදල් බොහොමයකට සාපේක්ෂව අතිප්‍රමාණය විය.

ආත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන සීමා කිරීමට ගත් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සහ දේශපාලනික ව්‍යාචාරණය යහපත් වීම තුළින් ලද සහාය 2018 වසර අවසාන වන විට සහ 2019 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළදී විදේශීය අංශයෙහි අවදානම්වලට මුහුණ දීමට ඇති හැකියාව යම් තරමකට වැඩි දියුණු විය. එක්සත් ජනපද ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුව විසින් ඉදිරියේදී පොලී අනුපාත ඉහළ නැංවීම් පමාකිරීමට ඇති හැකියාව, 2019 ජනවාරි මාසයේදී එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1 ක කල්පිරුණු ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරයක් ආපසු ගෙවීම තුළින් ආයෝජකයන් තුළ ඇතිවූ ධනාත්මක ආකල්ප, ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම දීර්ඝ කිරීම සහ

1

එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.4 ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර සාර්ථක ලෙස නිකුත් කිරීම, විදේශීය අංශයේ ඉදිරි දැක්ම වැඩිදියුණු කිරීමට හේතුවිය. 2019 වසරේ ජනවාරි මාසයේදී වෙළඳ හිඟය තවදුරටත් අඩුවීම මගින් මෙම තත්ත්වයන් තවදුරටත් යහපත් වූ අතර, එමගින් 2019 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළදී ශ්‍රී ලංකා රුපියල අතිප්‍රමාණය වීමට ද දායකත්වයක් සැපයිණි.

රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ වර්ධනයන්

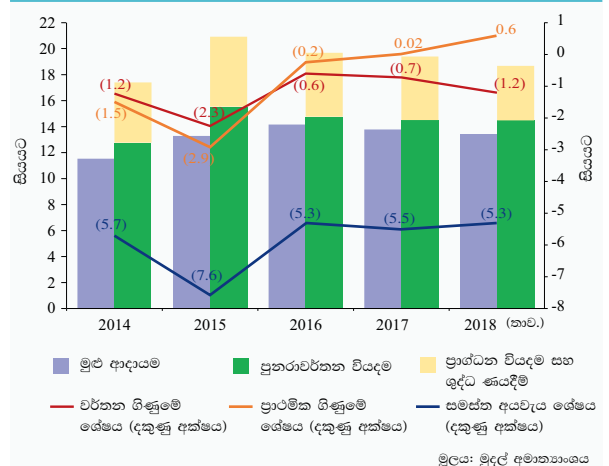
අයවැය හිඟය සහ නොපිය වූ ණය අඩුකර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාමාර්ග අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන අතරතුර ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂයේ සැලකිය යුතු අතිරික්තයක් උත්පාදනය කිරීම සඳහා 2018 වසරේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රමෝපාය යොමු විය. රජයේ ආදායම් එකතු කිරීම අඩුවුව ද, ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රාග්ධන වියදම් පහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සමස්ත අයවැය හිඟය පෙර වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 5.5 සිට 2018 වසරේදී සියයට 5.3 ක් දක්වා අඩු විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, සමස්ත ශේෂයෙන් පොලී ගෙවීම් හැර ගණනය කරනු ලබන ප්‍රාථමික ගිණුමේ අතිරික්තය 2018 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 0.6 ක් (රුපියල් බිලියන 91.4) ලෙස වාර්තා කළ අතර එමගින් රජයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ප්‍රයත්න සහ ණය තත්ත්වය කෙරෙහි යහපත් බලපෑමක් ඇති විය. ආදායම් එකතු කිරීම අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා පහළ යෑම සහ පොලී ගෙවීම් සඳහා විශාල වියදමක් දැරීමට සිදුවීමෙන් වර්තන වියදම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් රජයේ නිර්-ඉතුරුම් පිළිබිඹු කෙරෙන වර්තන ගිණුමේ හිඟය 2018 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 1.2 ක් දක්වා සුළු වශයෙන් පුළුල් විය. මේ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් රුපියල අවප්‍රමාණය වීමේ බලපෑම, සාපේක්ෂව පහළ නාමික ද.දේ.නි. සහ අයවැය හිඟයේ ශුද්ධ මූල්‍යනය හේතුවෙන් මධ්‍යම රජයේ ණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2017 වසරේ අවසාන වන විට වාර්තා වූ සියයට 76.9 සිට 2018 වසරේ අවසානය වන විට සියයට 82.9 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය.

2017 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 13.6 ක් වූ රාජ්‍ය ආදායම 2018 වසරේදී සියයට 13.3 ක් දක්වා අඩු විය. ආනයන බදු, එකතු කළ අගය මත බදු, බනිජතෙල් නිෂ්පාදිත හා මත්පැන් මත වූ නිෂ්පාදන බදු, රඳවාගැනීමේ බදු සහ සෙස් බදුවලින් ලද බදු ආදායම පහත වැටීම, ආදායම් එකතු කිරීමෙහි දුර්වල ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා හේතු විය. ආදායම් බදු, දුම්කොළ හා සිගරට්, එකතු කළ අගය මත බදු සහ වරාය

හා ගුවන්තොටුපොළ සංවර්ධන බදු මගින් ලද ආදායම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් නාමික වශයෙන් සමස්ත ආදායම පෙර වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 1,831.5 සිට 2018 වසරේදී රුපියල් බිලියන 1,920.0 ක් දක්වා සියයට 4.8 කින් සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. 2018 වසරේදී ආනයන බදු, බනිජතෙල් නිෂ්පාදිත මත වූ නිෂ්පාදන බදු, රඳවාගැනීමේ බදු සහ සෙස් බදු ආදායම එකතු කිරීම 2017 වසරට සාපේක්ෂව පිළිවෙළින් සියයට 28.9 කින්, සියයට 10.4 කින්, සියයට 13.0 කින්, සහ සියයට 10.4 කින් පහත වැටුණි. මහ බැංකුවේ ලාභාංශ පැවරුම් සහ ගාස්තු හා අයකිරීම්වලින් ලද ආදායම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු නොවන ආදායම 2017 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 1.2 සිට 2018 වසරේදී සියයට 1.4 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය.

ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ ශුද්ධ ණයදීම පහළ යෑම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මුළු වියදම හා ශුද්ධ ණයදීම 2017 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 19.2 සිට 2018 වසරේදී සියයට 18.6 ක් දක්වා පහත වැටුණි. පුනරාවර්තන වියදම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2017 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 14.4 සිට 2018 වසරේදී සියයට 14.5 ක් දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ ගිය අතර, නාමික අගයන් සැලකීමේදී 2017 වසරේදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 1,927.7 සිට 2018 වසරේදී රුපියල් බිලියන 2,089.7 ක් දක්වා සියයට 8.4 කින් ඉහළ ගියේය. මුළු පොලී වියදම නාමික වශයෙන් 2017 වසරේදී වූ රුපියල් බිලියන 735.6 සිට 2018 වසරේදී රුපියල් බිලියන 852.2 ක් දක්වා සියයට 15.9 කින් ඉහළ ගිය අතර, විනිමය අනුපාතිකයේ වෙනස්වීම් සහ ගෝලීය පොලී අනුපාතික ඉහළයෑම පිළිබිඹු කරමින් විදේශීය පොලී ගෙවීම් මත වූ වියදම 2018 වසරේදී

1.7 රාජ්‍ය සටහන
රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනයෙහි සාරාංශය
(ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

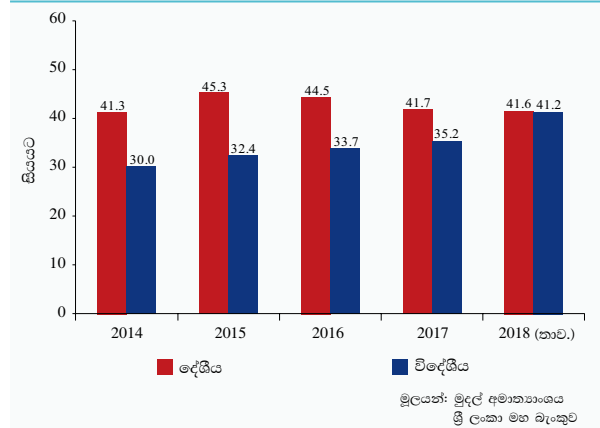
රුපියල් බිලියන 212.7 ක් දක්වා සියයට 29.0 කින් ඉහළ ගියේය. නාමික වශයෙන් ප්‍රාග්ධන වියදම සහ ශුද්ධ ණයදීම 2017 වසරේදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 645.4 සිට මෙම වසරේදී රුපියල් බිලියන 603.5 ක් දක්වා සියයට 6.5 කින් අඩු විය. මේ අනුව, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ද ප්‍රාග්ධන වියදම සහ ශුද්ධ ණයදීම 2017 වසරේ පැවති සියයට 4.8 සිට 2018 වසරේදී සියයට 4.2 ක් දක්වා අඩු විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රාජ්‍ය ආයෝජන පෙර වසරේදී පැවති සියයට 4.9 (රුපියල් බිලියන 657.4) සිට 2018 වසරේදී සියයට 4.3 ක් (රුපියල් බිලියන 625.0) දක්වා අඩු විය.

2018 වසරේ අයවැය හිඟයෙන් අඩකටත් වඩා දේශීය මූලාශ්‍ර මගින් මූල්‍යනය කරන ලදී. සමස්ත අයවැය හිඟය මූල්‍යනයේදී දේශීය මූලාශ්‍ර සියයට 57.5 කින් දායක වූ අතර, ඉතිරිය විදේශීය මූලාශ්‍රවලින් පියවන ලදී. 2018 වසරේදී අයවැය හිඟය මූල්‍යනය සඳහා රජය ප්‍රධාන වශයෙන් දේශීය බැංකු නොවන අංශය මත රඳා පැවතුණ අතර, 2017 වසරේදී සමස්ත ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනයෙන් සියයට 36.2 ක් (රුපියල් බිලියන 106.5) වූ දේශීය බැංකු නොවන අංශයෙන් වූ මූල්‍යනය 2018 වසරේදී සියයට 75.0 ක් (රුපියල් බිලියන 327.8) විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, බැංකු අංශයෙන් ණය ලබාගැනීම් 2017 වසරේදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 187.7 (සියයට 63.8) සිට 2018 වසරේදී රුපියල් බිලියන 109.5 ක් (සියයට 25.0) දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ශුද්ධ ආපසු ගෙවීම් ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් වාණිජ බැංකු මගින් සිදු කළ මූල්‍යනය 2017 වසරේදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 375.7 ක ණය ලබාගැනීමට සාපේක්ෂව 2018 වසරේදී රුපියල් බිලියන 136.6 ක ශුද්ධ ආපසු ගෙවීමක් වාර්තා කළේය. කෙසේ වුවද, ප්‍රධාන වශයෙන්ම දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවති දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන්හි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මහ බැංකුව විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2017 වසරේදී වූ රුපියල් බිලියන 187.9 ක ශුද්ධ ආපසු ගෙවීමකට සාපේක්ෂව 2018 වසරේදී මහ බැංකුව විසින් ලබාගත් ණය රුපියල් බිලියන 246.1 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මෙම වසරේ රුපියල් බිලියන 141.1 ක වටිනාකමකින් යුතු රුපියල්වලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ලෙස වූ විදේශීය ආයෝජන සැලකිය යුතු ලෙස ඉවත් කර ගැනීමේ බලපෑම යම්තාක් දුරට පිළිබිඹු කරමින්, අයවැය හිඟය විදේශීය මූලාශ්‍ර මගින් මූල්‍යනය කිරීම 2017 වසරේ වූ රුපියල් බිලියන 439.2 සිට 2018 වසරේදී

රුපියල් බිලියන 323.5 ක් දක්වා අඩු විය. 2018 වසරේදී ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර හරහා වූ ශුද්ධ ණය ලබාගැනීම් රුපියල් බිලියන 390.4 ක් (එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.5) විය. මේ අතර, 2018 වසරේදී විදේශීය විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම යටතේ ශුද්ධ ණය ගැනීම් සහ විදේශීය ව්‍යාපෘති ණය පිළිවෙලින් රුපියල් බිලියන 66.6 ක් සහ රුපියල් බිලියන 7.7 ක් විය.

ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මධ්‍යම රජයේ ණය 2017 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 76.9 සිට 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 82.9 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. 2018 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ණය අනුපාතය ඉහළ යෑම, ප්‍රධාන විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වලට එරෙහිව රුපියල අවප්‍රමාණය වීමේ බලපෑම, සාපේක්ෂව පහළ අගයක් ගත් නාමික ද.දේ.නි. සහ අයවැය හිඟය මූල්‍යනය සඳහා ශුද්ධ ණය ගැනීම ආදියෙහි සමස්ත ප්‍රතිඵලයකි. නාමික වශයෙන්, මධ්‍යම රජයේ ණය 2017 වසර අවසාන වන විට පැවති රුපියල් බිලියන 10,313.0 සිට 2018 වසරේදී රුපියල් බිලියන 11,977.5 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. එයින්, සමස්ත නොපියවූ දේශීය ණය රුපියල් බිලියන 6,018.0 ක් දක්වා සියයට 7.6 කින් ඉහළ ගිය අතර, රුපියල්වලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ සමස්ත විදේශීය නොපිය වූ ණය 2018 වසර අවසන් වන විට රුපියල් බිලියන 5,959.5 ක් දක්වා සියයට 26.3 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීම පිළිබිඹු කෙරෙමින් රුපියල්වලින් තක්සේරු කරන ලද රජයේ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය ඉහළ ගිය ද, එම ණය විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් ගණනය කළ විට නොවෙනස්ව පැවතුණි. විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් තක්සේරු කරන ලද ණය සඳහා ණය සේවාකරණය සිදුකරනුයේ රජය වෙත ලැබෙන විදේශ විනිමය මගින් වන හෙයින්

1.8 රජ සටහන
මධ්‍යම රජයේ ණය
(ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

1

ප්‍රමාණවත් ලෙස විදේශීය ලැබීම් ආකර්ෂණය කර ගැනීමට විදේශීය ණය සැපයුම්කරුවන්ගේ සහ ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය පවත්වා ගතහොත් රුපියල අවප්‍රමාණය වීම මගින් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණයේ ශේෂයේ සිදුවන නාමික වැඩිවීමක් ණය සේවාකරණය කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති නොකරයි. විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් ලබාගත් ණය සඳහා පොලී අනුපාතිකයේ සාමාන්‍යය රුපියල්වලින් ලබාගන්නා ණයවලට අදාළ සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතිකයට සාපේක්ෂව අඩු බැවින්, රුපියල අවප්‍රමාණය වීම මගින් පොලී ගෙවීම සඳහා සිදුකෙරෙන බලපෑම විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් ලබාගත් ණය පරිණත වන කාලය තුළදී මෙම පොලී අනුපාතික වෙනස මගින් නිශේධනය කෙරේ.

මුදල් අංශයේ වර්ධනයන්

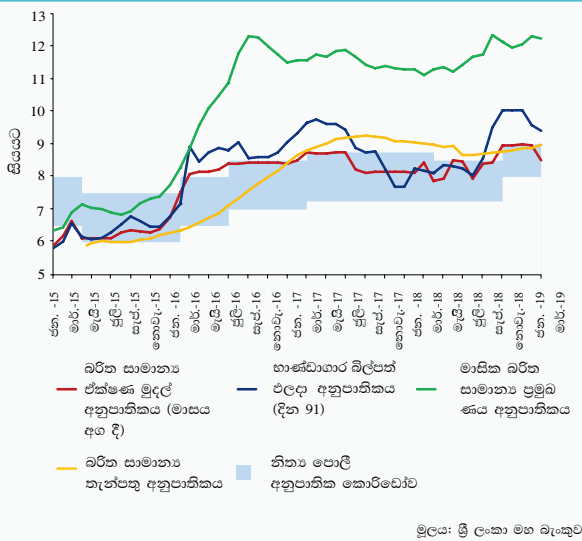
2015 වසර අවසානයේ සිට ක්‍රියාත්මක කළ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයෙහි අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීමත් සමගම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2018 අප්‍රේල් මාසයේදී දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය අවසන් කළ අතර, ඉන් අනතුරුව මධ්‍යස්ථ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගෙන ගියේය. උද්ධමනය සහ උද්ධමන අපේක්ෂාවල හිතකර වර්ධනය මෙන්ම ආර්ථිකයේ මන්දගාමී ක්‍රියාකාරිත්වය හේතුවෙන් 2018 අප්‍රේල් මාසයේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහළ දැමීය. ඒ අනුව, 2018 අප්‍රේල් මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR) පදනම් අංක 25 කින් සියයට 8.50 දක්වා පහළ දමන ලද අතර, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව පදනම් අංක 125 ක් දක්වා පටු කරන ලදී. එක්සත් ජනපදයේ ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සාමාන්‍යකරණය කිරීම සඳහා අඛණ්ඩව ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග මධ්‍යයේ ගෝලීය ආර්ථිකයේ පැවති වර්ධනයන් සහ එමගින් දේශීය ආර්ථිකයේ විදේශීය අංශයේ ස්ථායීතාව මත ඇති කළ අහිතකර බලපෑම් සැලකිල්ලට ගනිමින්, 2018 අප්‍රේල් මාසයේ සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මධ්‍යස්ථ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගෙන ගියේය. විශේෂයෙන්ම 2018 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවති ඉහළ සහ අඛණ්ඩ ද්‍රවශීලතා හිඟය හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත් වීමක් කිරීමට සිදු විය. ඒ අනුව, ස්ථාවර පදනමකින් වෙළඳපොළට ද්‍රවශීලතා සැපයීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2018 නොවැම්බර් මස මැද භාගයේදී වාණිජ බැංකුවල සියලුම රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා අදාළ

ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය (SRR) සියයට 6.00 ක් දක්වා ප්‍රතිශතාංක 1.50 කින් අඩු කළේය. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය අඩු කිරීම මගින් ඇති වූ බලපෑම සමනය කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව තවදුරටත් පටු කරමින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR) සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය, පිළිවෙළින් පදනම් අංක 75 කින් සහ පදනම් අංක 50 කින් ඉහළ දමන ලදී. 2018 නොවැම්බර් මාසය තුළ ද්‍රවශීලතාව වෙළඳපොළට සැපයූ ද, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතා හිඟය අඛණ්ඩව තවදුරටත් ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2019 මාර්තු 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය සියයට 5.00 ක් දක්වා ප්‍රතිශතාංක 1.0 කින් තවදුරටත් අඩු කරන ලද අතර, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය, පිළිවෙළින් සියයට 8.00 සහ සියයට 9.00 මට්ටමේ නොවෙනස්ව පවත්වාගෙන ගියේය.

2018 අප්‍රේල් මාසය වන තෙක් පවත්වා ගෙන යනු ලැබූ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය හා දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය මධ්‍යයේ වාණිජ බැංකුවල බොහෝ වෙළඳපොළ ණය සහ තැන්පතු පොලී අනුපාතික මූර්ත සහ නාමික වශයෙන් ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. 2018 අප්‍රේල් මස සිදු කරන ලද ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වෙනස් කිරීමත් සමග යම් තැන්පතු පොලී අනුපාතික පහළ ගිය ද බොහෝ තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික 2018 වසර තුළදී ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙනැති සියලුම පොලී උපයන රුපියල් තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම පිළිබිඹු කරනු ලබන බර්ත සාමාන්‍ය තැන්පතු පොලී අනුපාතිකය (AWDR) 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ සියයට 9.07 ක සිට 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 8.81 ක් දක්වා පහළ ගියේය. ණය සඳහා වූ අඛණ්ඩ ඉහළ ඉල්ලුම මධ්‍යයේ පැවති දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව හේතුවෙන් 2018 වසර තුළදී වාණිජ බැංකු ණය පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. ඒ අනුව, වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද සියලුම රුපියල් ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වූ බර්ත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය (AWLR) 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 13.88 සිට 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 14.40 දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2018 වසරේ පළමු මාස නවය තුළදී මිශ්‍ර හැසිරීමක් පෙන්නුම් කරන ලද රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතිකය, දැඩි ද්‍රවශීලතා වාතාවරණය මධ්‍යයේ

1.9 රජය සටහන
නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොර්ටේට්ට සහ තෝරාගත්
වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික

වෙළඳපොළ අපේක්ෂාවල වෙනස්වීම් මෙන්ම රජයේ මූල්‍ය අවශ්‍යතා පිළිබිඹු කරමින් 2018 වසරේ අවසාන කාර්තුව තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2018 වසර තුළදී, දින 91, දින 182 සහ දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වූ ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතික පිළිවෙළින් පදනම් අංක 232 කින්, පදනම් අංක 169 කින් සහ පදනම් අංක 230 කින් ඉහළ ගියේය. එමෙන්ම, 2018 වසරේදී ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ තුළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික මිශ්‍ර හැසිරීමක් පෙන්නුම් කළේය. රජයේ ඉහළ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය හේතුවෙන් ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික 2018 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළදී ඉහළ ගිය අතර 2018 වසර අවසානයේදී මිශ්‍ර හැසිරීමක් පෙන්නුම් කළේය. රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතියික වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රය 2018 වසරේදී ඉහළට විතැන් විය. යම් මන්දගාමී වීමක් පෙන්නුම් කළ ද, වසර තුළදී සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. ගෝලීය වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම හමුවේ වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යන විදේශ විනිමය තැන්පතු මත වන පොලී අනුපාතික මිශ්‍ර හැසිරීමක් පෙන්නුම් කරන ලදී. මේ අතර, යහපත් වෙළඳපොළ අපේක්ෂාවන් මෙන්ම 2019 වසරේ මාර්තු මස නිකුත් කරන ලද ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය සහ ද්‍රවශීලතා හිඟය කළමනාකරණය කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින් 2019 වසරේ මුල් භාගයේ සිට රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වන ප්‍රාථමික වෙළඳපොළේ මෙන්ම

ද්විතියික වෙළඳපොළේ ද ඵලදා වක්‍ර පහළට විතැන් විය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයන්හි වෙනස්කම් සහ රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළේ ඵලදා වක්‍ර පහළට විතැන්වීම කෙරෙහි බැංකු ණය පොලී සහ තැන්පතු අනුපාතික ප්‍රතිචාර දක්වා නොමැත.

2018 නොවැම්බර් මාසයේදී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය පහළ දැමීමත් සමඟ, 2018 වසර තුළදී, විශේෂයෙන්ම වසරේ අවසාන කාලසීමාව තුළදී සංචිත මුදල් මන්දගාමී වර්ධනයක් වර්තා කළේය. 2017 වසරේ රුපියල් බිලියන 83.6 ක ඉහළ යෑමක් වාර්තා කළ සංචිත මුදල් ප්‍රමාණය, 2018 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 961.1 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 21.3 කින් පමණක් ඉහළ ගියේය. වගකීම් පාර්ශවය සැලකීමේදී, 2018 වසරේ සංචිත මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය සඳහා සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් ඉහළ යෑම මුළුමනින්ම දායක වූ අතර, 2018 නොවැම්බර් මාසයේ සිදු කරන ලද ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතිකයේ පහළ දැමීම හේතුවෙන් වසර තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු සංචිත ශේෂය පහළ ගියේය. වත්කම් අංශය සලකා බැලීමේදී, සංචිත මුදල් වර්ධනය සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් වර්ධනය මුළුමනින්ම දායක විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගයෙහි ඉහළ යෑමක් පිළිබිඹු කරමින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ප්‍රසාරණය විය. 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 25.6 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 304.5 කින් සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගිය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය (ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගනුදෙනු හැර), 2018 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 273.0 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 247.4 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ වෙතට ද්‍රවශීලතා සැපයීම අරමුණු කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් වෙළඳපොළ වෙතින් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් දිගුකාලීන සහ ස්ථාවර පදනම යටතේ මිලදී ගැනීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ඉහළ ගිය ද, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්, පෙර වසරේ වාර්තා කරන ලද රුපියල් බිලියන 287.5 ක නියුණු ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී 2018 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 95.6 කින් පහළ ගියේය. විශේෂයෙන්ම, ජාත්‍යන්තර ආයතන වෙතැති වගකීම් ඇතුළු විදේශීය වගකීම්වල ඉහළ යෑම මෙන්ම මහ බැංකුව විසින් වසර තුළදී දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළට විදේශ විනිමය සැපයීම ද මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ යෑමට හේතු විය.

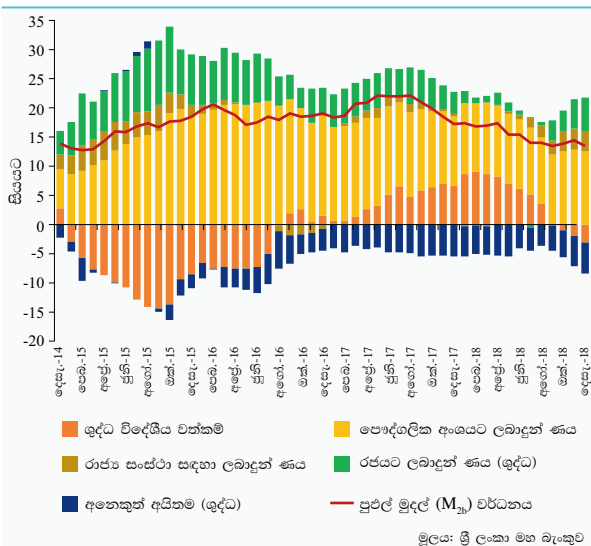

2017 වසර අවසානයේ සිට ක්‍රමයෙන් මන්දගාමී වූ පුළුල් මුදල් (M_{2b}) වර්ධනය, බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ යෑම හේතුවෙන් 2018 වසර තුළදී එහි පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව අඛණ්ඩව පවත්වා ගන්නා ලදී. පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 16.7 සිට 2018 වසර අවසානයේදී සියයට 13.0 ක් දක්වා පහළ ගියේය. බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ යෑම හේතුවෙන්, 2018 වසර තුළදී පුළුල් මුදල් වර්ධනය සඳහා බැංකු අංශය සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ප්‍රසාරණය මුළුමනින්ම දායක විය. ප්‍රාග්ධන ගලා යෑම් සහ විනිමය අනුපාතිකය මත ඇති පීඩනය ඉහළ යෑම මධ්‍යයේ, මහ බැංකුවේ විදේශ සංචිත මෙන්ම වාණිජ බැංකුවල විදේශ විනිමය මූල්‍ය තත්ත්වය පහළ යෑම හේතුවෙන් 2018 වසර තුළදී බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 188.5 කින් පහළ ගියේය. මේ අතර, රජයට සහ රජය සතු ව්‍යවසාය සඳහා ලබා දුන් ණය ඉහළ යෑම මෙන්ම, පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණයෙහි සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2018 වසර තුළදී බැංකු අංශයේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 1,008.8 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද ණය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් පෙර වසරේ වූ රුපියල් බිලියන 196.4 හා සැසඳීමේදී බැංකු අංශය විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2018 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 346.7 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2017 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 187.9 ක සැලකිය යුතු පහළ යෑම හා සැසඳීමේදී 2018 වසරේදී රුපියල් බිලියන 246.3 කින් ඉහළ ගිය අතර, වාණිජ බැංකු විසින් රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය 2017 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 384.3 ක සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී 2018 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 100.5 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 23.2 කින් ඉහළ ගිය රාජ්‍ය සංස්ථාවලට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය 2018 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 218.4 කින් ඉහළ ගියේය.

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණයෙහි වර්ධනය 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී මන්දගාමී වූ අතර, 2018 වසරේ අවසාන මාස හතර තුළදී එහි වර්ධනයේ වැඩිවීමක් දැකගත හැකි විය. පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 14.7 හා සැසඳීමේදී 2018 වසරේ අගෝස්තු මාසය අවසානය වන විට සියයට 14.3 ක් දක්වා මන්දගාමී විය. කෙසේ වුවද, ආනයන සීමා කිරීමට රජය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගනු ලබන ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ අපේක්ෂාවන් සහ විනිමය අවප්‍රමාණය වීම සමඟ ආනයන වියදම් වැඩි වීමත් සමඟ පෞද්ගලික අංශයේ ණය ගැනීම ඉහළ යෑම නිසා පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 15.9 ක් දක්වා වර්ධනය විය. 2017 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 613.4 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රසාරණය 2018 වසරේදී රුපියල් බිලියන 762.1 ක් විය. 2018 වසර තුළදී සේවා අංශය සහ පෞද්ගලික ණය හා අත්තිකාරම් අංශය වෙත වූ ණය වර්ධනය වූ අතර, කර්මාන්ත අංශය සහ කෘෂිකර්මාන්ත හා ධීවර අංශය වෙත සපයන ලද ණය වර්ධනයෙහි යම් මන්දගාමී වීමක් දක්නට ලැබුණි. ඒ අනුව, කර්මාන්ත අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය ඉදිකිරීම් අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි අඩු වීම හේතුවෙන් 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 19.6 ට සාපේක්ෂව 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 15.3 ක් දක්වා අඩු විය. මේ අතර, කෘෂිකර්මාන්ත හා ධීවර අංශ සහ සේවා අංශ සඳහා සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය 2017 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 14.1 සහ සියයට 8.3 යන වර්ධන අනුපාතික හා සැසඳීමේදී, 2018 වසර අවසානය වන විට පිළිවෙළින් සියයට 14.0 සහ සියයට 17.8 කින් වර්ධනය විය. පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් ද 2017 වසර අවසානයේ

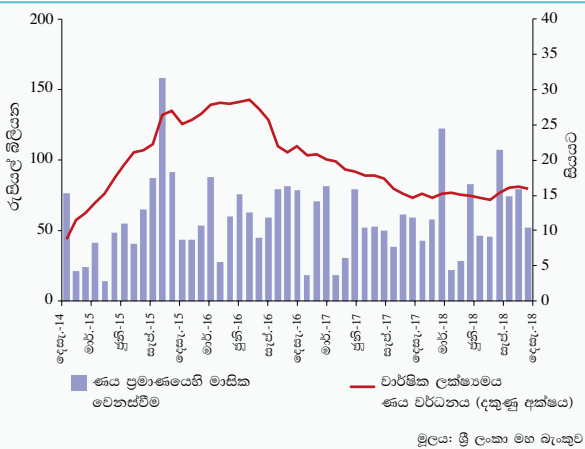
1.10 රජය සටහන
පුළුල් මුදල් වර්ධනය හා තුඩුදුන් සාධක

I.II රූප සටහන

වාණිජ බැංකු විසින් පොද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය

වාර්තා වූ සියයට 18.5 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2018 වසර අවසානයේ සියයට 20.3 කින් වර්ධනය වූ අතර, මේ සඳහා රන් භාණ්ඩ උකස් ණය වැඩිවීම, ණය කාඩ්පත් සහ කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම් සඳහා ලබා දුන් ණය වැඩිවීම හේතු විය.

මූල්‍ය අංශයේ වර්ධනයන්

ගෝලීය මෙන්ම දේශීය වශයෙන් පැවති අභියෝගනා මධ්‍යයේ, 2018 වසර තුළදී මූල්‍ය අංශය මන්දගාමී වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මූල්‍ය අංශය තුළ ඉහළ ආයතනත්වයක් දරන බැංකු අංශය, සමස්ත වත්කම්වල මන්දගාමී වර්ධනයක් වාර්තා කළ අතර, ප්‍රාග්ධන හා ද්‍රවශීලතා මට්ටම් අවම ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතාවයන්ට වඩා ඉහළ මට්ටමකින් පවත්වා ගන්නා ලදී. වත්කම්වල වර්ධනය සඳහා ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොට ගෙන 2018 වසරේ දෙවන භාගයේදී ණයදීම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම බලපෑවේය. ණයෙහි සිදු වූ ඉහළ යෑම, 2018 වසර තුළදී බැංකු අංශයේ වත්කම් වර්ධනයෙන් සියයට 84.1 ක් විය. තැන්පතු ප්‍රධාන මූල්‍ය ප්‍රභවය ලෙස අඛණ්ඩව පැවති අතර, එය බැංකු අංශයේ සමස්ත වගකීම්වලින් සියයට 72.0 ක් විය. අභියෝගාත්මක ගෝලීය හා දේශීය වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් බැංකු අංශයේ වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය පිරිහුණු අතර, මෙය අක්‍රීය ණය අනුපාතවල ඉහළ යෑම මගින් පිළිබිඹු විය. 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 2.5 ක් ලෙස ඉතිහාසයේ වාර්තා කළ පහළම අගය වාර්තා කළ දළ අක්‍රීය ණය අනුපාතය, 2018 වසර අවසානයේදී සියයට 3.4 දක්වා ඉහළ ගියේය. වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය පිරිහීම, මෙහෙයුම් පිරිවැය ඉහළ යෑම හා බදු ඉහළ යෑම හේතුවෙන් බැංකු අංශයේ ලාභය,

2018 වසරේදී මන්දගාමී විය. 2018 වසර තුළදී මෙම අංශය තුළ ලාභය පහළ යෑම, වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (ROA) සහ කොටස් මත ප්‍රතිලාභවල (ROE) පහත වැටීම මගින් පිළිබිඹු විය. බැංකු අංශයේ සුරක්ෂිතතාව සහ විශ්වාසනීයභාවය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විවක්ෂණශීලී ප්‍රතිපත්ති සහ නියාමන අඛණ්ඩව හඳුන්වා දෙන ලදී.

වසර තුළදී ණය වර්ධනය පහළ යෑම සහ ලාභය පහත වැටීම සමඟ 2018 වසරේදී බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම් හා විශේෂිත කල්බදු සමාගම් අංශයේ වර්ධනය මන්දගාමී විය. මෝටර් වාහන ආනයනය සහ වාහන මිලදී ගැනීම සඳහා ලබා දුන් ණය පහසුකම් සීමා කිරීමට මෑතකාලීනව ක්‍රියාත්මක කරන ලද රාජ්‍ය මූල්‍ය සහ සාර්ව විවක්ෂණශීලී ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොටගෙන මෙම අංශයේ ණය ක්‍රියාකාරකම් පහළ ගියේය. ප්‍රධාන වශයෙන් අරමුදල් පිරිවැය ඉහළ යෑම හා අක්‍රීය ණයවලට සාපේක්ෂව ඉහළ ණය අලාභ ප්‍රතිපාදන වෙන් කිරීම් හේතුවෙන් වසර තුළදී මෙම අංශයේ ලාභදායීත්වය පහත වැටුණි. වසර තුළදී මෙම අංශයේ ලාභදායීත්වය කෙරෙහි ඇති වූ අහිතකර බලපෑම, වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ සහ කොටස් මත ප්‍රතිලාභවල අඩුවීම මගින් පිළිබිඹු විය. බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්වල අධික්ෂණය සහ නියාමන රාමුව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව කටයුතු කළ අතර, දුර්වල මූල්‍ය සමාගම් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා හෝ සමාගම් අහවර කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල්, රක්ෂණ හා ප්‍රාථමික වෙළඳුන් ඇතුළත් මූල්‍ය අංශයේ අනෙකුත් අංශ 2018 වසරේදී මන්දගාමීව වර්ධනය විය. කෙසේ වෙතත්, වසර තුළදී ඒකක භාර අංශයෙහි කාර්යසාධනයෙහි පහළ යෑමක් වාර්තා විය.

2018 වසරේ සැප්තැම්බර් මස මැද භාගය දක්වා කාලය තුළ මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරීත්වයක් පෙන්වූ කළ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සිදු කරන ලද විදේශ විනිමය හුවමාරු ගනුදෙනු හේතුවෙන් ඉන් අනතුරුව අඛණ්ඩව පවතින හිඟ ද්‍රවශීලතා මට්ටමක් බවට පත් විය. මෝටර් වාහන ආනයනය සඳහා ණයවර ලිපි මත ආන්තික අවශ්‍යතා පැනවීම සහ එවැනි තැන්පතු ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමඟ පවත්වාගෙන යෑමේ අවශ්‍යතාව, ද්‍රවශීලතා හිඟය සඳහා කිසියම් දුරකට ආයතන විය. 2018 නොවැම්බර් මාසයේදී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව අඩු කිරීම හරහා වෙළඳපොළට ද්‍රවශීලතාව සැපයීම මගින් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව මත පැවති පීඩනය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ නමුත්,

1

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය විකිණීම කිසියම් දුරකට හේතුකොටගෙන දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ දුවශීලතාව 2018 වසර අවසානය වන විට අඛණ්ඩව හිඟ මට්ටමේ පැවතිණි. විනිමය අනුපාතිකය මත පැවති අඛණ්ඩ පීඩනය ලිහිල් කිරීම සඳහා හා සැලකිය යුතු මට්ටමේ ප්‍රාග්ධනය පිටතට ගැලීම් මෙන්ම, ආනයන ඉල්ලුම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ඇති වන අධික විචලනය අවම කිරීම සඳහා විශේෂයෙන්ම, 2018 මැයි මස සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළට මැදිහත් විය. විනිමය අනුපාතිකය මත පීඩනය වැඩිවීම, දේශපාලන අවිනිශ්චිතතාව සහ දේශීය හා ගෝලීය වර්ධනයන් හේතුකොටගෙන ආයෝජකයන්ගේ අපේක්ෂා වෙනස් වීම හේතුවෙන් සිදු වූ සැලකිය යුතු මට්ටමේ විදේශ විනිමය ඉවතට ගලා යෑම මගින් ඇති වූ බලපෑම සමඟ 2018 වසරේ දී කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ දුර්වල ක්‍රියාකාරිත්වයක් වාර්තා කළේය. කොටස් මිල, පිරිවැටුම, වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය සහ ආදායම් ඉපැයීම් අනුපාත ඇතුළු කොටස් වෙළඳපොළ බොහෝ වෙළඳපොළ දර්ශකවල පහත වැටීම මගින් වසර පුරා පැවති සෘණාත්මක වර්ධනය පිළිබිඹු විය. මේ අතර, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වලට සහාය සැලසීම සඳහා කුටුම්භ සහ ආයතනික අංශ සඳහා අවශ්‍ය සුරක්ෂිත හා කාර්යක්ෂම ගෙවීම් සහ පියවීම් යටිතල පහසුකම් ඇති කිරීමේ අරමුණ ඇතිව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ගෙවීම් හා පියවීම් කටයුතුවලට අදාළ නියාමන හා අධීක්ෂණ කටයුතු වසර තුළදී තවදුරටත් පුළුල් කරන ලදී.

1.3 ගෝලීය ආර්ථික පරිසරය සහ ඉදිරි දැක්ම

ජා.මු. අරමුදල විසින් 2019 ජනවාරි මාසයේදී ප්‍රකාශිත ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම (World Economic Outlook) අනුව, ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ආර්ථික හා දේශපාලනික ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2018 වසරේ ගෝලීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්හි වර්ධනයෙහි යම් පහළ යෑමක් වාර්තා විය. 2017 වසර සමග සන්සන්දනය කිරීමේදී 2018 වසරේදී එක්සත් ජනපදය හැරුණු විට රටවල් බොහොමයක ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් මන්දගාමී වීමෙන් ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය බොහෝ සෙයින් අසමතුලිත විය. එක්සත් ජනපදයෙහි ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා වුවද 2018 වසර තුළදී අනිකුත් දියුණු ආර්ථිකයන්හි වර්ධනය බොහෝ සෙයින් මන්දගාමී වූ අතර එක්සත් රාජධානිය, යුරෝ කලාපය සහ ජපානය තම ආර්ථිකයන්හි ක්‍රියාකාරිත්වය අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා පහළ යාමක් වාර්තා කළේය. මේ අතර, වෙළඳ අර්බුද සහ දැඩි මූල්‍ය තත්ත්වයන් තුළින් ගෝලීය සාර්ව ආර්ථික පරිසරය අහියෝගාත්මක වීම මධ්‍යයේ

වුවද ඉන්ධන අපනයනය කරන ආර්ථිකයන්ට හිතකර ලෙස ජාත්‍යන්තර ඉන්ධන මිල ඉහළ යෑම සහ දේශීය ඉල්ලුම වර්ධනය වීම යනාදී සාධක හේතුවෙන් නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්ගේ ආර්ථික වර්ධනය පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව පහළ ගිය ද, අඛණ්ඩව ශක්තිමත් වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. තවද, එක්සත් රාජධානිය යුරෝපීය සංගමයෙන් ඉවත්වීම පිළිබඳව පවතින අවිනිශ්චිතතාව සහ චීන-ඇමරිකානු වෙළඳ අර්බුදය හේතුවෙන් ගෝලීය වෙළඳාම 2018 වසරේදී යම් පහළ යෑමක් වාර්තා කළේය. මේ අතර, ඉන්ධන මිල 2018 වසරේ පළමු මාස තවය තුළදී වැඩිවීමේ ප්‍රවණතාවක් වාර්තා කිරීම, සංවර්ධිත ආර්ථිකයන්හි සහ නැගී එන වෙළඳපොළ හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි උද්ධමනයේ යම් වැඩිවීමක් ඇති කිරීම සඳහා හේතු විය.

ගෝලීය ආර්ථික පරිසරයේ ඇති වෙමින් පැවතුණු අවිනිශ්චිතතාවයන් මධ්‍යයේ 2018 වසර තුළදී බොහෝ දියුණු ආර්ථිකයන් දේශීය වෙළඳපොළ තත්ත්වයන්හි හිතකර වර්ධනය හේතුවෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ඉතා පහළ ප්‍රතිපත්ති පොළී අනුපාත තත්ත්වයක සිට

1.4 සංඛ්‍යා සටහන
ගෝලීය ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ ඉදිරි දැක්ම (අ)

ශීර්ෂය	2017	2018	2019 ප්‍රථම භාගය	2020 ප්‍රථම භාගය
ලෝක නිෂ්පාදනය	3.8	3.7	3.5	3.6
සංවර්ධිත ආර්ථික	2.4	2.3	2.0	1.7
ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය	2.2	2.9	2.5	1.8
යුරෝ කලාපය	2.4	1.8	1.6	1.7
එක්සත් රාජධානිය	1.8	1.4	1.5	1.6
ජපානය	1.9	0.9	1.1	0.5
නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථික	4.7	4.6	4.5	4.9
නැගී එන සහ සංවර්ධනය වන ආසියාව	6.5	6.5	6.3	6.4
චීනය	6.9	6.6	6.2	6.2
ඉන්දියාව	6.7	7.3	7.5	7.7
ලෝක වෙළඳ පරිමාව (හාණ්ඩ හා සේවා)	5.3	4.0	4.0	4.0
මිල හැසිරීම				
පාරිභෝගික මිල				
සංවර්ධිත ආර්ථික	1.7	2.0	1.7	2.0
නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථික	4.3	4.9	5.1	4.6
වෙළඳ හාණ්ඩ මිල (එ.ජ.ඩොලර්)				
ඉන්ධන	23.3	29.9	-14.1	-0.4
ඉන්ධන නොවන	6.4	1.9	-2.7	1.2
එ.ජ.ඩොලර් තැන්පතු මත සය මාසික ලන්ඩන් අන්තර් බැංකු අර්පණ පොලී අනුපාතිකය (සියයට)	1.5	2.5	3.2	3.8

(අ) වෙනත් සඳහනක් නොමැති විට මූලාශ්‍රය: World Economic Outlook (2019 ජනවාරි), ජා.මු.අරමුදල වාර්ෂික ප්‍රතිශත වෙනස

සාමාන්‍යකරණය කිරීමේ ක්‍රමික ප්‍රවේශයකට පිවිසුණු අතර, එමගින් දේශීය ආර්ථිකයන් මත ඇති වූ පීඩනවලට නැගී එන ආර්ථිකයන් මගින් ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ අවශ්‍යතාවක් ඇති විය. 2015 අග භාගයේදී එ.ජ.ගෙඩරල් සංචිත බැංකුව මගින් ආරම්භ කෙරුණු දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, දේශීය ඉල්ලුම ඉහළ යෑම සහ ශ්‍රම වෙළඳපොළ ශක්තිමත් වීම හේතුවෙන් තවදුරටත් 2018 වසර තුළදී අවස්ථා හතරකදී ගෙඩරල් අරමුදල් ඉලක්කගත අනුපාතිකය ඉහළ දමන ලදී. කෙසේ වෙතත්, එ.ජ. ආර්ථිකය මන්දගාමී වීම සහ යටපත්වූ උද්ධමන පීඩනය හේතුවෙන් ගෙඩරල් සංචිත බැංකුව පොලී අනුපාතික ඉහළ දැමීමේදී 2019 ජනවාරි මස සිට වඩාත් ප්‍රවේශමකාරී ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කළේය. මේ අතර, 2018 අගෝස්තු මස එංගලන්ත මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතිපත්තිමය අනුපාතික ඉහළ නැංවූ අතර ඒ සඳහා දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වයේ ප්‍රසාරණය වීම සහ ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා උද්ධමනය ඉහළින් පැවතීම හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, එක්සත් රාජධානිය යුරෝපීය සංගමයෙන් ඉවත්වීම හා සම්බන්ධව ඇති වූ ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් උත්සන්න වීමත් දේශීය හා ගෝලීය වර්ධනය මන්දගාමී වීමත් සමග එංගලන්ත මහ බැංකුව වඩාත් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කළේය. උද්ධමනය ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව සහ ආර්ථික වර්ධනයේ ඉදිරි දැක්මට අදාළ අවදානම් බොහෝ සෙයින් සමතුලිතව පැවතීමත් සමග යුරෝපා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රමාණාත්මක ලිහිල් කිරීම් ක්‍රමිකව අවසන් කරන බව නිවේදනය කළේය. ඒ අනුව, 2018 අගභාගය වන විට වත්කම් මිලදී ගැනීම අවසන් වූ අතර, එක්සත් රාජධානිය, යුරෝපීය සංගමයෙන් ඉවත්වීම පිළිබඳ ගැටලු පැවතීම හා ඉහළ ගිය වෙළඳ අර්බුද හේතුවෙන් වැඩි වූ ගෝලීය අවදානම් තත්ත්වය නිසා යුරෝපා මහ බැංකුව තවදුරටත් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගෙන යෑමට කටයුතු කළේය. උද්ධමන ඉලක්කය සපුරාගැනීමේදී අවම සාර්ථකත්වයක් අත්පත් කරගත් ජපාන මහ බැංකුව තම ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය 2018 වසරේදී ද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළේය. මේ අතර, ප්‍රධාන සංවර්ධිත ආර්ථිකයන්හි මුදල් ප්‍රතිපත්ති සාමාන්‍යකරණය කිරීමේ පියවර තුළින් ඇති වූ ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් මෙන්ම වෙළඳ අර්බුද ඉහළ යෑම ආදිය හේතුවෙන් නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් බොහෝ සෙයින් අහිතකර තත්ත්වයන්ට මුහුණ දී ඇත. මෙම ආර්ථික බලපෑම්වලට ප්‍රතිචාරයක් ලෙස බොහෝ නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන්හි මහ බැංකු විසින් තම ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ නංවන ලදී. ඉන්දියානු සංචිත බැංකුව විසින් තම පොලී අනුපාතික 2018 වසර තුළදී දෙවරක් ඉහළ දැමුවද, 2019 මුල්භාගයේදී නැවතත් පහළ දමන ලදී. ආර්ථික වර්ධනය හා ආයෝජක විශ්වාසය පහළ මට්ටමක පැවතීම සහ මූල්‍ය අංශයේ අස්ථාවරතාවයේ ඉහළ යමින් පවතින

අවදානම් හේතුවෙන් 2018 වසරේදී චීනයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඇති විය. ගෝලීය ආර්ථික සහ මූල්‍ය වෙළඳපොළ වර්ධනයන් සහ දේශීය අවදානම් හේතුවෙන් සමහර නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන්හි ව්‍යවහාර මුදල් 2018 වසරේදී එ.ජ. ඩොලරයට එරෙහිව සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය විය.

2019 වසරේ ජනවාරි මාසයේ දී ජා.මු. අරමුදල විසින් නිකුත් කරන ලද ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්මට අනුව, ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි ඇති අහිතකර අවදානම් හේතුවෙන් ඉදිරියේදී ගෝලීය ආර්ථිකය යම් තරමකට මන්දගාමී වීමේ හැකියාවක් පවතියි. හිතකර ආර්ථික දැක්ම, ශක්තිමත් ශ්‍රම වෙළඳපොළ සහ ඒ අනුව සමාහාර ඉල්ලුම ඉහළ යෑම තුළින් ඇතිවන්නා වූ අනිසි උද්ධමනකාරී පීඩනයන් අඩු කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන්, බොහෝ සංවර්ධිත, නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකවල මහ බැංකු විසින් 2018 වසරේදී මුදල් ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. කෙසේ වෙතත්, ගෝලීය සහ දේශීය සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන් සමග වර්ධනය වූ අවිනිශ්චිතතා සහ තරමක් දුරට පහළ ගිය උද්ධමන පීඩන හේතුවෙන් ප්‍රධාන දියුණු රටවල මහ බැංකුවල ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය 2019 මුල් භාගයේ සිට වඩාත් ලිහිල් බවක් පෙන්වුම් කළේය. කෙසේ වෙතත්, ගෝලීය ආර්ථික වර්ධන අපේක්ෂාවන් පහළ හෙළිය හැකි අවදානම් කිහිපයක් පවතී. එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර පවත්නා වෙළඳ අර්බුද, ආර්ථිකයන් අතර ප්‍රතිපත්ති අවිනිශ්චිතතා ඉහළ නැංවීමට හේතු විය හැකි අතර, ඒ මගින් ගෝලීය වෙළඳාම මන්දගාමී වීම තුළින් ගෝලීය වර්ධන අපේක්ෂා දුර්වල විය හැකිය. තවද, චීන ආර්ථිකය තවදුරටත් මන්දගාමී වීම වැළැක්වීමට රාජ්‍ය මූල්‍ය සහ මූල්‍ය සානුබල තවදුරටත් අවශ්‍ය වන අතර, එසේ නොවුණහොත් එම ආර්ථිකය දිගුකාලීන පසුබෑමකට ලක්වීමේ වැඩි අවදානමක් ඇත. මෙය, වෙළඳ භාණ්ඩ සඳහා ඇති ඉල්ලුම අඩු කරමින් මිල මට්ටම් පහළ යාමට හේතුවිය හැකි අතර, එමගින් වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයන ආර්ථිකයන්හි වර්ධනයට සහ ගෝලීය වර්ධනයට විශාල ලෙස බලපෑම් එල්ල විය හැකිය. එක්සත් රාජධානිය යුරෝපීය සංගමයෙන් ඉවත් වීම හා බැඳුණු අවිනිශ්චිතතා, එක්සත් රාජධානිය, යුරෝ කලාපය මෙන්ම එහි හවුල්කරුවන්ගේ වර්ධන අපේක්ෂාවන් අඩු කරනු ඇත. මේ අතර, එක්සත් ජනපදයේ ශල්ක තෙල් නිෂ්පාදනය (Shale Production) සහ ඔපෙක් සංවිධානයේ රටවල් අතර සහයෝගීතාව අඩුවීම හේතුවෙන් ඛනිජ තෙල් මිල ගණන් අඩු මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

1

පහළ ගිය බනිජ තෙල් මිල මගින් ගෝලීය උද්ධමන පීඩනයන් අඩුවේ යැයි අපේක්ෂා කළ ද, එමගින් බනිජ තෙල් අපනයන ආර්ථිකයන් කෙරෙහි අහිතකර බලපෑම් ඇති කළ හැකි අතර, බනිජ තෙල් නිෂ්පාදන සමාගම්වල ලාභාන්තික අඩුවීමේ ඉඩකඩක් පවතියි.

ගෝලීය දේශපාලන හා ආර්ථික පරිසරයේ ඇති අවිනිශ්චිතතාවයන් ශ්‍රී ලංකාව කෙරෙහි සැලකිය යුතු අභියෝගයක් ඇති කළ හැකි අතර ස්ථාවරත්වය පවත්වා ගැනීමට ගන්නා දේශීය වර්ධන ක්‍රියාමාර්ගවලට ආධාර කිරීම සඳහා කාලෝචිත හා විවක්ෂණශීලී ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ගෝලීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල ඉදිරි දැක්ම මන්දගාමීවීම පිළිබිඹු කරමින් ගෝලීය ඉල්ලුම පහළ යෑම 2019 වසරේදී ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ වෙළඳාම කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති කළ හැකිය. තවද, එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර සහ එක්සත් රාජධානිය සහ යුරෝ කලාපය අතර ඇති වෙළඳ අර්බුද ඉහළ යෑම මෙම බලපෑම තවදුරටත් වැඩි කළ හැකි අතර එමගින් රටෙහි ගෙවුම් තුලනයට අහිතකර බලපෑමක් ඇති කළ හැකිය. කෙසේ නමුත්, වැඩි වශයෙන් දේශීය ඉල්ලුම ඉහළ නැංවීමට ප්‍රධාන ආර්ථිකයන් වැඩි වශයෙන් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම හමුවේ මෙම බලපෑම යම් දුරකට අඩු වනු ඇත. කෙසේ වුවත්, ගෝලීය පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම සමග රජයේ සහ සමාගම්වල ණය සේවාකරණ ගෙවීම් ඉහළ යා හැකි අතර, එය ඉහළ මූල්‍ය අස්ථාවරත්වයකට සහ රටෙහි ඇති අවදානම් ඉහළ යෑමකට හේතු විය හැකිය. එම නිසා, ඉදිරි කාලපරිච්ඡේදය තුළදී විවක්ෂණශීලීව විදේශ සංචිත ඉහළ නංවාගැනීම සහ විදේශ ණය සැලකිලිමත්ව කළමනාකරණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ගෝලීය බනිජ තෙල් මිල ගණන් දැනට පවත්නා ආකාරයට පහළ මට්ටමක පවතී යැයි අපේක්ෂා කරන අතර, දේශීය උද්ධමනය කෙරෙහි එහි බලපෑම 2019 වසරේදී අවම වෙනැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

1.4 මධ්‍යකාලීන සාර්ව ආර්ථික දැක්ම

මෑත කාලීනව පැවති පහළ ආර්ථික වර්ධන ප්‍රවණතාව මැදිකාලීනව ක්‍රමයෙන් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ ඇස්තමේන්තුවලට අනුව 2018 වසරේදී සියයට 3.2 ක පමණ අගයක පැවති මූර්ත ද.දේ.නි.යේ වර්ධනය 2023¹ වසර වන විට ක්‍රමයෙන්

සියයට 5.0 පමණ දක්වා ඉහළ යනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. අපේක්ෂිත වර්ධන මාවත සාර්ථකව අත්කර ගැනීම, පෞද්ගලික අංශයේ ඉහළ සහභාගිත්වය සමඟ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ලේඛනවල සඳහන් ආර්ථික වර්ධන රාමුව සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම මත රඳා පවතී. වරින්වර සංශෝධනයන්ට ලක් නොවන ස්ථාවර ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් ආර්ථිකයේ වඩාත් ඵලදායී අංශවලට දේශීය සහ විදේශීය මූල්‍ය යන දෙඅංශයෙන්ම ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම ආයෝජනයන් මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පවත්නා නිෂ්පාදන අංශයේ නිමැවුම්, දේශීය වෙළඳපොළෙහි ඉල්ලුම සපුරාලීමට සහ වෙළඳ ගිවිසුම් ඵලදායීව යොදා ගැනීම හරහා ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළවලට ප්‍රවේශ වීම සඳහා ඉහළ අගය එකතු කරන ලද නිෂ්පාදන කෙරේ ක්‍රමයෙන් ළඟා වීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, සේවා අංශයේ අගය එකතු කරන ලද දායකත්වය, දැනුම මූලික කරගත් සේවා වර්ධනය වීම තුළින් ඉහළ නැංවීමට අපේක්ෂා කෙරේ. වාණිජමය වශයෙන් ඵලදායී කෘෂිකාර්මික අංශයක් සංවර්ධනය කිරීමේ ප්‍රයත්න මගින් ආර්ථිකයේ සම්පත් ඵලදායීව යොමු කිරීමට දායක වේ. තවද, ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සඳහා සිදු කෙරෙන අඛණ්ඩ ආයෝජන මගින් මධ්‍යකාලීන වර්ධනය වේගවත් කරනු ඇත. රටේ ඵලදායීතා ධාරිතාව ඉලක්ක කරගත් බලශක්තිය, පොදු ප්‍රවාහනය සහ මාර්ග සංවර්ධනය යන අංශවලින් යුතු විවිධ ව්‍යාපෘති මෙහි ඇතුළත් වනු ඇත. මීට අමතරව, කොළඹ වරාය නගර ව්‍යාපෘතියට සම්බන්ධව සිදු කරනු ලබන සංවර්ධන කටයුතු සහ බස්නාහිර කලාපීය මහා නගර සංවර්ධන සැලැස්ම සාර්ථකව නිම කිරීම තුළින් ද ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ නැංවෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම සංවර්ධනයන්ට සමගාමීව, නැගී එන අංශයන්ගෙන් කුසලතා සහිත ශ්‍රම බලකායට ඇති ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා රටේ අධ්‍යාපනයේ ප්‍රමිතීන් උසස් කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, ඉහළ වර්ධන මාවතක් තිරසාරව පවත්වා ගැනීමේ අරමුණින් පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන සිදු කිරීම සඳහා උසස් අධ්‍යාපන අංශය සවිමත් කිරීමට ද අපේක්ෂා කෙරේ. කාන්තා ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්වය වැඩි කිරීම සඳහා ඉලක්ක කරගත් ක්‍රියාමාර්ග ද ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් කිරීම කෙරෙහි දායක වනු ඇත.² මෙම සංවර්ධනයන් සහ ස්ථාවර සාර්ව ආර්ථික පරිසරයක් පවත්වාගෙන යෑම

1 මධ්‍යකාලීන වර්ධන මාවත, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පදනම් වර්ෂය 2010 ලෙස සලකා ගණනය කරන ලද ජාතික ගිණුම් පදනම් කරගනිමින් පුරෝකථනය කර ඇත. පසුගිය වසරවල වර්ධන වේගයන් සහ පාදක වර්ෂයට සිදු කරනු ලබන සංශෝධන අනුව මධ්‍යකාලීන පුරෝකථන ද සංශෝධනය කළ යුතු වනු ඇත.

2 ජනගහනය වයස්ගත වීම සමඟ ජන විකාශනයේ ප්‍රතිලාභ අඩු වීමෙන් ජනගහනය වර්ධනය තුළින් ශ්‍රම බලකාය ඉහළ යෑම හරහා ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් කරගත නොහැකි බව පිළිබිඹු වේ. ඒ සඳහා ඵලදායීතාව වර්ධනය වීම සහ දැනට සියයට 34 ක්ව පවත්නා කාන්තා ශ්‍රම සහභාගිත්වයේ ඉහළ යෑමද දායක විය යුතුය.

1.5 සංඛ්‍යා සටහන
මධ්‍යකාලීන සාර්ව ආර්ථික රාමුව (අ)

දර්ශකය	ඒකකය	2017 (අ)	2018 (ඇ)	පුරෝකථන				
				2019	2020	2021	2022	2023
මූර්ත අංශය (ඇ)								
මූර්ත ද.දේ.නි. වර්ධනය	සියයට	3.4 (ඇ)	3.2	4.0	4.5	5.0	5.0	5.0
පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව ද.දේ.නි.	රුපියල් බිලියන	13,418 (ඇ)	14,450	15,855	17,389	19,170	21,131	23,297
ඒක පුද්ගල ද.දේ.නි.	එ.ජ. ඩොලර්	4,104 (ඇ)(ඉ)	4,102	4,001	4,262	4,530	4,816	5,122
මුළු ආයෝජන	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	28.8 (ඇ)(ඊ)	28.6	29.1	29.6	30.1	30.6	31.1
දේශීය ඉතිරිකිරීම්	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	21.7 (ඇ)(ඊ)	21.2	22.9	23.9	25.1	26.7	28.4
ජාතික ඉතිරිකිරීම්	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	26.2 (ඇ)(ඊ)	25.4	26.8	27.5	28.1	28.8	30.1
විදේශීය අංශය								
වෙළඳ පරතරය (ඇ)	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-10.9	-11.6	-11.6	-11.5	-11.2	-10.6	-9.9
අපනයන	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන	11,360	11,890	12,935	14,075	15,390	16,875	18,557
ආනයන	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන	20,980	22,233	23,070	24,825	26,620	28,250	29,891
ජංගම ගිණුමේ ශේෂය (ඇ)	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-2.6	-3.2	-2.3	-2.1	-2.0	-1.8	-1.0
විදේශීය නිල සංචිත	ආනයනික මාස වශයෙන්	4.6	3.7	4.1	4.3	4.5	4.7	4.8
රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය (ඇ) (උ)								
සමස්ත ආදායම් සහ ප්‍රදාන	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	13.7 (උ)	13.4	15.1	16.1	16.8	17.0	17.5
වියදම හා ශුද්ධ ණය දීම	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	19.2 (උ)	18.6	19.5	19.6	20.3	20.5	20.7
වර්ධන ගිණුමේ ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-0.7 (උ)	-1.2	0.2	1.1	1.7	1.8	2.2
ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	0.02 (උ)	0.6	1.5	2.4	2.5	2.5	2.8
සමස්ත අයවැය ගිණය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-5.5 (උ)	-5.3	-4.4	-3.5	-3.5	-3.5	-3.2
මධ්‍යම රජයේ ණය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	76.9 (උ)	82.9	82.6	81.0	75.0	72.0	70.0
මුදල් අංශය සහ උද්ධමනය								
පුළුල් මුදල් වර්ධනය (M ₂) (එ)	සියයට	16.7	13.0	12.0	12.5	12.5	12.5	12.5
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය								
වර්ධනය (M ₂) (ඊ)	සියයට	14.7	15.9	13.5	13.3	13.7	13.6	13.5
වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමනය (ඈ)	සියයට	6.6	4.3	4.8	5.0	5.0	5.0	5.0

(අ) 2019 මාර්තු මස අවසානය වනවිට පැවති තොරතුරු මත පදනම් වී ඇත. මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
(ආ) සංශෝධිත මුදල් අමාත්‍යාංශය
(ඇ) තාවකාලික ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
(ඈ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.
(ඉ) නවතම ජනගහන සංඛ්‍යා දත්ත අනුව ඇස්තමේන්තු යාවත්කාලීන කර ඇත.
(ඊ) 2017 වසර සඳහා ද.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස, පිළිවෙළින්, 36.5%, 29.3% සහ 33.9% ක් වූ මුළු ආයෝජන, දේශීය ඉතිරිකිරීම් සහ ජාතික ඉතිරිකිරීම් පිළිබඳ දත්ත ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සංශෝධනය කරන ලදී.
(උ) මධ්‍යකාලීන රාජ්‍ය මූල්‍ය රාමුව 2019 වසරේ තුන්වන කාර්තුව තුළදී සංශෝධනය වනු ඇත.
(ඌ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2019 මාර්තු 19 දින නිකුත් කරන ලද 2017 සංශෝධිත ද.දේ.නි ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.
(එ) වසර අවසානයේ ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය
(ඈ) කො.පා.මි. දර්ශකය (2013 = 100) මත පදනම් වේ.

ඉලක්ක කරගත් ප්‍රතිපත්ති මගින් 2023 වසර වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ ඒක පුද්ගල ද.දේ.නි. එ.ජ. ඩොලර් 5,000 කට වඩා වැඩි ආදායම් මට්ටමක් කරා ළඟා වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරයි.

2018 වසරේ අග භාගයේ සිට වර්ධනය වූ විදේශීය අංශය සඳහා වූ ඉදිරි දැක්ම, මැදි කාලීනව අවදානම්වලට ලක් විය හැකි වුවද, ඒ සඳහා සාර්ථකව මුහුණදීමේ හැකියාවක් පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. නමුත් හා තරගකාරී විනිමය අනුපාතිකය, ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ගමනාන්තවල අපේක්ෂිත ආර්ථික වර්ධනය, ද්විපාර්ශ්වික වෙළඳ ගිවිසුම් ස්ථාපිත

කිරීම සහ ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දායකත්වය සහිතව අපනයන වැඩිදියුණු වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරේ. මැදි කාලීන වර්ධන මාවතට සහයෝගය දෙමින් අන්තර් සහ ආයෝජන භාණ්ඩ ආනයනය ඉහළ යෑම තුළින් මැදි කාලීනව ආනයන ද සාමාන්‍ය වශයෙන් ඉහළ යනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. මේ අතර, විශේෂයෙන්ම, සංචාරක, තොරතුරු තාක්ෂණය, ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි බාහිර මූල්‍ය වෙත පැවරීම සහ ප්‍රවාහන සේවා සඳහා ඉහළ ලැබීම් සමඟින් සේවා ගිණුමෙහි අතිරික්තය වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. පුරෝකථනය කළ

1

සංචාරක පැමිණීමේ වලඳු ඉහළ යෑම, නව තරු පන්තියේ හෝටල් සංවර්ධනය කිරීම, සහ ක්‍රියාකාරී ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් හේතුවෙන් මැදි කාලීනව සංචාරක ඉපැයීම් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. තොරතුරු තාක්ෂණය හා සම්බන්ධ අපනයන එහි ශක්තිමත් වර්ධනය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර විදේශීය වෙළඳාම වර්ධනය වීම, හම්බන්තොට වරායේ වෙගවත් සංවර්ධනය සහ කොළඹ වරායේ ක්‍රියාකාරකම් තවදුරටත් වර්ධනය වීමත් සමඟ ප්‍රවාහන සේවා ආදායම් ද ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. දේශීය රැකියා අවස්ථා ඉහළ යෑම සහ අර්ධ හුදුණු සහ නුපුහුණු ශ්‍රමිකයන් සංක්‍රමණය අධෛර්යවත් කිරීම අරමුණු කරගත් ප්‍රතිපත්ති සමඟ මැද පෙරදිග පවතින අහිතකර භූ-දේශපාලනික තත්ත්වයන් තුළින් ශ්‍රම සංක්‍රමණවල සිදුවිය හැකි පහළ යෑම හේතුවෙන් මැදි කාලීනව සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ දැනට පවතින මට්ටමෙහිම පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, ගෝලීය පොලී අනුපාත ඉහළ යෑම හමුවේ පොලී ගෙවීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් මැදි කාලීනව ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමෙහි හිඟය පුළුල් වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මෙම ප්‍රවණතාවල සමස්ත ප්‍රතිඵලයක් ලෙස විදේශීය ජංගම ගිණුමෙහි හිඟය මැදි කාලීනව තිරසාර මට්ටමකට වැඩි දියුණු වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මේ අතර, විශේෂයෙන්ම කොළඹ වරාය නගරයේ සහ හම්බන්තොට කාර්මික කලාපයේ දිගු කාලීන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මෙන්ම රජයේ, රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරීත්වය පදනම් කරගත් ව්‍යාපෘති ප්‍රවර්ධනය කිරීම තුළින් අපේක්ෂිත ඉහළ විදේශීය ඍජු ආයෝජන සමඟ ගෙවුම් තුලනයෙහි මූල්‍ය ගිණුම වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළෙහි පොලී අනුපාත ඉහළ යෑමේ දක්නට ලැබෙන ප්‍රමාදයන් සමඟ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ සහ රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වෙත වූ විදේශීය ආයෝජන ස්ථාවර වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මීට අමතරව, ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහන දීර්ඝ කිරීම ද විදේශීය අංශයේ ඉදිරි දැක්ම වැඩිදියුණු වීම කෙරෙහි දායක වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර එමගින් ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය වැඩිදියුණු වනු ඇත. ජංගම ගිණුමේ හිඟයෙහි අපේක්ෂිත පහළ යෑම සහ ණය මූලාශ්‍ර වෙත වැඩි වශයෙන් යොමු වීමේ ප්‍රවණතාව ක්‍රමයෙන් පහළ යෑම හමුවේ, අපේක්ෂිත නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් තුළ විනිමය අනුපාතිකය වඩා නමාශීලීව සහ තරගකාරීව පවත්වාගෙන යෑමට අපේක්ෂිතය. මෙය ජාත්‍යන්තර සංචිත තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමට දායක වනු ඇති

අතර සංචිත ප්‍රමාණාත්මකභාවය මැදි කාලීනව හිතකර මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. තවද, 2018 අංක 08 දරන සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනත සහ රජයේ මධ්‍යකාලීන ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ගය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරවල අනාගත කල්පිරීම් ද ඇතුළුව විදේශ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් යම් කාලපරිච්ඡේදයක් තුළ ඒකාරාශී වීම තුළින් පැන නගින ප්‍රතිමූල්‍යනය කිරීමේ අවශ්‍යතා හා සම්බන්ධව ඇති විය හැකි අවදානම් සඳහා විසඳුම් ලබාදීමට හැකිවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතාවයෙහි අපේක්ෂිත ක්‍රමික වර්ධනයත් සමඟ වාණිජ බැංකුවල මූල්‍ය තත්ත්වය ශක්තිමත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

ආදායම් මත පදනම් වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව ඇති කිරීමට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග අඛණ්ඩව ක්‍රියාවට නංවමින් මධ්‍ය කාලීනව අයවැය හිඟය අඩුකර ගැනීම මගින් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය තිරසාර මට්ටමකට ගෙන එම රජයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය උපායමාර්ගයෙහි ප්‍රමුඛතාව වේ. බදු පදනම පුළුල් කිරීම, බදු නීති පද්ධතිය සරල කිරීම සහ බදු පරිපාලනය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල දායකත්වයෙන් රජයේ ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2023 වන විට සියයට 17 ක් පමණ ප්‍රමාණයකට වැඩි වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. තවද, මධ්‍යකාලීනව රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණයෙහි කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීම උපරිම වියදම් සීමා ඇති කිරීම මගින් රාජ්‍ය වියදම් තාර්කිකරණය කිරීමට රජය අපේක්ෂා කරයි. සුභසාධන ප්‍රතිලාභ මණ්ඩලය හරහා සමාජ ආරක්ෂණ ජාල අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු වූ ඉලක්කගත කිරීමක් සමඟ පවත්වාගෙන යෑම, අසම්භව්‍ය අයවැයකරණය ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ස්වභාවික ආපදා වෙනුවෙන් සිදු කරන රාජ්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය කළමනාකරණය සඳහා වන රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය ශක්තිමත් කිරීම සමඟ පුනරාවර්තන වියදම් තාර්කිකරණය වීමෙහි පවත්නා ප්‍රගතිය මගින් අපේක්ෂිත වියදම් කළමනාකරණය සඳහා ආධාර වනු ඇති අතර, එමගින් මධ්‍යකාලීනව සමස්ත වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 20 ක ප්‍රමාණයක පවත්වා ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, අයවැය හිඟය 2020 සහ 2023 වන විට පිළිවෙළින් සියයට 3.5 ක සහ සියයට 3.2 ක අගයක් වාර්තා කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. වැඩිදියුණු වූ රජයේ ආදායම සහ වියදම් කළමනාකරණයේ උපකාරයෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය උපායමාර්ග තුළින් ප්‍රාථමික ශේෂය මැදිකාලීනව ශක්තිමත් වනු ඇත. ඒ අනුව, 2023 වන විට රජයේ ප්‍රාථමික ශේෂය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක්

ලෙස සියයට 2.8 ක අතිරික්තයක් වාර්තා කිරීමට අපේක්ෂිතය. මීට අමතරව, 2019 වර්ෂයේදී සහ ඉන් පසුව වර්තන ගිණුමේ අතිරික්තයක් පවත්වාගෙන යෑමට අපේක්ෂිතය. අයවැය හිඟයේ සහ ප්‍රාථමික ශේෂයේ අපේක්ෂිත වර්ධනය සමඟ මධ්‍යම රජයේ නොපියවූ ණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2023 වන විට සියයට 70 ක පමණ ප්‍රමාණයකට අඩු කිරීමට අපේක්ෂිතය. ඉහත සඳහන් කළ මධ්‍යකාලීන ඉලක්ක අත්කර ගැනීම අභියෝගාත්මක කාර්යයක් වන අතර, අදාළ ඉලක්ක සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රජයේ සියලුම පාර්ශ්වකරුවන්ගේ දැඩි කැපවීම සහ උනන්දුව අත්‍යවශ්‍යය. මේ අතර, සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනතේ සහ මධ්‍යකාලීන ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ගයේ විධිවිධාන සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ගය තවදුරටත් මධ්‍යකාලීනව ශක්තිමත් සහ වැඩිදියුණු වීමට අපේක්ෂිතය. රජය මධ්‍යකාලීනව අපේක්ෂිත රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවයෙහි ප්‍රගතියත් සමඟ රාජ්‍ය ආයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 5.5 ක් ඉක්මවා වැඩිකිරීමට අපේක්ෂිත අතර එය මධ්‍යකාලීනව ආර්ථිකයේ වර්ධන අපේක්ෂාවන් අත්කර ගැනීම කෙරෙහි දායක වනු ඇත. තවද, 2003 අංක 3 දරන රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනතට සිදු කරන අත්‍යවශ්‍ය සංශෝධන සමඟ රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති වඩා යෝග්‍ය ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් වැඩිදියුණු වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය සමඟ රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ අපේක්ෂිත වර්ධනයන් අත්කර ගැනීමට හැකිවනු ඇත.

අපේක්ෂිත නමැයිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ, මැදිකාලීනව උද්ධමන අපේක්ෂා මැදි තනි අගයක මට්ටමේ මනාව පාලනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ගෝලීය හා දේශීය සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන් හේතුවෙන් උද්ධමනය ඉහළ යෑමේ අවදානම් පැවතියද, වඩාත් ඉදිරි දැක්මකින් යුතු සහ දත්ත මත පදනම් වූ රාමුවක් තුළ ගනු ලබන මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ මගින් සමාහාර ඉල්ලුම සුදුසු මට්ටම්වල පවත්වාගනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ගෝලීය ආර්ථිකය තුළ විශේෂයෙන් බලශක්ති මිල ගණන් හේතුවෙන් සිදු විය හැකි සැපයුම් අවහිරතාවන්, කලින් කලට උද්ධමනය මත පීඩනයක් ඇති කළ හැකි අතර, දේශීය සැපයුම් තත්ත්වය වැඩි දියුණු නොවුනහොත් සහ එවැනි තත්ත්වයන්ට පිළියම් යෙදීම සඳහා කෙටි කාලීනව ක්‍රියාකාරී රාජ්‍ය මූල්‍ය ගැලපීම ක්‍රියාත්මක නොකළහොත්, දේශීය ආහාර සැපයීම විචලනය වීමෙන් එය උද්ධමන ඉලක්ක ළඟා කර ගැනීමට අභියෝගයක් විය හැක. මේ අතර, උද්ධමනය හිතකර මට්ටමෙහි තිරසාරව පවත්වා ගැනීම සඳහා

අපේක්ෂිත රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලියට අනුගත විය යුතුව ඇත. මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ, ඉල්ලුමෙන් ඇතිවන උද්ධමනය සහ නිමැවුම් පරතරයට ප්‍රතිචාරීව ක්‍රියාත්මක වනු ඇති අතර, නමැයිලි විනිමය අනුපාත ප්‍රතිපත්තිය තුළින් වෙළඳපොළ මූලධර්ම මත පදනම්ව විනිමය අනුපාතිකය තීරණය වීමට ඉඩ සලසන අතර, එය බාහිර කම්පනවල බලපෑම අඩු කිරීම සඳහා පළමු ආරක්ෂණ උපාය මාර්ගය ලෙස පවතිනු ඇත. තවද, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල අපේක්ෂිත වර්ධනය සඳහා උපකාරීවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ප්‍රමාණවත් මුදල් සහ ණය සැපයුමක් සහතික කරනු ඇත. ඒ අනුව, මැදි කාලීනව පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි (M_{2b}) සහ පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණයෙහි වාර්ෂික වර්ධනය පිළිවෙළින්, සියයට 12.5 ක් හා සියයට 13.5 ක් පමණ මට්ටමේ පවතිනු ඇත.

1.5 ගැටලු සහ ප්‍රතිපත්ති

පසුගිය වසර කිහිපය තුළ රටෙහි සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව පවත්වාගෙන යෑමට දැරූ ප්‍රයත්නය මධ්‍යයේ වුවද, අත්‍යවශ්‍ය ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රමාදවීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය මන්දගාමී වර්ධන මාවතකට පත්ව ඇත. දශකයකට පමණ පෙර මැදි ආදායම් ලබන රටක මට්ටමට පත් වූ ශ්‍රී ලංකාවට 'මැදි ආදායම් උගුල' යන තත්ත්වයෙන් මිදී ඉහළ ආදායම් මට්ටමකට ළඟා වීම සඳහා දුරදර්ශී ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ අවශ්‍ය විය. කෙසේවුවද, ආර්ථික වර්ධනය සඳහා උපකාර වන ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට සමාන ආර්ථිකයන් පවතින රටවල් ශීඝ්‍ර ප්‍රගතියක් අත්පත් කරගෙන ඇති නමුත් අපනයන ප්‍රවර්ධනය, විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණය, අයවැය හිඟය හා ණය මට්ටම අඩු කර ගැනීම, සාධක වෙළඳපොළ ප්‍රතිසංස්කරණය, රාජ්‍ය පරිපාලනය ශක්තිමත් කිරීම සහ රටෙහි නීතිය නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක වීම සහතික කිරීම යන අංශවල වර්ධනය කෙරෙහි ඇති බාධා විසඳීම හා ආර්ථික වර්ධනය වැඩි දියුණු කිරීමේ ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දීමට ඇති ප්‍රමාදයන් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ වර්ධනය පහළ මට්ටමක පැවතීම සඳහා විශාල වශයෙන් හේතු වී ඇත. එම නිසා, ශ්‍රී ලංකාවට ඉහළ ආදායම් ලබන ආර්ථිකයක් ලෙස සාර්ථකත්වයට පත් වීමට සහ එහි පුරවැසියන්ගේ යහපැවැත්ම වැඩි දියුණු කර ගැනීම සඳහා, ආර්ථිකයේ ඵලදායීතාව සහ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම උදෙසා අවශ්‍ය ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ වේගවත් කිරීම තුළින් ආර්ථික වර්ධනය අඛණ්ඩ පහළ අගයක පැවතීමට හේතු වූ කරුණු සඳහා පිළියම් යෙදීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. රටේ ජනගහන සංයුතිය තුළ වයස්ගත කාණ්ඩයේ ඉහළ

1

යාම තුළින් ජන විකාශ ප්‍රතිලාභ අවසානයට පැමිණ තිබීම, ඉහත ප්‍රතිසංස්කරණවල අවශ්‍යතාව තවදුරටත් අවධාරණය කරනු ලබයි.

ශ්‍රී ලංකාව ස්වභාවික සම්පත් බොහොමයකට උරුමකම් කියන අතර ඒවා කාර්යක්ෂමව උපයෝගී කරගතහොත් ඉහළ ආර්ථික වර්ධන මාවතකට ළඟා වීමට හැකියාව පවතී. ඉන්දියන් සාගරයේ දූපතක් වන ශ්‍රී ලංකාව සතුව සාගර සම්පත් විශාල වශයෙන් ඇත. එසේ වුවද, දේශීය පාරිභෝගිකයින් තවමත් ආනයනික ටින් මාළු පාරිභෝජනය කිරීම ධීවර ක්ෂේත්‍රය සඳහා සහාය දැක්වීමේ දැඩි අවශ්‍යතාව පිළිබිඹු කරයි. කෝස්ටික් සෝඩා, ක්ලෝරින්, හයිඩ්‍රොක්ලෝරික් අම්ලය, සෝඩියම් කාබනේට්, සෝඩියම් බයිකාබනේට්, විරංජන කුඩු, පොලි වයිනයිල් ක්ලෝරයිඩ් (PVC) ආදී වූ විවිධ කාර්මික අමු ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය සඳහා මුහුදු ජලයෙන් උකහා ගනු ලබන සාමාන්‍ය ලුණු යොදා ගනී. ශ්‍රී ලංකාව විසින් වර්තමානයේදී මෙම අමු ද්‍රව්‍ය ආනයනය කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු තරම් විශාල විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් වැය කරනු ලබයි. තම රටේ ප්‍රමාණය සමඟ සන්සන්දනය කිරීමේදී, ශ්‍රී ලංකාව අති නවීන තාක්ෂණික නිෂ්පාදන සඳහා අත්‍යවශ්‍ය බනිජ වර්ග බොහොමයක් ඇති රටකි. ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජ වැලි පවතින බව 1904 වසරේදී සොයාගන්නා ලද අතර එය කර්මාන්තයක් ලෙස 1950 වසරේ පමණ සිට පැවතියද ඉල්මනයිට්, රූටයිල් සහ සර්කෝන් වැනි වාණිජමය වශයෙන් ශක්‍යතාවයක් ඇති බනිජ ද්‍රව්‍ය සඳහා සැලකිය යුතු අගය එකතු කිරීමක් පසුගිය දශක හය පුරාවට සිදුවී නොමැත. තවද, පොහොර නිෂ්පාදනය මෙන්ම අනෙකුත් කාර්මික යෙදවුම් සඳහා භාවිත කළ හැකි එප්පාවල පොස්පේට් නිධිය නිසැකවම උෞන උපයෝජනය වී ඇත. එබැවින්, බනිජ ද්‍රව්‍ය සඳහා අගය එකතු කිරීමට පහසුකම් සැලසීම වෙනුවෙන් ඒකාබද්ධ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමුඛතාවයක් වන අතර එය නව රැකියා අවස්ථා නිර්මාණය කිරීමට සහ අපනයන ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා දායක වනු ඇත. මීට අමතරව, ශ්‍රී ලාංකික මිනිරන් භාවිතයෙන් සූර්ය කෝෂ, ආලෝක විමෝචන ඩයෝඩ් (LED), ස්පර්ෂක පුවරු (Touch Panels) සහ බැටරි, ආදිය වූ නිෂ්පාදනය සඳහා යොදාගනු ලබන, ග්‍රැෆිත්, නිපදවීමේ හැකියාව සොයාබැලීම පිළිබඳව කරගෙන යනු ලබන පරිශ්‍රමයන් වේගවත් කළ යුතුය. එපමණක් නොව, 1960 දශකය අග භාගයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජ තෙල් ගවේෂණ කටයුතු ආරම්භ කළ අතර, මෑත කාලයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ මුහුදු තීරය තුළ තෙල් සහ ගැස් ගවේෂණය සඳහා ප්‍රමුඛතම ජාත්‍යන්තර බනිජ තෙල් සමාගම් කිහිපයක්ම

තම කැමැත්ත පළ කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාව ආනයනික බනිජ තෙල් මත සම්පූර්ණයෙන්ම රඳාපැවතීම සහ විදුලි බලාගාර බලගැන්වීම සඳහා ස්වභාවික ගැස් යොදා ගැනීම වෙත යොමු වීමට රජය සැලසුම් කර ඇති පසුබිමක් තුළ, වාණිජ්‍යමය වශයෙන් ඵලදායී බනිජ තෙල් තැන්පතු සොයා ගැනීමේ ප්‍රතිලාභ ඒ හා සම්බන්ධ විශදම්වලට වඩා විශාල විශ්‍ය හැකි බැවින් බනිජ තෙල් සහ ගැස් ගවේෂණය සඳහා තවදුරටත් උත්සාහ දැරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. එපමණක් නොව, ශ්‍රී ලංකාව ඓතිහාසිකව සමෘද්ධිමත් වාර්මාර්ග සම්ප්‍රදායක් මගින් මෙහෙයවනු ලැබූ ජලජ ශිෂ්ටාචාරයකින් සමන්විත වූ රටකි. සැබවින්ම, ශ්‍රී ලංකාවේ විශලි කලාපයේ ඇති කෘෂි පද්ධතියක් වන එල්ලංගා ගම්මාන, නැතහොත් වැව් සහ ගම්මාන එකිනෙක සම්බන්ධව පවතින පද්ධතිය, 2018 වසරේදී එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය විසින් ගෝලීය වැදගත් කමකින් යුතු කෘෂිකාර්මික උරුමයක් ලෙස නම් කරන ලදී. මෙවැනි පොහොසත් උරුමයන් පැවතුණ ද, ප්‍රමාණවත් ජල සම්පත් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති නොමැති වීම සහ දැනට පවත්නා රෙගුලාසි බලාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදයන් හේතු කොටගෙන, ගෘහාශ්‍රිත, කාර්මික සහ කෘෂිකාර්මික අපද්‍රව්‍ය මගින් ජල සම්පත දූෂණය වීම, භූගත ජලය ජෛව විද්‍යාත්මක අයුරින් අපවිත්‍රවීම, මෙන්ම විශේෂයෙන්ම නළ ලිං තුළින් ජලය අධික ලෙස භාවිතා කිරීම හේතුවෙන් ජල සම්පත ක්ෂයවීම සහ පිරිහීම වැනි සංකීර්ණ ගැටලු නිර්මාණය වී ඇත. රජය විසින් ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් ගෙන තිබුණද, පසුගිය දශක කිහිපය තුළ රටෙහි ස්වභාවික සම්පත් ඵලදායී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ලබා ඇති ප්‍රගතිය ඉතා අල්ප වන අතර, ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වභාවික සම්පත් තිරසාර අයුරින් උපයෝගී කර ගැනීම සඳහා පුද්ගලික අංශයේ සහයෝගය ලබා ගත හැකි, වඩා ඉලක්කගත පූර්වෝපායික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම තීරණාත්මක වේ.

මෑත කාලයේදී නිෂ්පාදිත කිහිපයක යම් ප්‍රගතියක් ලබා තිබුණද, ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයන අංශය, ගෝලීය වෙළඳාම තුළ මෙන්ම දේශීය ආර්ථිකය තුළ සිය දායකත්වයෙහි ශීඝ්‍ර පහත වැටීමට පිළියම් යෙදීම සඳහා දැඩි පරිශ්‍රමයන් දැරීම අවශ්‍ය වේ. මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළදී සේවා අපනයන සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළද, පසුගිය දශක දෙක පුරා වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයන වර්ධනය සැලකිය යුතු ලෙස මන්දගාමී විය. වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයනවල මන්දගාමී වීම මගින් ජංගම ශීඝ්‍රමේ හිඟය පුළුල් වූ අතර, මෙම හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා විදේශීය ණය ගැනීම මත විශාල වශයෙන්

විශේෂ සටහන 2

2018 - 2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය

අපනයන සඳහා ජාතික ක්‍රමෝපායක අවශ්‍යතාවය

ආර්ථිකයක් තුළ අපනයන වැදගත් භූමිකාවක් ඉටු කරන අතර එය විදේශ ණය සේවාකරණ හැකියාවට මෙන්ම ගෙවුම් ශේෂය, ආර්ථික වර්ධනය සහ සේවා නියුක්තිය කෙරෙහි බලපායි. ශ්‍රී ලංකාව 1977 දී ආර්ථික ලිහිල්කරණ ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වාදීමත් සමඟ අපනයන මූලික කරගත් වර්ධන උපායමාර්ගයක් වෙත යොමු විය. කෙසේ වුවද, පැවති රජයන් අපනයන ප්‍රවර්ධනය සඳහා විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබුව ද තිරසාර අපනයන වර්ධනයක් පවත්වාගෙන යෑමට ශ්‍රී ලංකාව අපොහොසත් වී ඇත. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන 2000 වසරේදී පැවති සියයට 33.3 ක සිට 2018 වන විට සියයට 13.4 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණි. සත්‍ය වශයෙන්ම 1977 - 2000 කාලපරිච්ඡේදයේදී සියයට 10.7 ක් පමණ වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය අපනයන වර්ධනය 2000 - 2018 කාලය තුළදී සියයට 5.6 ක් දක්වා පහත වැටුණි. මීට සමගාමීව, ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන, ගෝලීය අපනයනවල ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2000 වසරේදී පැවති සියයට 0.086 සිට 2017 වසර වන විට සියයට 0.064 ක් දක්වා පහළ ගියේය. 2017 වර්ෂයේ සිට අපනයන ආදායම සුළු වශයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වුවද ලෝකයේ අන් රටවල් සමඟ සැසඳීමේදී විශේෂයෙන්ම කලාපයේ සමාන රටවල් වන වියට්නාමය, කාම්බෝජය, ඉන්දියාව සහ බංගලාදේශය 2000 - 2017 කාලපරිච්ඡේදයේදී පිළිවෙළින් සියයට 18.1 ක්, සියයට 14.7 ක්, සියයට 13.7 ක් සහ සියයට 11.4 ක් වශයෙන් සාමාන්‍ය අපනයන වර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීම තුළ එම කාලයේදී ශ්‍රී ලංකාව අපනයන ක්‍රියාකාරිත්වය අනුව පසුගාමී බවක් පෙන්නුම් කරයි. ප්‍රධාන වශයෙන්ම අපනයන ප්‍රවර්ධන ප්‍රතිපත්ති සහ උපායමාර්ග අතර සම්බන්ධතාවක් නොමැති වීම අපනයනවල මෙම අයහපත් ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා හේතු වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපායක් (ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය 2004-2008) සඳහා ප්‍රයත්නයක් 2004 වසරේදී ගෙන තිබුණද එය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අකාර්යක්ෂමතාවය මත අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමට අපොහොසත් විය. ආර්ථික වර්ධනය මෙහෙයවන ප්‍රධාන සාධකයක් ලෙස අපනයන අංශයේ දායකත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා රජයේ සමස්ත සංවර්ධන උපාය මාර්ගය තුළ අපනයන අංශය සංවර්ධනය කිරීමට උපායමාර්ගික සැලැස්මක් සකස් කිරීම වැදගත් බව පෙනී යයි. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ හඳුනාගත් අපනයන ඉලක්කයන් සපුරා ගැනීම සඳහා නියමිත කාල සීමාවක් තුළ ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපායක අවශ්‍යතාව අපනයන ක්ෂේත්‍රයේ පාර්ශ්වකරුවන් විසින් ඉස්මතු කර ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ද 2016 වසර සඳහා

සිය වාර්ෂික වාර්තාවේ ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ජාතික අපනයන උපායමාර්ගයක ඇති වැදගත්කම අනාවරණය කර ඇත (විශේෂ සටහන 07 : අපනයන ප්‍රවර්ධනය උදෙසා ජාතික උපායමාර්ගය).

මෙම පසුබිම තුළ, රජය විසින් සංවර්ධන උපායමාර්ග සහ ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය සහ අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය මූලික කොටගෙන අදාළ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ පරිපූර්ණ උපදේශන ක්‍රියාවලියකින් පසුව 2018 - 2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය නිර්මාණය කළ අතර එය 2018 ජූලි මාසයේදී ක්‍රියාවට නංවන ලදී. යුරෝපා සංගමයේ මූල්‍ය ආධාර යටතේ යුරෝපා සංගමය සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර වෙළඳ සහයෝගීතා ව්‍යාපෘතියේ රාමුවට අනුකූලව 2018 - 2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය සකස් කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර වෙළඳ මධ්‍යස්ථානයේ තාක්ෂණික සහාය ලබා ගන්නා ලදී.

2018-2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය සංක්ෂිප්තයක් ලෙස

ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය යනු රජයේ '2025 දැක්ම' ප්‍රතිපත්ති ලේඛනයේ සහ නව වෙළඳ ප්‍රතිපත්තියේ දැක්වෙන ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා රටේ හැකියාවන් සහ සම්පත් ඉහළ නංවා ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන

**රූප සටහන වි.ස. 2.1
2018-2027 ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපායෙහි ව්‍යුහය**

වර්ධනය වේගවත් කර ගැනීම අරමුණු කර ගත් 2018-2022 කාල පරාසය තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂා කරන පස් අවුරුදු සැලැස්මකි. 2018-2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය නවෝත්පාදනය සහ ආයෝජන තුළින් ශ්‍රී ලංකාව අපනයන කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පරිවර්තනය කිරීමේ දැක්මකින් යුතුව රූප සටහන වි.ස. 2.1 තුළින් විදහා දැක්වෙන පරිදි මූලෝපායික අරමුණු හතරක් පදනම් කරගෙන නිර්මාණය කර ඇත. මීට අමතරව සියලු අංශ යාකෙරෙන වෙළඳ සහාය කටයුතු හතරක් මගින් සියලුම අපනයන අංශ සඳහා ව්‍යාපාරික පරිසරය වැඩි දියුණු කිරීම අරමුණු කර ඇත. මෙම වෙළඳ සහාය කටයුතු ලෙස සේවා පහසුකම්, වෙළඳ තොරතුරු හා ප්‍රවර්ධනය, ජාතික තත්ත්ව යටිතල පහසුකම් සහ නවෝත්පාදනය හා ව්‍යවසායකත්වය ඇතුළත් වේ. මෙම හඳුනාගත් වෙළඳ සහාය කටයුතු සංවර්ධනය කිරීමෙන් ශ්‍රී ලංකික අපනයනකරුවන්ට ගුණාත්මක සහ දැරිය හැකි ආධාරක සේවා ලබා ගැනීමේදී මුහුණ පෑමට සිදුවන ප්‍රධාන අභියෝග ජයගැනීමට උපකාරී වනු ඇත. මේ අතර, 2018-2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය සාම්ප්‍රදායික අපනයන කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා අනුබල දෙන අතරම තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය, ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි කළමනාකරණය (IT - BPM), සුවසේවා සංවරණය, බෝට්ටු නිෂ්පාදනය, විද්‍යුත් සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික් උපාංග, සකස් කළ ආහාර හා පාන වර්ග සහ කුළුබඩු හා සාන්ද්‍රික නිෂ්පාදන ලෙස නවෝත්පාදනය සහ අපනයන විවිධාංගීකරණය සඳහා වන ඉලක්කගත අංශ හයක් දක්වා ඇත.

පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය ලේකම් කාර්යාලය, මැකෙන්සි උපදේශකවරුන්, ලෝක බැංකුව සහ ජාත්‍යන්තර වෙළඳ මධ්‍යස්ථානයේ සහයෝගිතාවයෙන් හාවඩ් විශ්ව විද්‍යාලයේ මඟපෙන්වීම යටතේ අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය සහ ආයෝජන මණ්ඩලය මගින් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක පරිමිතයන් පදනම් කරගත් අපනයන විභවතාව පිළිබඳ ඇගයීම් තුළින් ඉලක්කගත අංශ හය හඳුනාගෙන ඇත. මෙම අංශ කෘෂිකාර්මික, කාර්මික සහ සේවා යන ආර්ථික අංශ සියල්ලම ආවරණය කරන අතර පරිණත, නැගී එන සහ ඉදිරි දැක්මක් සහිත ලෙස විවිධ වර්ධන අවස්ථා යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇත (සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 2.1). තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය - ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි කළමනාකරණය සහ කුළුබඩු හා සාන්ද්‍රික නිෂ්පාදන යන අංශ අපනයන අදායම වැඩි කිරීම සඳහා ඉහළ ශක්‍යතාවයක් ඇති පරිණත අංශ ලෙස සලකනු ලැබේ. නිදසුනක් වශයෙන්, 2018 වසරේදී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය සහ ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි කළමනාකරණ අංශයේ වෘත්තිකයින් 80,000 ක් පමණ සේවය කළ අතර එම අංශය ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු සේවා අපනයන ආදායමෙන් සියයට 10.1 කට දායකත්වය ලබා දී ඇත. ගෝලීය කුරුඳු

සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 2.1
2018 - 2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපායෙහි
ඉලක්කගත අංශ

ඉලක්කගත අංශය	කර්මාන්තයේ ස්වභාවය	වර්ධන ප්‍රවණතාව	2018 වසරේදී දායකත්වය
01. තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය සහ ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි කළමනාකරණය	සේවා	පරිණත	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 848 (සේවා අපනයනයෙන් සියයට 10.1 කි)
02. සුවසේවා සංවරණය	සේවා	නැගී එන	සංචාරකයන් 11,902 (මුළු සංචාරක පැමිණීමවලින් සියයට 0.5 කි)
03. කුළුබඩු හා සාන්ද්‍රික නිෂ්පාදන	කෘෂිකාර්මික	පරිණත	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 360 (වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයනයෙන් සියයට 3.0 කි)
04. සකස්කළ ආහාර හා පාන වර්ග	කෘෂිකාර්මික	නැගී එන	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 462 (වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයනයෙන් සියයට 3.9 කි)
05. බෝට්ටු නිෂ්පාදන කර්මාන්තය	නිෂ්පාදන	ඉදිරි දැක්මක් සහිත	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 27 (වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයනයෙන් සියයට 0.2 කි)
06. විද්‍යුත් සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික උපාංග	නිෂ්පාදන	ඉදිරි දැක්මක් සහිත	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 279 (වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයනයෙන් සියයට 2.3 කි)

මූලාශ්‍රය : ජාතික අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය
ශ්‍රී ලංකා රේගුව
ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අපනයනයෙන් සියයට 30 ක පමණ වෙළඳපොළ ප්‍රතිශතයක් ඇති ප්‍රධානම ගෝලීය කුරුඳු සැපයුම්කරු වන ශ්‍රී ලංකාව, සිය ආවේණික සුවිශේෂී ගුණාංග මත කුළුබඩු සහ කුළුබඩු සාරය හෝ සාන්ද්‍ර සඳහා ඉමහත් ප්‍රසිද්ධියක් උසුලන රටක් වුවත් 2018 වසරේදී ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු භාණ්ඩ අපනයනය සඳහා එම අංශයේ දායකත්වය සියයට 3 ක් පමණක් විය. ආයුර්වේද සෞඛ්‍ය සේවාවන්හි වර්ධනය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ කුළුබඩු හා මිශ්‍ර වූ ආවේණික ආහාර හා පාන වර්ග මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන අවස්ථාවන් ඇති කිරීම සඳහා විශාල විභවතාවක් නිර්මාණය කළ හැකි බැවින් සුවසේවා සංවරණය සහ සකස් කළ ආහාර හා පාන වර්ග නැගී එන ඉලක්ක ගත අංශ ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. ඉදිරි දැක්මක් සහිත ඉලක්කගත අංශ ලෙස බෝට්ටු නිෂ්පාදන කර්මාන්තය සහ විද්‍යුත් හා ඉලෙක්ට්‍රොනික උපාංග අංශ කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇති අතර එමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ උපාය

මාර්ගික පිහිටීම තුළින් වාසි ලබා ගැනීම මෙන්ම රටට භාණ්ඩ කොටස් වශයෙන් නිෂ්පාදනය සිදු කරන ජාල සඳහා සහභාගිවීමේ හැකියාව ඉහළ නංවයි. ශ්‍රී ලංකාවේ සුවිශේෂී වූ පිහිටීම, පුහුණු ශ්‍රම බලකාය, ප්‍රෞඪ ඉතිහාසය හා සාරවත් සංස්කෘතිය සහ ජෛව විවිධත්වය හා කෘෂිකාර්මික පදනම පෝෂණය වන නිවර්තනික දේශගුණය තුළින් ශ්‍රී ලංකාව සඳහා තරගකාරී වාසි නිර්මාණය කිරීම සඳහා ඉලක්කගත අංශ හය තුළින්ම හැකිවනු ඇත.

ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපායේ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම ඵලදායී ලෙස අධීක්ෂණය

2018-2022 තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර ඇති ප්‍රමුඛතා ක්‍රියාවේ යෙදවීම සඳහා සවිස්තරාත්මක ක්‍රියාකාරී සැලසුමක් ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය තුළ ඇතුළත් වේ. ක්‍රියාකාරී සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම ප්‍රමුඛ සහ සහාය ආයතන වශයෙන් වූ ජාතික ආයතන වෙත පවරා ඇති අතර ප්‍රමුඛ ආයතන මගින් සහාය ආයතනවල උපකාරය සහිතව ක්‍රියාකාරී සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධීකරණය කරනු ඇත. ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය සම්බන්ධයෙන් පසුගිය වර ඇති අත්දැකීම් නිසා 2018-2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපායෙහි සාර්ථකත්වය සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලසුම් ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. එබැවින්, 2018-2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපායෙහි සාර්ථකත්වය පොදු ජාතික අරමුණක් කරා ක්‍රියාකාරී සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට දායකත්වය, සහයෝගය සහ අයිතිය ලබා දීමට සියලු පාර්ශවකරුවන්ගේ ඇති කැපවීම, කැමැත්ත සහ ධාරිතාවය මත රඳා පවතී. සංවර්ධන උපායමාර්ග සහ ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය යටතේ කළමනාකරණ සහ සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණයක් 2018-2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපායට ඇතුළත් වන අතර එය පෞද්ගලික සහ රාජ්‍ය අංශයේ නියෝජිතයන්ගෙන් සමන්විත උපදේශක කමිටු කිහිපයකින් සහ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සඳහා අදාළ විවිධ ආයතන පාලනය සහ සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා අධිකාරී බලය හිමි කළමනාකරණ ඒකකයකින් ද සමන්විත වේ. ඒ අනුව, 2018-2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපායෙහි විෂය පථය යටතේ සියලුම ප්‍රධාන අංශ ආවරණය වන පරිදි නව උපදේශන කමිටු 16 ක් ස්ථාපිත කර ඇති අතර ක්‍රියාකාරී සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීම ආරම්භ කර ඇත.

රඳා පැවතීමට සිදු විය. නිෂ්පාදිත සහ වෙළඳපොළ විවිධාංගීකරණය සීමාසහිත වීම, තරගකාරිත්වය අඩු වීම, ඇතැම් අවස්ථාවල සාර්ව ආර්ථික මූලධර්ම සමග විනිමය අනුපාතික නොගැළපීම, ගෝලීය සහ කලාපීය සැපයුම් මාර්ගවලට ප්‍රවේශ වීමට බාධා සිදු කෙරෙන තීරු බදු නොවන බදු වර්ග, නව නිපැයුම්

2018 - 2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය පිළිබඳ අපේක්ෂාවන්

ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපායෙහි අපේක්ෂාව වනුයේ සියලුම ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ යහපත උදෙසා ස්ථිර සහ තිරසාර අපනයන වර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීමයි. ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය නව රැකියා අවස්ථා නිර්මාණය කිරීමට ඉඩ සලසමින් නැගී එන අපනයන අංශ සඳහා බාධා ඉවත් කරනු ඇති අතර ගෝලීය අගය දාමයන් සහ භාණ්ඩ කොටස් වශයෙන් නිෂ්පාදනය සිදුකරන ජාල සඳහා ඉහළ සහභාගිත්වය තුළින් අගය එකතු කිරීම සඳහා පහසුකම් සලසනු ඇත. වෙළඳ සහාය කටයුතු තුළින් විශේෂයෙන්ම සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාරවලට අපනයන ක්ෂේත්‍රය සඳහා පිවිසීමේදී ඇතිවන ආරම්භක මට්ටමේ බාධක ලිහිල් කිරීමට සහ නීතිමය සහ පරිපාලනමය ක්‍රියාපටිපාටි ක්‍රමවත් කිරීම තුළින් නව ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට අපේක්ෂිතය. සමස්තයක් ලෙස ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය, මධ්‍ය කාලීනව තිරසාර පදනමක් මත අපනයන තුළින් ආර්ථික වර්ධනය ළඟා කර ගැනීම සඳහා සහාය වනු ඇත. අපනයන කාර්යසාධනයෙහි පරිවර්තනයක් සිදු වීම, දැඩි ණය සේවාකරණ පීඩනය සැහැල්ලු කරන අතර රටේ ආනයන අවශ්‍යතාවන්ට සහාය දැක්වීමට සහ විදේශීය ආයෝජකයින්ට සහ ණය සැපයුම්කරුවන්ට විශ්වාසයක් ඇති කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් විදේශ සංචිත පවත්වාගෙන යෑමට අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

අවසාන වශයෙන් 2018-2022 සඳහා වන ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය, ශ්‍රී ලංකාවේ පසුගාමී අපනයන ක්ෂේත්‍රයේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම මගින් තරගකාරිත්වය තිරසාර ලෙස ඉහළ නැංවීම අරමුණු කර ගනිමින් ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් පරිචයන්ට සමගාමීව නිර්මාණය කළ පුළුල් ජාතික උපායමාර්ගයක් ලෙස දැක්විය හැක. මෙම උපායමාර්ගයේ සාර්ථකත්වය රඳා පවතිනුයේ යෝජිත ක්‍රියාකාරකම් නිශ්චිත කාලසීමාවක් තුළදී ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාවට නැංවීම මතය. එබැවින්, රටේ අභිවෘද්ධිය සඳහා අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට නම් මෙම ජාතික වශයෙන් වැදගත් උපායමාර්ගය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම උදෙසා මනා සම්බන්ධීකරණය වූ ප්‍රයත්නයක් දැරීම අවශ්‍ය වේ.

මූලාශ්‍රය : 2018-2022 සඳහා වන ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය, (2018) සංවර්ධන උපායමාර්ග සහ ජාත්‍යන්තර වෙළඳ අමාත්‍යාංශය, කොළඹ

සහ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට නොමැති වීම, පරිමානාණුකූල ඵල ලබා ගැනීමට නොහැකි වීම වැනි ආර්ථිකයේ පවතින ව්‍යුහාත්මක ගැටලු ගණනාවක් වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයනවල දුර්වල ක්‍රියාකාරිත්වයට හේතු විය හැකිය. මෙම පසුබිම තුළ, අපනයන ප්‍රවර්ධන ක්‍රමෝපායයන් සමස්ත ආර්ථිකයට

1

ඉලක්කකර ගත යුතු අතර, විභවතා පවතින තෝරාගත් අංශ වෛර්යවත් කළ යුතුය. අපනයන ප්‍රවර්ධනය සඳහා සියලුම අංශ කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ලබන ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කිරීම තුළින්, දකුණු කොරියාව සහ වියට්නාමය වැනි කලාපීය රටවල්, අපනයනවල කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් අත්පත් කරගෙන ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන්, අපනයන අංශයේ හඳුනාගත් ගැටලු කිහිපයක් විසඳීම සඳහා රජය මගින් දැනටමත් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් ගෙන තිබේ. සමස්ත ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා බලපෑම් සිදු කරන නව වෙළඳ ප්‍රතිපත්තිය සහ ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය මැනකදී හඳුන්වා දෙන ලද සුවිශේෂී ක්‍රියාමාර්ග වේ. සුදුසු නෛතික යාන්ත්‍රණ, ප්‍රමිති, රෙගුලාසි සහ වෙළඳ ආරක්ෂණ ක්‍රමවේද ස්ථාපනය කරන අතර, තීරු බදු සහ තීරු බදු නොවන බදු වර්ග, බදු නොවන බාධක, සේවා අංශය ලිහිල්කරණය ක්‍රමවත් කිරීම ද ඇතුළත්ව, දේශීය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ හරහා භාණ්ඩ හා සේවා යන අංශ දෙකෙහිම තරගකාරිත්වය වැඩිදියුණු කිරීම කෙරෙහි නව වෙළඳ ප්‍රතිපත්තිය ඉලක්කගත කෙරේ. වෙළඳ ප්‍රවර්ධනය, අපනයන මූල්‍යනය සහ ආයතනික හා නියාමන රාමුව විධිමත් කිරීම කෙරෙහි ජාතික අපනයන ක්‍රමෝපාය මගින් අවධානය යොමු කෙරේ. ඉහළ අපනයන ආදායම් උත්පාදනය, විදේශීය ණය වගකීම් ඉහළ යෑමට එරෙහි ආරක්ෂණයක් ලෙස ක්‍රියා කරන අතර, එය ආර්ථික කම්පනවලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා විනිමය අනුපාතිකය ස්ථාවරව පවත්වාගෙන යෑමට හා ජාත්‍යන්තර සංචිත ගොඩ නැංවීමට සහාය වෙමින්, ආර්ථික වර්ධනය සඳහා දායක වේ. විදේශීය සෘජු ආයෝජන හා නව තාක්ෂණය රට තුළට ලැබීම්, ඉහළ වටිනාකමක් ලබා දෙන රැකියා අවස්ථා බිහිවීම, ඉහළ පරිමානාණුකුල ඵල අත් කර ගැනීම සහ රටෙහි සමස්ත ඵලදායිතාව හා තරගකාරිත්වය වැඩි දියුණු වීම වැනි අනෙකුත් ප්‍රතිලාභ ගණනාවක්ද අපනයන වර්ධනය තුළින් හිමිවේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළම විදේශ විනිමය උපයන අංශය බවට පත්වීමට සංචාරක කර්මාන්තයට ඇති විභවතාව සඳහා සහාය වීමට එහි තවදුරටත් වර්ධනය සඳහා පවතින ගැටලු නිරාකරණය කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකාව කලාපයේ හොඳම සංචාරක ගමනාන්තයක් ලෙස ස්ථානගත වී ඇති අතර, 2000-2009 කාලය තුළ සියයට 1 ක් පමණ වූ අඩු වර්ධනයට සාපේක්ෂව පශ්චාත් ගැටුම් සමයේදී සංචාරකයින්ගේ පැමිණීමේ වාර්ෂික වර්ධනයේ සාමාන්‍යය සියයට 20 ක් පමණ විය. තවද, පශ්චාත් ගැටුම් සමය තුළදී සංචාරකයෙකුගේ සාමාන්‍ය දෛනික වියදම කැපී පෙනෙන ලෙස

ඉහළ ගොස් ඇති අතර සංචාරකයෙකු මෙරට ගත කරන සාමාන්‍ය කාලය ද ඉහළ ගොස් ඇත. මෙවැනි මෑත කාලීන ප්‍රවණතා පැවතිය ද, තායිලන්තය, සිංගප්පූරුව සහ මැලේසියාව වැනි කලාපයේ අනෙකුත් රටවල් සමඟ සසඳන විට ශ්‍රී ලංකාව සිය විභවතා වෙත ළඟා වී නොමැත. 2020 වසර වනවිට සංචාරක ඉපැයීම් මගින් ඩොලර් බිලියන 7 ක මධ්‍යකාලීන ඉලක්කයක් සපුරා ගැනීම වෙනුවෙන්, හඳුනාගෙන ඇති ගැටලු සහ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ ඇතුළත් 2017 - 2020 සඳහා වන සංචාරක උපායමාර්ගික සැලැස්මක් රජය හඳුන්වා දී ඇත. කෙසේ වෙතත්, සංචාරක අංශයේ තිරසාරභාවය වැඩි කර ගැනීම සහ ඉපැයීම් ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා තවදුරටත් වැඩි දියුණු කිරීම් අවශ්‍ය වේ. දිවයින පුරා විසිරී ඇති ආකර්ෂණීය ස්ථාන රැසක් ශ්‍රී ලංකාව සතු වන නමුත්, සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම සමබරව හා ස්ථාවරව සිදු නොවන බැවින් සංචාරකයන් මෙන්ම සංචාරක ආකර්ෂණ වෙත ද බාධා එල්ල වී ඇත. එබැවින්, සංචාරක ආකර්ෂණයන් සහ කාලවකවානු අතර සංචාරක පැමිණීම සමබරව ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා සේවා සපයන්නන් හා ඒ ආශ්‍රිත ආයතන අතර මනා සම්බන්ධීකරණයක් තිබිය යුතුය. සංචාරකයන් වැඩි සහ අඩු කාල වකවානු සඳහා වෙනස් වූ මිල ගණන් සහිත ප්‍රවේශ පත්‍ර අන්තර්ජාලය තුළින් කල් ඇතිව වෙන්කර ගැනීමේ පහසුකම්, සංචාරක ප්‍රමාණය, කාලගුණික තත්ත්වය සහ පොදු ප්‍රවාහන පද්ධති පිළිබඳව අන්තර්ජාලය ආශ්‍රයෙන් තොරතුරු ලබා දීම තුළින් වර්තමානයේ වැඩි ඉල්ලුමක් පවතින සංචාරකයන් ආකර්ෂණය වන සීගිරිය සහ හෝර්ටන්නැන්න, යාල හා උඩවලවේ වැනි ජාතික වනෝද්‍යාන කෙරෙහි පවතින තදබදයන් අවම කර ගැනීමට උපකාරී වනු ඇත. තවද, සංචාරක ආකර්ෂණ ස්ථානවල පොදු පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම, විවෘතව පවතින හැකි කාලයන් දීර්ඝ කිරීම සහ රාත්‍රී සංචාර සඳහා අවස්ථාව ලබා දීම සංචාරක කර්මාන්තයේ ප්‍රගතියට උපකාරී වනු ඇත. සතුන්ට මෙන්ම සංචාරකයින්ට ඇතිවන බාධා මගහරවා ගැනීමට මෙන්ම වඩාත් පරිසර හිතකාමී වීම සඳහා ඉන්ධන බලයෙන් ක්‍රියාත්මක වන සෝෂාකාරී පුද්ගලික සඟරි ජීප් රථ වෙනුවට විදුලි බලයෙන් ක්‍රියාත්මකවන රථ, ඒ සඳහා යොදවා ගැනීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳ අධ්‍යයනය කළ යුතුය. තවද, ශ්‍රී ලංකාවේ රථ පද්ධති (Cable Car System), තේමා උද්‍යාන (Theme Park), මගී නෞකා සේවා, දර්ශනීය දුම්රිය ගමන් මාර්ග සහ සංචාරක කලාප ආදී සංචාරකයින් විශාල පිරිසක් සඳහා අවශ්‍ය සංචාරක පහසුකම් හා ආකර්ෂණයන්හි අඩුවක් පවතී. කොළඹ නගර සංචාර සඳහා මෙන්ම අනුරාධපුරය, පොලොන්නරුව සහ සීගිරිය වැනි ප්‍රධාන

සංචාරක ආකර්ෂණ සඳහා වන්දිකා තාක්ෂණයේ (GPS) උපකාරයෙන් සහ විවිධ භාෂාවලින් මාර්ගෝපදේශ සපයමින් සංචාරකයින්ට ස්වයං මගපෙන්වන ජංගම උපකරණ සැපයිය හැක. මීට අමතරව, වරාය නගර ව්‍යාපෘතිය සංවර්ධනය කිරීමත් සමඟ, සාමාන්‍යයෙන් කෙටි සංචාරක සැලසුම් ඇති ව්‍යාපාරික සහ රැස්වීම්, ප්‍රවර්ධන, සමුළු හා ප්‍රදර්ශන (MICE) හේතුවෙන් සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම විශාල වශයෙන් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන බැවින් එවැනි සංචාරකයින්ගේ විශේෂිත අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා කල්තියා සැලසුම් කිරීම අවශ්‍ය වේ. තවද, සංචාරකයින් රටක් පිළිබඳ පළමුව අදහසක් ඇතිකරගනු ලබන්නේ එම රටට ඇතුළුවන පළමුවන ස්ථානය වන ගුවන් තොටුපළ තුළින් වන බැවින්, ශ්‍රී ලංකාවේ ගුවන් තොටුපළවල ධාරිතාව සහ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවිය යුතුය. ඒ අතරම, මගී නෞකා සඳහා පහසුකම් සැපයීම සඳහා වරායන් සංවර්ධනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. තවද, ශ්‍රී ලංකාවට ඇතුළු නොවී ගුවන් තොටුපළ සහ වරාය හරහා ගමන් ගන්නා සංචාරකයින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ කෙටි කාලයක් ගත කිරීම සඳහා ආකර්ෂණය කර ගැනීම වෙනුවෙන් කෙටි නැවතුම් පැකේජ (stopover packages) නිර්මාණය කළ හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ වනාන්තර ව්‍යාප්තිය, වායුගෝලයේ ඇති ගුණාත්මක බව සහ ජෛව විවිධත්වය වැඩි දියුණු කිරීම තුළින් සංචාරක ආකර්ෂණය ඉහළ නැංවිය හැකිවේ. ශ්‍රී ලංකාව ඊට ආවේණික වූ කෘෂි තාක්ෂණික ක්‍රම හා විවිධ ආහාර භෝග වර්ගවලින් බොහෝ සෙයින් පොහොසත් බැවින් රටපුරා විසිරී ඇති රජයේ ගොවිපළවල්, සංචාරක කර්මාන්තය සඳහා උපයෝගී කර ගත හැකිය (Agri Tourism). සංචාරක කර්මාන්තයේ ප්‍රවර්ධනය සඳහා වන සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය තුළින් පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය ධෛර්යවත් කළ හැකි අතර, එමගින් ශ්‍රී ලංකාවට සංචාරක කර්මාන්තයේ මෙතෙක් ළඟා කර ගැනීමට අපොහොසත් වූ විභවයන් මුදුන්පත් කර ගත හැකි වනු ඇත.

විදේශ සෘජු ආයෝජන වැඩි වශයෙන් ආකර්ෂණය කර ගැනීමට ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා අතරම, එම ආයෝජන තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් සඳහා සහාය විය හැකි ඵලදායී අංශ කරා යොමු කිරීමද අත්‍යවශ්‍ය වේ. පසුගිය වසරවලදී විදේශීය සෘජු ආයෝජන ලැබීම් ඉහළ ගියද, මෙම ආයෝජන විශාල වශයෙන් ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම හා සම්බන්ධ නිෂ්පාදන අංශය වෙත යොමු නොවූ බැවින්, අපනයන තරගකාරිත්වය වර්ධනය කර ගැනීමට සහ ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ නැංවීමට එමගින් ලැබුණු ආයතනික වශයෙන් පහළ මට්ටමක

පැවතුනේය. විශේෂයෙන්ම අධි තාක්ෂණික නිෂ්පාදන කර්මාන්තවලට අදාළ තාක්ෂණික දැනුම ලබා ගත හැකි වන පරිදි, නිෂ්පාදකයින්ට ඉහළ එකතු කළ වටිනාකම් සහිත ගෝලීය නිෂ්පාදන ජාලාවලට එක්වීමට මග සලසන අංශ වෙත යොමු කළ හැකි විදේශ සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව කලාපයේ අනෙකුත් රටවල්වලට වඩා පසුපසින් සිටියි. ආසියානු කලාපයේ නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් වන වියට්නාමයට වසර ගණනාවක් පුරා තම රට වෙත සැලකිය යුතු විදේශීය සෘජු ආයෝජන ප්‍රමාණයක් ආකර්ෂණය කර ගැනීමට හැකි වූයේ මුළු කාර්මික නිෂ්පාදනයෙන් අඩක් නිරූපණය වන එකලස් කිරීමේ සහ නිෂ්පාදනය ආශ්‍රිත කර්මාන්ත වෙත එම ආයෝජන ගලා ඒම නිසාවෙනි. තවද, වියට්නාමයේ මෙම විදේශීය සෘජු ආයෝජන කෙරෙහි වූ උපාය මාර්ගය මගින් ශ්‍රමය මුල්කර ගත් ක්ෂේත්‍රවලට වඩා අධි තාක්ෂණික කර්මාන්තවලට විදේශ අයෝජන වැඩි වශයෙන් ආකර්ෂණය කර ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ලබයි. වියට්නාමයේ සාර්ථකත්වයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවන්නේ එහි සමාජ - දේශපාලන ස්ථායීතාව පවත්වාගැනීම, විදේශ ආයෝජකයින් වෙත සාධාරණ හා ආකර්ෂණීය ව්‍යාපාර පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම, ව්‍යාපාර හා ආයෝජන ආශ්‍රිත නෛතික රාමුව හා ආයතන ව්‍යුහය අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා රජය විසින් ප්‍රයත්න දැරීමයි. වියට්නාම රජය විසින් ආයෝජන පරිසරය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා හඳුන්වාදුන් ප්‍රතිසංස්කරණ හේතුවෙන් ලෝක බැංකුව විසින් ප්‍රකාශිත 2019 වසරට අදාළ “ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යෑමේ දර්ශකය” තුළ 69 වන ස්ථානයට පත් වූ අතර, ශ්‍රී ලංකාව පෙර වසරට වඩා එම දර්ශකය තුළ ඉහළ ගියද, රටවල් 190 ක් අතරින් 100 වන ස්ථානයට පත්වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ නව ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීම, ගිවිසුම් බලාත්මක කිරීම, දේපළ ලියාපදිංචි කිරීම, බදු ගෙවීම සහ ණය ලබා ගැනීමට අදාළ පීඩාකාරී ව්‍යාපාර නියාමන ව්‍යුහයන් නිසාවෙනි. තවද, 2018 වසරේදී ලෝක ආර්ථික සමුළුව මගින් ප්‍රකාශිත “ගෝලීය තරගකාරිත්ව දර්ශකය” තුළ ශ්‍රී ලංකාව ශ්‍රේණිගත කිරීම තුළ පෙර වසරට වඩා ස්ථාන හතරකින් පහළ ගොස් රටවල් 140 ක් අතරින් 85 වෙනි ස්ථානයට පත්වීමට හේතු වූ සාධක ලෙස දුර්වල ආයතනික පරිසරය, දැඩි ශ්‍රම වෙළඳපොළ සහ උග්‍ර සංවර්ධිත යටිතල පහසුකම් හඳුනාගෙන ඇත. එම නිසා, ආයෝජනය කිරීමට පහසු වාතාවරණයක් සැලසීමේදී බාධා පමුණුවන මෙම සාධක යටපත් කිරීම සඳහා කඩිනමින් අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කළ යුතුය. තවද, ශ්‍රී ලංකාවට තරගකාරිත්වය තුළින්

1

වාසි ලබා ගත හැකි අපනයනානිමුඛ කර්මාන්ත සඳහා කාර්යක්ෂමතාව දියුණු කිරීමට විදේශීය ඍජු ආයෝජන ලබා ගැනීම සඳහා සහ වෙළඳපොළ දියුණු කිරීමට ආයෝජන ලබා ගැනීම සඳහා පැහැදිලි සහ සාධනීය ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමට අවශ්‍ය වන අතර, ඍජු විදේශීය ආයෝජන ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධන අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා යොදා ගත හැකි ආකාරය පැහැදිලි කරමින් ප්‍රාග්ධනය පමණක් නොව ඔවුන් පිහිටුවාගත් ජාල තුළින් ගෝලීය අගය දාමය සමඟ ඒකාබද්ධ වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට උපකාර කරනු ලබන විදේශීය ආයෝජකයින් ආකර්ෂණය කර ගැනීමට සහ රටෙහි ස්වභාවික සම්පත් සහ සුදුසුකම් සහිත ශ්‍රම බලකාය උපයෝගී කර ගැනීම තුළින් දේශීය නිෂ්පාදන අංශයට පහසුකම් සලසන ඉලක්කගත ප්‍රවේශයක් අවශ්‍ය වේ. තවද, ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය ඉහළ නැංවීම සඳහා වංචා හා දූෂණ වැළැක්වීම, රාජ්‍ය ආයතන අතර මනා සම්බන්ධතාවක් ඇතිකරමින් එම ආයතන නිසි ලෙස අනුගත කිරීම සහ නියාමනය ශක්තිමත් කිරීම, වෙළඳාම පහසු කිරීම සඳහා සේවා සැපයුම් වැඩි දියුණු කිරීම සහ ශ්‍රම වෙළඳපොළ ප්‍රතිසංස්කරණ කඩිනමින් සැකසීම සඳහා පියවර ගත යුතුය. ජංගම ගිණුම මූල්‍යනය කිරීම සඳහා විදේශීය ඍජු ආයෝජන ආකාරයෙන් වූ ණය නොවන ප්‍රවාහ ඉහළ නංවාගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය අංශය ශක්තිමත් කිරීමට සහ බාහිර අවදානම්වලට මුහුණදීමේ හැකියාව ඉහළ නැංවීම සඳහා එය තිරසාර විසඳුමක් ලෙස සලකනු ලැබේ.

සාර්ව ආර්ථික සමතුලිතතාව පවත්වා ගැනීමේදී එල්ල වන ප්‍රධාන බාධා වළක්වා ගැනීම සඳහා, ණය නොවන විදේශ විනිමය ලැබීම් ආකර්ෂණය කර ගැනීම තුළින් විදේශීය අංශයේ කම්පනයන්ට ඔරොත්තුදීමේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීමට පියවර ගන්නා අතර, විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් එකවර පරිණත වීම පාලනය කිරීමේ මැදි කාලීන අභියෝගයට ද සාර්ථකව මුහුණ දිය යුතු වේ. පසුගිය දශකය තුළදී, රටේ විදේශීය අංශයේ අසමතුලිතතාවලට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ ඉහළ යන විදේශීය ණය සහ විදේශ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්ය. සාමාන්‍යයෙන්, එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 5 කට අධික වාර්ෂික විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීමේ වගකීම් ද සමඟ, ශ්‍රී ලංකාව දැඩි ප්‍රතිමූල්‍යන අවදානමකට මුහුණ දී සිටී. ශ්‍රී ලංකාව මැදි ආදායම් ලබන රටක් බවට පත් වීමෙන් පසු සහනදායී ණය ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව සීමා වීම තුළින් මෙම තත්ත්වය තවදුරටත් උග්‍ර වී ඇත. වෙළඳපොළ මත පදනම් වූ ණය ගැනීම් කෙරෙහි රටෙහි රඳා පැවැත්ම වැඩිවීමට මෙය හේතු වූ අතර,

එවැනි ණය ගැනීම් තුළින් රට දැඩි ගෝලීය මූල්‍ය තත්ත්වයන්ට නිරාවරණය වීම සහ එවන් අවදානම්වලට ලක් වීමේ ප්‍රවණතාවය ඉහළ ගොස් ඇත. කෙසේ වුවද, අඛණ්ඩව ඉහළ අයවැය හිඟයක් සහ විදේශීය ජංගම ගිණුමේ හිඟයක් වශයෙන් ද්විත්ව හිඟයක් පවතින රටක් වන ශ්‍රී ලංකාව, වසර ගණනාවක සිට එම හිඟයන් මූල්‍යනය කිරීම සඳහා දේශීය සහ විදේශීය ණය මත රඳා පවතියි. විශාල අයවැය හිඟයන් ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑමට හේතු වී ඇත. මීට අමතරව, පුළුල් වන විදේශ ජංගම ගිණුමේ හිඟයන්ද, එම හිඟයන් මූල්‍යනය කර ගැනීම සඳහා දැරිය නොහැකි ආකාරයේ විදේශ ණය ගැනීම් මත රඳා පැවැත්ම ඉහළ යෑමට හේතු වී ඇත. මෙම ණය ගැනීම්වලට සමගාමීව පොලී ගෙවීම් ඉහළ යනු ඇති අතර, එවැනි විෂම වක්‍රයක් ජංගම ගිණුමේ හිඟය පුළුල් වීම සඳහා ද දායක වනු ඇත. එසේම, ඉහළ විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් හේතු කොටගෙන බාහිර කම්පනයන්ට එරෙහිව ආරක්ෂණයක් ලෙස පවත්නා රටේ විදේශ සංචිත ප්‍රමාණය පහළ යනු ඇත. කාර්යක්ෂම වගකීම් කළමනාකරණ රාමුවක් සහ අඛණ්ඩ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවයක් පැවතිය ද, විදේශීය අංශයේ අඛණ්ඩව පවතින ගැටලු සඳහා විසඳුම වනුයේ, ඉහළ විදේශීය ඍජු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට ආයෝජකයින්ට හිතකර පරිසරයක් නිර්මාණය කරන අතර, නිෂ්පාදන ආර්ථිකයකට සහ වෙළඳ භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන සඳහා දිරි දෙමින් ජංගම ගිණුමේ හිඟය අවම කර ගැනීම වේ.

රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලියේ සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහි සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත්කර ගනු ලැබූව ද රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයෙහි කල්පවත්නා ගැටලු විසඳා ගැනීම සඳහා තවදුරටත් ප්‍රයත්න දැරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයට වඩා ආදායම අඩු වීම ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය මෙහෙයුම්වල දිගු කලක් තිස්සේ පවත්නා ගැටලුවකි. දේශීය ආදායම් පනත නීතිගත කිරීම සහ ආදායම් කළමනාකරණය සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති හඳුන්වා දීම රාජ්‍ය ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීමට උපකාරී වන නමුත්, ආදායම් ඉහළ නංවා ගැනීමට අදාළ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමේදී පවත්නා ප්‍රමාදය සහ බදු මගහැරීම හා පැහැර හැරීම නිසා ආදායම් අඩුවීම, යනාදියට පිළියම් යෙදීම අපේක්ෂිත රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්ක ළඟා කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය වේ. මෑත කාලීනව දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුවේ පවත්නා ආදායම් බදු ලිපිගොනු සංඛ්‍යාව සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වුවද, එමගින් ආදායම් බදු රැස්කිරීම අපේක්ෂිත මට්ටමට සිදුනොවූ අතර, ඍජු බදු සහ වක්‍ර බදු අතර අනුපාතය තවදුරටත් දුර්වල

මට්ටමක පවතී. මේ නිසා බදු ආදායම ඉහළ නැංවූ ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ග යෝග්‍ය ලෙස ක්‍රියාවට නැංවීම, සමීපව සහ කාර්යක්ෂමව බදු අනුකූලතාව අධීක්ෂණය, බදු ව්‍යුහය තවදුරටත් සරල කිරීම හා විධිමත් කිරීම, බදු ගෙවීමට ඇති වගකීම් සහ බදු ගෙවීමේ ක්‍රියාපටිපාටි පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කිරීම ඉහළ නැංවීම තවදුරටත් ප්‍රමාද විමකින් තොරව ක්‍රියාත්මක විය යුතුය. මේ අතර, රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය සීමිත වීම හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය සමග අනුගත වීමේ අවශ්‍යතාවට ප්‍රතිචාර ලෙස, විශේෂයෙන්ම ආර්ථික හා සමාජීය යටිතල පහසුකම්වලට අදාළ ප්‍රාග්ධන වියදම්හි සිදුවන අඩුවීම ද මෑත වර්ෂවලදී නිරීක්ෂණය විය. අවසානයේදී මෙම තත්ත්වය මැදි හා දිගු කාලීනව ආර්ථික වර්ධනය අඩාල කිරීමට හේතු විය හැකිය. විශේෂයෙන්ම, පෞද්ගලික ප්‍රාග්ධන ආයෝජන දිරිමත් කිරීමට ඵලදායී යාන්ත්‍රණයක් නොමැති පරිසරයක ඉහළ යමින් පවතින පුනරාවර්තන වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා වඩාත් වැදගත් ප්‍රාග්ධන වියදම් පහළ හෙලීම සහ ප්‍රමාද කිරීම යෝග්‍ය පියවරක් නොවනු ඇත. තවද, ඉහළ යමින් පවතින ණය මට්ටම සහ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් අවශ්‍යතා මධ්‍යයේ විශේෂයෙන්ම පුනරාවර්තන වියදම්වලට අදාළව සිදුවන ඇතැම් ප්‍රසාරණාත්මක රාජ්‍ය මූල්‍ය මෙහෙයුම් සාර්ව ආර්ථික අසමබරතාව වැඩි කිරීමට දායක විය හැකිය. මෙම පසුබිම තුළ, යෝග්‍ය මට්ටමක ප්‍රාග්ධන වියදම් පවත්වා ගැනීමට ඉඩ සලසන තෙතික වගකීමකට බැඳෙන රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා වැඩිපිළිවෙළ පවත්වාගැනීමට ඇති කැපවීම ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය තිරසාර බව යළි ස්ථාපනය කිරීම සඳහා ඉතා වැදගත් වේ.

ආර්ථික වර්ධන සඳහා ඇති විය හැකි බාධා වැළැක්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ අපේක්ෂිත වර්ධන මාවතට සමගාමීව බලශක්ති යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීම සිදු කළ යුතුය. නාගරීකරණය, ඉහළ යන ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්, සහ වරාය නගරය, කර්මාන්ත කලාප හා බස්නාහිර පළාත් මහානගර ව්‍යාපෘතිය වැනි සැලසුම්ගත මහා පරිමාණ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වන පරිසරයක් තුළ රටේ බලශක්ති අවශ්‍යතාව ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වනු ඇත. පසුගිය දශකය තුළදී විදුලි ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා විදුලි නිෂ්පාදනය සියයට 50 කින් ඉහළ නැංවීමට සිදුවීම මගින් එය මනාව පිළිඹිබු වන අතර, රට තුළ සියයට 99 කට වැඩි ප්‍රතිශතයකට විදුලිය ලබා දී ඇත. කෙසේ වෙතත්, වර්ධනය වන වාර්ෂික ඛනිජ තෙල් ආනයන වියදම මගින් නිරූපණය වන පරිදි ඉහළ යමින්

පවතින ඉල්ලුම මධ්‍යයේ විදේශීය බලශක්ති මූලාශ්‍ර මත රැඳීයාව වැඩිවීම හේතුවෙන් බලශක්ති පිරිවැය ඉහළ ගොස් ඇත. එපමණක් නොව, මෙම උපයෝගීතා සපයනු ලබන ප්‍රධාන රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් විසින් දරනු ලබන අලාභ ද මෙහිදී සැලකිල්ලට ගත යුතු වැදගත් කරුණකි. පිරිවැය පිළිබිඹු වන මිල යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාවට නැංවීම තුළින් එවැනි අලාභ සඳහා පිළියම් ලබා දිය යුතු අතර, ඉහළ යන බලශක්ති පිරිවැය හේතුවෙන් දේශීය වෙළඳ අංශවල තරගකාරීත්වය මත බලපෑම් ඇති වීම සහ ජීවන වියදම් ඉහළ යෑම සඳහා, වැඩිවන විදුලිබල ඉල්ලුම සපුරාලීමට විදුලිබල අංශය වැඩි දියුණු කිරීම තුළින් පූර්වෝපායි විසඳුම් ලබා දිය යුතුය. මේ අතර, වත්මන් විදුලි නිෂ්පාදන ධාරිතාව කාර්යක්ෂම ලෙස භාවිතයට දිරිගැන්වීම සිදු කළ යුතු අතර, සූර්ය බලය හා සුළං බලය වැනි සුලභ පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් භාවිතයට ගැනීම සඳහා වන ප්‍රවේශයන් ප්‍රවර්ධනය කළ යුතුය. ලොව පුරා බොහෝ රටවල් විසින් පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් පූර්ණ ලෙස උපයෝජනය කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු ප්‍රයත්නයක් දරා ඇත. චීනය ආදී රටවල් පරිසර දූෂණයට හේතුවන බලශක්ති ප්‍රභවයන් මත යැපීම සීමා කරමින් වඩාත් පිරිසිදු බලශක්ති භාවිත කිරීමට යොමු වෙමින් පවතී. හරිත බලශක්ති ප්‍රභවයන් භාවිතයට අවස්ථාව සලසනු පිණිස, ඉදිරි වසර 10 - 20 ක කාල සීමාව තුළදී පොසිල ඉන්ධන භාවිතා කරනු ලබන රටවල භාවිතය ඇතැම් රටවල් තහනම් කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාව දිගුකාලීන විදුලි උත්පාදන වර්ධන සැලැස්මෙහි දක්වා ඇති අයුරින් හරිත විදුලිබල ප්‍රභවයන් ප්‍රවලිත කිරීමට පියවර ගෙන ඇතත්, එමගින් අපේක්ෂා කර ඇති මට්ටම එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කර ගැනීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොවීම තුළින් පිළිබිඹු කෙරෙන්නේ මෙම උත්සාහය තවත් දැඩි කිරීමේ අවශ්‍යතාවයි. එබැවින්, පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සහ ගෘහ ඒකක පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් මත ආයෝජන සිදු කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව විසින් තවදුරටත් දිරිගැන්විය යුතු අතර, එමගින් රාජ්‍ය අංශය මත ඇතිවන පීඩනය ද පහළ යනු ඇත. තවද, ඉහළ ගුණාත්මක බවින් යුතු කාර්යක්ෂම පොදු ප්‍රවාහන පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීම සඳහා පියවර ගැනීම මෙන්ම විදුලියෙන් ක්‍රියාකරන වාහන නැවත ආරෝපණය කිරීම සිදුකරන මධ්‍යස්ථාන ජාලයක් පිහිටුවීම තුළින් රටේ තිරසර සංවර්ධනයට තුඩුදෙන හරිත හා පිරිවැය ඵලදායී බලශක්ති ප්‍රභව වෙත ප්‍රවිශ්ට වීම ප්‍රවර්ධනය කෙරෙනු ඇත. මෙම ක්‍රමවේද තුළින් ශීඝ්‍රයෙන් දියුණුවන ආර්ථිකයක බලශක්ති අවශ්‍යතාව අඩු පිරිවැයක් සහිතව සපුරාලීම සිදු කෙරෙන

අතර එමගින්, රටේ සමස්ත කාර්යක්ෂමතාව සහ තරගකාරිත්වය ඉහළ නැංවීමට ද උපකාර වනු ඇත.

රජයේ සහනාධාර හා අනෙකුත් ආරක්ෂණ මත කෘෂිකාර්මික අංශය වැඩි වශයෙන් රඳා පැවතීම තුළින්, දැරීමට සිදුවන දීර්ඝ කාලීන ආර්ථික පිරිවැය සලකා බලා එම රැදියාව තාර්කිකරණය කිරීමට අවශ්‍යව ඇත. ආහාර සුරක්ෂිතතාවයෙහි ඇති වැදගත්කම හා එම අංශය මත යැපෙන විශාල ජනගහනය සැලකිල්ලට ගනිමින්, රජයේ සහනාධාරයන්හි සැලකිය යුතු කොටසක් සෘජු හා වක්‍ර වශයෙන් කෘෂිකර්මාන්ත අංශය වෙත හිමිවේ. කෙසේ වෙතත්, එවැනි සහනාධාර හා මිල සහන යෝජනා ක්‍රම මගින් සම්පත් බෙදා හැරීමේ කාර්යක්ෂමතාව අඩු වන අතර, අඩු ඵලදායිතාවයෙන් යුතු ගොවිතැන් ක්‍රම දිරිමත් කෙරේ. සමස්ත ශ්‍රම බලකායෙන් සියයට 25 ක ප්‍රමාණයක්, එනම් මිලියන දෙකක් කෘෂිකාර්මික අංශයෙහි සේවයේ යෙදී සිටින අතර, ද.දේ.නි. යට එහි දායකත්වය සියයට 7 - 8 ක් පමණ වේ. කෘෂිකාර්මික ඉඩම් ශීඝ්‍රයෙන් කැබලි කිරීමේ තත්ත්වයක් තුළ, සාම්ප්‍රදායික හා ශ්‍රමය පදනම් කරගත් කෘෂිකාර්මික ක්‍රමෝපායන් තවදුරටත් භාවිත කිරීම, එම අංශයේ අඩු ඵලදායිතාවයට හා එහි නිරතව සිටින ප්‍රජාවගේ අඩු ආදායම් තත්ත්වයට හේතු වී ඇත. මෙම අංශය සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රමාණය ඉක්මවා ආරක්ෂණ සැපයීම තුළින් අබණ්ඩව ශ්‍රම හිඟයකට මුහුණ පා සිටින නිෂ්පාදන හා සත්කාරක සේවා වැනි ඵලදායී අංශ වෙත ශ්‍රමිකයන් යොමු වීම අධෛර්යවත් කරනු ලබයි. ශ්‍රී ලංකාව කාර්යක්ෂමතාව පදනම් කරගත් ආර්ථිකයක් බවට පරිවර්තනය වීමට අපේක්ෂා කරන බැවින්, කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රයේ පවත්නා මෙම ගැටලු විසඳීම සඳහා කාලීන ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය. කුසලතා සංවර්ධනය, යාන්ත්‍රීකරණය හා ව්‍යවසායකත්ව සංස්කෘතියක් ඇති කිරීම හරහා කෘෂිකාර්මික හෝ ගොවිපළ ඒකක ලාභදායීත්වය අරමුණු කරගත් ව්‍යාපාර ඒකක බවට පත්කළ යුතු අතර, එය එම අංශය තුළ ඉහළ ආදායම් උත්පාදනය සඳහා උපකාරී වනු ඇත. එමෙන්ම, මෙම ඒක පුද්ගල ලාභ අරමුණු කරගත් ව්‍යාපාර ඒකක ඒකාබද්ධ කිරීම තුළින් විශාල ගොවි සංවිධාන ඇති කිරීම සඳහා පවතින බාධා ඉවත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය. ඉහළ සමාජ හා ආර්ථික පිරිවැයක් යටතේ ප්‍රමාණය ඉක්මවූ රජයේ ආරක්ෂණ මත රඳා පැවතීම වෙනුවට ඉහළ ඵලදායිත්වය, වැඩි දියුණු කළ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්, වඩා ලාභදායී කෘෂි නිෂ්පාදන වගාව තුළින් විවිධාංගීකරණය කිරීම හා යහපත් කෘෂිකාර්මික භාවිතයන්ගෙන් ප්‍රතිලාභ ලබමින් දේශගුණික විපර්යාසයන්ගෙන් ඇති වන අභියෝග ජය ගැනීම මගින් කෘෂිකාර්මික අංශයේ තරගකාරිත්වය

ඇති කිරීම සඳහා වන ක්‍රියාමාර්ග දිරිමත් කළ යුතුය. කෘෂිකාර්මික අංශය ස්වාධීන, ඵලදායී හා තරගකාරී අංශයක් බවට පත් කිරීම සඳහා වන එවැනි ක්‍රියාමාර්ග අනාගතයේදී රටේ වර්ධන ප්‍රවණතාව සඳහා කෘෂිකාර්මික අංශයේ ධනාත්මක දායකත්වය තහවුරු කිරීමට උපකාරී වනු ඇත.

විවිධාංගීකරණය මෙන්ම පර්යේෂණ හා සංවර්ධන සඳහා වූ ආයෝජන හරහා නිෂ්පාදන අංශය ශක්තිමත් කිරීම තුළින් මෙතෙක් භාවිතයට නොගත් ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්ත අංශයේ විභවතාවන් උපයෝජනය කර ගත යුතු වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්ත අංශය, සේවා අංශයට පසුව ආර්ථිකයේ දෙවන විශාලතම අංශය වන අතර, එය තුළ නිෂ්පාදන අංශය ද.දේ.නි. සඳහා සියයට 15.5 ක දායකත්වයක් 2018 වසරේදී දැක්වීය. කෙසේ වුවද, ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදන අංශය කලාපයේ අනෙකුත් රටවල් වන චීනය (සියයට 29.0 පමණ), තායිලන්තය (සියයට 27.0 පමණ), මැලේසියාව (සියයට 22.0 පමණ) හා බංග්ලාදේශය (සියයට 17.0 පමණ) සමඟ සැසඳීමේදී පහළ අගයක් ගනී. එසේම, ද.දේ.නියෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදන අංශය තුළ මධ්‍යම හා අධි තාක්ෂණික කාර්මික නිෂ්පාදනවල දායකත්වය ආසන්න ලෙස සියයට 7 ක සැලකිය යුතු පහළ අගයක පවතින අතර, ඒ සමඟ සැසඳීමේදී ලෝක බැංකුවේ මූලාශ්‍රවලට අනුව, 2015 වසරේදී සිංගප්පූරුව (සියයට 80.0), පිලිපීනය (සියයට 46.0), මැලේසියාව (සියයට 43.0), චීනය (සියයට 41.0), තායිලන්තය (සියයට 41.0), වියට්නාමය (සියයට 40.0), ඉන්දියාව (සියයට 38.0), පාකිස්ථානය (සියයට 25.0) හා බංගලාදේශය (සියයට 9.0) යන රටවල් ඉහළ මට්ටමක පවතී. මෙමගින් ශ්‍රී ලංකාව මධ්‍යස්ථ හා අධි තාක්ෂණික කාර්මික නිෂ්පාදනවලට අදාළව අනෙකුත් කලාපීය රටවලට වඩා පසුගාමී වන බව පෙන්නුම් කෙරේ. පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය සඳහා යොදවන පිරිවැය අවමවීම, නිෂ්පාදන අංශය තුළ පවතින ප්‍රධානතම ගැටලුවක් වී ඇති අතර, එය නවෝත්පාදන පහළ යෑම තුළින් තරගකාරිත්වය අඩුවීමට හේතු වනු ඇත. ශ්‍රී ලංකාව පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය සඳහා ආයෝජනය කර ඇති ප්‍රමාණය කලාපීය රටවල් අතුරින් අවම අගයක් වන අතර, එය 2014 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 0.1 ක් විය. මේ අතර, ලෝක බැංකුවේ මූලාශ්‍රවල නවතම දත්තවලට අනුව සිංගප්පූරුව (සියයට 2.2), චීනය (සියයට 2.1), මැලේසියාව (සියයට 1.3), ඉන්දියාව (සියයට 0.6), තායිලන්තය (සියයට 0.6) හා වියට්නාමය (සියයට 0.4) පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය සඳහා සිදු කර ඇති අයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ඉහළ අගයක් වාර්තා කර ඇත. තවද, පර්යේෂණ හා

සංවර්ධන කටයුතුවල නියුතු පුද්ගලයින් ප්‍රමාණය ශ්‍රී ලංකාවේ පුද්ගලයන් මිලියනයකට 100 ක් පමණක් වුවද, කලාපයේ අනෙක් රටවල එනම්, පාකිස්ථානයේ පුද්ගලයින් මිලියනයකට 294 ක සිට සිංගප්පූරුවේ පුද්ගලයින් මිලියනයකට 6,730 ක් දක්වා වූ ඉහළ පරාසයක පවතී. එබැවින්, දිගුකාලීනව කර්මාන්ත අංශයේ කාර්යසාධනය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා විශේෂයෙන්ම, අනෙකුත් රටවල්වලින් තාක්ෂණය ලබාගැනීම සහ ව්‍යවහාරික කාර්මික පර්යේෂණ ඇතුළුව පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වැඩිදියුණු කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව අවධානය යොමු කළ යුතුය. මේ අතර, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය තුළ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ දායකත්වය පිළිබඳ වඩා නිවැරදි අදහසක් ලබා ගැනීම සඳහා එම අංශයේ ආයෝජන සහ සේවා නියුක්තිය හඳුනා ගැනීම සඳහා සිදු කරන සමීක්ෂණ ශක්තිමත් කළ යුතුය.

ශ්‍රී ලාංකික ව්‍යවසායකයින්ට පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්වලින් ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීම සඳහා පටු වෙළඳපොළ ඉලක්ක කර ගත් කුඩා පරිමාණයේ නිෂ්පාදනයන් විශාල පරිමාණ නිෂ්පාදනය දක්වා දියුණු කරගැනීමට උපකාර කළ යුතුය. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් බොහොමයක් සිදු කරනු ලබන්නේ ක්ෂුද්‍ර හා කුඩා පරිමාණ ව්‍යාපාරිකයන් විසිනි. ඇතැම් අවස්ථාවලදී එවැනි කුඩා පරිමාණ ව්‍යවසායයන් තුළින් වාසි අත්වුවද, පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්වල වාසිය රටට හිමිවීමක් සිදු නොවේ. ඒ අනුව, බොහොමයක් දේශීය නිෂ්පාදකයින් සහ පාරිභෝගිකයින් මුහුණදෙන ප්‍රධාන ගැටලුවක් වන්නේ ඉහළ නිෂ්පාදන පිරිවැය සහ ප්‍රමිතියෙන් අඩු භාණ්ඩ හා සේවාවන් ය. දේශීය නිෂ්පාදන පිරිවැය ඉහළ යෑම නිසා, පහළ මට්ටමක පවතින ආනයන මිල ගණන්වලට සාපේක්ෂව දේශීය වෙළඳපොළ මිල ගණන් ඉහළ යෑම සිදු වන අතර, එමගින් දේශීය නිෂ්පාදකයින් ආරක්ෂා කිරීම පිණිස රජයට නිරතුරුවම බදු පැනවීමට සහ බදු සංශෝධනය කිරීමට සිදු වේ. මේ හරහා බදු වශයෙන් රජයට ආදායමක් හිමි වුවද, මෙම ක්‍රමවේදය මගින් වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වයට බාධා ඇති වීම හේතුවෙන් වෙළඳපොළ මිල ගණන් ඉහළ යෑම සිදු වන අතර, එමගින් අවසාන පාරිභෝගිකයා අපහසුතාවයට ලක්වේ. තවද, බොහෝ අපනයනාභිමුඛ නැගී එන වෙළඳපොළවල පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්වල ආධාරයෙන් ඉහළ ලාභ ලබාගනී. කෙසේ වෙතත්, උදාහරණයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාව සැලකීමේදී, කුඩා ප්‍රමාණයේ කුඹුරු විශාල ප්‍රතිශතයක් ඇති දිස්ත්‍රික්කවල හෙක්ටයාරයකට ලබා ගන්නා අස්වැන්න අඩු මට්ටමක පවතින අතර, සාපේක්ෂ වශයෙන්

විශාල කුඹුරු ඇති දිස්ත්‍රික්කවල හෙක්ටයාරයකට ලබා ගන්නා අස්වැන්න ඉහළ මට්ටමක පවතී. ඒ තුළින් එම අංශය තුළ පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම් ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව මැනවින් පිළිබිඹු කරයි. තවද, භූමියේ ප්‍රමාණය විශාල වන විට යන්ත්‍රෝපකරණ භාවිතය ද වඩාත් ඵලදායී වේ. කෘෂිකාර්මික සංගම්වලට ඉඩම් ඒකරාශී කර වගා කිරීමට දිරිමත් කිරීම, ඔවුන්ට වැඩි වශයෙන් යන්ත්‍රෝපකරණ භාවිතා කරමින් ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීමට අවස්ථාව සැලසීම, තීරණ ගැනීමට හැකි වන අයුරින් එම සංගම් බලාත්මක කිරීම සහ සාමූහිකව වගා කිරීමට ඉඩම් ලබා දුන් අනුපාතයට අනුව ලාභ බෙදා දීම මෙයට විසඳුම් විය හැකිය. තවද, එම සංගම්වලට කේවල් කිරීමට වැඩි බලයක් හිමි වීම තුළින් වාසි ලැබීමට ද හැකියාව හිමි වේ. එසේම, කුඩා පරිමාණයේ ව්‍යාපාර පැවතීම සේවා අංශයේ පොදු ගැටලුවක් වේ. උදාහරණයක් ලෙස, පෞද්ගලිකව ක්‍රියාකරවනු ලබන බස් රථයක් හෝ කුලී රථයක් යනු, පුද්ගලික ලාභය උපරිම කිරීමේ අභිප්‍රායෙන් පමණක්ම ක්‍රියාත්මක වන එක් තනි ව්‍යාපාර ඒකකයකි. එවැනි ක්‍රියාපිළිවෙළක් හේතුවෙන්, සම්පත් සාමූහිකව භාවිතා කිරීමෙන් ලැබෙන වාසි සහ ඒ ආශ්‍රිත ප්‍රතිලාභ අහිමි වී යනු ඇති අතර, මෙමගින් එක් එක් පුද්ගලයාගේ ලාභදායීත්වය ද පහළ යනු ඇත. රජයේ හා පෞද්ගලික යන දෙඅංශයේම හිමිකාරීත්වය ඇති රථවාහන යෙදවීමේ හැකියාව ඇති කලාපයක, රථවාහන හැසිරවීම පිළිබඳව තීරණ ගැනීමේ බලය හිමි ආයතන පිහිටුවීම තුළින් මෙම තත්ත්වය වැඩිදියුණු කළ හැකිය. මෙම ආයතනය, රථවාහන කළමනාකරණය කිරීම, කාර්යක්ෂමව ඒවා නඩත්තු කිරීම, සවිස්තරාත්මක කාලසටහනක් සකස් කිරීම සහ ලාභදායීත්වය අඩු කාල වේලාවල් සහ ගමන් මාර්ග තුලනය කිරීම සඳහා වගකිව යුතු වේ. එවැනි ක්‍රමවේදයක් තුළින් සපයනු ලබන සේවාවේ කාර්යක්ෂමතාව සහ ගුණාත්මක බව ඉහළ නංවනු ඇති අතර, පොදු ප්‍රවාහන සේවාව වඩාත් ආකර්ෂණීය කිරීමට ද හේතු වනු ඇත. එබැවින්, සකසනු ලබන ප්‍රතිපත්ති, විසිරී පවතින සුළු පරිමාණයේ ආයතන, මහා පරිමාණයේ ව්‍යාපාරික ආයතන බවට පරිවර්තනය කිරීමට සහාය වීම තුළින් එම ආයතනවලට පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්වලින් ප්‍රතිලාභ ලැබීමට සහ ආර්ථිකයේ වර්ධන අරමුණට දායකත්වය ලබා දීමට අවස්ථාව සලසා දෙන අතරම, සමස්ත සමාජ සුභසාධනය ඉහළ නැංවීම වෙත අවධානය යොමු කළ යුතුය. කර්මාන්ත අංශය සැලකීමේදී, එවැනි පරිවර්තනයක් සිදු කිරීම තුළින් මෙරට පවතින මෙතෙක් හඳුනා නොගත් අපනයන විභවතාව හඳුනා ගැනීමට ද හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

පසුගිය වසර කිහිපය තුළ රටේ විරැකියා අනුපාතය පහළ මට්ටමක පැවති අතර, ඉදිරියේදී ආර්ථික වර්ධනය සඳහා ශ්‍රම සම්පතෙහි දායකත්වය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ තිරසාරව පවත්වාගෙන යෑම සඳහා ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම අවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකාව, ඉහළ මැදි ආදායම් ආර්ථිකයක් බවට පත්වීමට දරන ප්‍රයත්නය සඳහා ශ්‍රම බලකායේ කුසලතා ඉහළ නැංවීම අවශ්‍ය වේ. පසුගිය වසර කිහිපය මුළුල්ලේ ශ්‍රී ලංකාවේ විරැකියා අනුපාතය පහළ අගයක් වාර්තා කරන ලද අතර, එමගින්, ශ්‍රම සම්පත් ඵලදායී ලෙස යොදා ගැනීම දිරිමත් කිරීම සඳහා මනාව සැලසුම් කරන ලද ශ්‍රම වෙළඳපොළ ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සහ ආර්ථිකයේ සමස්ත වර්ධන විභවතාව ඉහළ නැංවීමේ අවශ්‍යතාව පිළිබිඹු කරයි. ස්ත්‍රී ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්වය සතුටුදායක මට්ටමක නොපැවතීම ශ්‍රම වෙළඳපොළ තුළ පවතින මූලික ගැටළුවක් බවට පත්ව ඇත. වසර ගණනාවක් පුරාවට විශ්වවිද්‍යාල සඳහා කාන්තාවන් ලියාපදිංචි වීමේ සංඛ්‍යාව සැලකිය යුතු මට්ටමකින් ඉහළ ගියද, ළමා හා වැඩිහිටියන් රැකබලා ගැනීමේ පහසුකම් අවම වීම, රැකියා ස්ථාන තුළ ස්ත්‍රී - පුරුෂ වැටුප් අතර පවතින විෂමතා ඉහළ යෑම, නම්‍යශීලී නොවන වැඩ කරනු ලබන පැය ගණන, දැඩි කම්කරු තීති සහ ආරක්ෂිත ප්‍රවාහන පහසුකම් නොමැති වීම වැනි ගැටලු ශ්‍රම වෙළඳපොළ තුළ ස්ත්‍රී සහභාගිත්වය අඩු වීමට හේතු වේ. තවද, ශ්‍රම වෙළඳපොළෙහි අවශ්‍ය සහ පවත්නා කුසලතා අතර සැලකිය යුතු මට්ටමේ නොගැළපීමක් පවතී. ශ්‍රී ලාංකික ශ්‍රමිකයන්ගේ දුර්වල ඉංග්‍රීසි භාෂා දැනුම සහ තොරතුරු හා සන්නිවේදන කුසලතා, පෞද්ගලික අංශය, විශේෂයෙන්ම, විදේශීය සමාගම් විසින් අවධාරණය කරනු ලබන ගැටලුවක් වන අතර, එමගින් ඔවුන්ගේ රැකියා අවස්ථා ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව අභියෝගයට ලක් කර ඇති අතර, ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ ඇති ආයෝජක ආකර්ෂණය අඩු කිරීමටද එය හේතු වේ. 2018 වසරේ ඉංග්‍රීසි භාෂා ප්‍රවීණතා දර්ශකය අනුව, සිංගප්පූරුව, පිලිපීනය, මැලේසියාව, ඉන්දියාව සහ වියට්නාමය වැනි කලාපීය රටවල දක්නට ලැබෙන ඉහළ හා මධ්‍යම මට්ටමේ ඉංග්‍රීසි භාෂා ප්‍රවීණතා මට්ටම හා සැසඳීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ ඉංග්‍රීසි භාෂා ප්‍රවීණතා මට්ටම පහළ අගයක පවතින අතර, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවට අනුව, 2018 වසරේ පළමු භාගයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ පරිගණක සාක්ෂරතාවය සියයට 27.5 ක් ලෙස ඉතා අඩු මට්ටමක පැවතුණි. නිෂ්පාදන අංශයේ හා අපනයන කෘෂිකර්ම අංශය තුළ අඩු හා මධ්‍යම මට්ටමේ කුසලතාවයෙන් යුතු ශ්‍රමිකයන්ගේ හිඟය එම අංශයේ ශ්‍රම පිරිවැය ඉහළ යෑම සඳහා හේතු වී ඇති අතර,

එය අපනයන නිෂ්පාදනවල තරගකාරිත්වයට බලපායි. මෙම ගැටලු මගින් සමස්ත ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි ව්‍යුහාත්මක බාධා ඇති කරනු ලබන අතර, වඩාත් යහපත් විශ්වවිද්‍යාල සහ වෘත්තීය පුහුණු අවස්ථා ලබාදීම හරහා ශ්‍රම බලකායේ කුසලතා ඉහළ නැංවීම තුළින් මානව ප්‍රාග්ධනය වැඩිදියුණු කිරීම සහ ඉහළ ස්ත්‍රී ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්වයක් සඳහා දිරිමත් කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් රජය විසින් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් යෝජනා කර ඇත. දැරිය හැකි මිලකට සහ විශ්වසනීයභාවයෙන් යුතු පෙර පාසල් සහ දිවා සුරැකුම් මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම සඳහා ද පියවර ගැනීමට අපේක්ෂා කරන අතර, එමගින් මව්වරුන්ට නැවත සිය රැකියාවල නිරතවීමට අවස්ථාව සලසා දෙනු ඇත. තවද, රැකියා ස්ථානයේ සහ පොදු ප්‍රවාහනය තුළ කාන්තාවන්ට සිදු වන ලිංගික හිංසනය වැළැක්වීමට දැනුවත් කිරීමේ වැඩමුළු සහ දැඩි රෙගුලාසි හඳුන්වා දිය යුතු අතර, උගත්, එහෙත් උෞත උපයෝජන ශ්‍රම බලකාය ආකර්ෂණය කරවා ගැනීම සඳහා අර්ධකාලීනව වැඩ කිරීමට සහ නම්‍යශීලී වැඩ කරන පැය ගණන් සඳහා අවස්ථාව සලසා දිය යුතුය. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන පද්ධතිය ශ්‍රම වෙළඳපොළෙහි වෙනස් වන අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූලව හැඩගැස්වීම සහ පාසල් හා විශ්වවිද්‍යාල විෂය මාලාව විධිමත්ව යාවත්කාලීනකිරීම හරහා අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීම සිදු කළ යුතු අතර, උපාධිධාරීන් පුහුණු කරවීම මගින් ශ්‍රම වෙළඳපොළේ සහ විශේෂයෙන්ම පෞද්ගලික අංශයේ අවශ්‍යතාවලට අනුකූල වන ලෙස සිසුන් සුදානම් කළ යුතුය. වර්තමානයේ දී සේවා යෝජකයන් විසින් වැඩි අවධානයක් යොමු කරනු ලබන ඉංග්‍රීසි, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය සහ කණ්ඩායම් ලෙස වැඩ කිරීම සහ වගවීම වැනි අනෙකුත් කුසලතා වැඩිදියුණු කිරීමට ද වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතුය. දැනුම බෙදා ගැනීම පුළුල් කිරීමට මෙන්ම, වඩාත් ඉහළ ඵලදායීතාවක් අත් කර ගැනීම පිණිස ශ්‍රම වෙළඳපොළේ තරගකාරිත්වය ද ඉහළ නංවනු ලබන අයුරින්, හඳුනාගත් විද්වතුන් සහ මධ්‍යම වෘත්තීකයන් ආකර්ෂණය කරවා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රම වෙළඳපොළ තුළ විදේශීය දැනුම සඳහා ඉඩ සැලසීමට විනිවිදභාවයකින් යුතුව ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සිදු කළ හැකි වේ. තවද, මූල්‍යමය වශයෙන් පසුගාමී ප්‍රදේශවල මූල්‍ය පහසුකම් සඳහා ප්‍රවේශය වැඩිදියුණු කිරීම මගින් ව්‍යවසායකත්ව අවස්ථා ප්‍රවර්ධනය කෙරෙනු ඇත. සමස්තයක් ලෙස, වයස්ගත වන ජනගහනය සැලකීමේදී, මෙම ප්‍රතිපත්ති හරහා රැකියා වෙළඳපොළට වැඩිපුර ශ්‍රමිකයින් ආකර්ෂණය කර ගැනීමට හැකි වනවා පමණක් නොව, වැඩිදියුණු වූ

විශේෂ සටහන 3
ශිෂ්‍යයන් වියපත් වන ජනගහනයක් මධ්‍යයේ ජාතික මට්ටමේ ප්‍රයත්නව විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක අවශ්‍යතාව

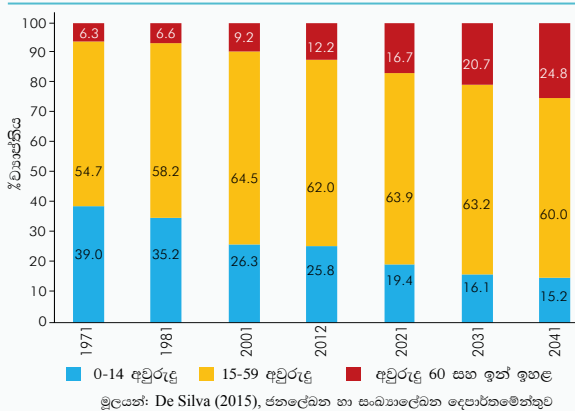
වෙනස්වන ජන විකාශ ව්‍යුහය

නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාව සමාජ දර්ශකවලින් ලබා ඇති ප්‍රගතිය, එහි ආර්ථික දර්ශකවල දියුණුවට සාපේක්ෂව, වඩා සතුටුදායක මට්ටමක පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ ජන විකාශ සංක්‍රාන්තිය හා වසංගත රෝගවලින් සංක්‍රාන්තිය සංවර්ධිත ආර්ථිකයන් සමඟ සමීප මට්ටමක පැවතීම සඳහා මෙය එක් ප්‍රධාන හේතුවක් විය. පසුගිය දශක හතර තුළදී සඵලතා අනුපාතිකයේ හා මරණ අනුපාතිකයේ අඩුවීම සහ ආයු කාලයේ හා සංක්‍රමණවල වැඩිවීමත් සමඟ මෙරට ජනගහන පිරමිඩයේ සැලකිය යුතු වෙනසක් සිදු වී ඇත.¹ ප්‍රතිස්ථාපන මට්ටමට වඩා පහළ සඵලතාවක් වාර්තා කළ පළමු සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් ගෙන් එකක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන ව්‍යුහය නුදුරු අනාගතයේ දී ඉහළ වැඩිහිටි ජන සන්තවයක් කරා ශිෂ්‍යයන් පරිවර්තනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටි ජනගහනය 2021 වසර වන විට මුළු ජනගහනයෙන් සියයට 16.7 ක් දක්වා ඉහළ යන බවට සහ 2041 වසර වන විට එය සියයට 24.8 ක් දක්වා තවදුරටත් වැඩි වනු ඇති බවට පුරෝකථනය කර ඇත (De Silva, 2015). මිලද දශක දෙක ඇතුළත දළ වශයෙන් සෑම පුද්ගලයින් හතර දෙනෙකුගෙන් එක් අයකු වයස අවුරුදු 60 ට හෝ ඊට වැඩිවනු ඇති බව මෙමගින් පෙන්වුම් කෙරේ.

පශ්චාත් නිදහස් සමයේ දී සමාජ යටිතල පහසුකම්වල සිදු කර ඇති ආයෝජනවල ප්‍රතිලාභ ජනගහනයේ ආයු අපේක්ෂාව ඉහළ යෑම මගින් ඉස්මතු වුවද (Osmani, 1993), ජනගහනය වියපත් වීම අභියෝග රැසක් ගෙන එයි.

රූප සටහන වි.ස. 3.1

වයස් කාණ්ඩ අනුව ජනගහනයේ ප්‍රතිනාත්මක ව්‍යාප්තිය 1971 - 2041

මෙවැනි පසුබිමක් තුළ, එවැනි සමාජ-ආර්ථික අභියෝග විශ්ලේෂණය කිරීම හා ගෝලීය අත්දැකීම්වලින් ලබා ගත හැකි විසඳුම් හඳුනා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. වියපත් වන ජනගහනය නිසා රාජ්‍ය මූල්‍ය මත ඇති වන පීඩනය අවම කරන අතරම, සියලු දෙනාගේ යහපැවැත්ම තහවුරු කෙරෙන පුළුල් සංවර්ධන උපායමාර්ගයන් තුළ වයෝවෘද්ධ ජනගහනය සඳහා හිතකාමී පරිසරයක් ඇති කිරීමට ජාතික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මෙමගින් පහසුකම් සැලසෙනු ඇත.

ජනගහනය වයස්ගත වීමෙන් සිදු වන සමාජ, සෞඛ්‍ය සහ ආර්ථික බලපෑම්

ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතිය විකාශනය වුවද, එය තුළ වැඩිහිටියන් රැකබලා ගැනීම ඇතුළු පවුලේ සාරධර්මවලට වැඩි අගයක් තවමත් පවතී. ඒ අනුව, පවුලේ වැඩිහිටි පරම්පරාව රැකබලා ගැනීම තරුණ පරම්පරාවේ මූලික වගකීමක් ලෙස සැලකේ. ජන හා නිවාස සංගණනය 2012 අනාවරණය කරන පරිදි, වැඩිහිටියන්ගෙන් සියයට 99.0 ක් ගෘහ ඒකකවල ජීවත් වන අතර, ඉතිරි සියයට 1.0 වැඩිහිටි නිවාසවල ජීවත් වේ. එහෙත් වේගයෙන් වෙනස් වන ජීවන රටා, නාගරීකරණය සහ ජන විකාශ සංක්‍රාන්තිය මෙම සාම්ප්‍රදායික සමාජ ආරක්ෂණ පද්ධතියට බලපෑම් එල්ල කර තිබේ. විශේෂයෙන්ම පවුලේ සාමාජිකයින් සංඛ්‍යාව අඩුවීම, වඩා හොඳ ආර්ථික වාසි සොයා ගම්බද පළාත්වල සිට නාගරික ප්‍රදේශවලට සිදු වන අභ්‍යන්තර සංක්‍රමණය හෝ රටින් පිටතට සංක්‍රමණය වීම හේතුවෙන් විස්තෘත පවුලෙහි භූමිකාව අඩුවීම මෙන්ම වැඩිහිටියන් සඳහා සහායවීම හා රැකබලා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වෙනස් වන ආකල්ප, බොහෝදුරට මෙම සංසිද්ධියට දායක වී තිබේ. කෙසේ වුවද, විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ ඇතුළු වැඩිහිටි සත්කාරක සේවා පහසුකම් සහ වෙනත් සමාජ ආරක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම මෙම වෙනස් වීමට අනුගත වීමට ප්‍රමාණවත් තරම් පුළුල් වී නොමැත. එබැවින් වැඩිහිටි ජනගහනය, ක්‍රමයෙන් වියපත් වන පවුලේ සාමාජිකයන් මත අඛණ්ඩව යැපෙමින් සිටියි. ඉහළ යන යැපීම් අනුපාතිකයන් සමඟ පවුල මත පදනම් වූ සාම්ප්‍රදායික රැකවරණ පද්ධතියට අනුග්‍රහයක් හා උගතපුරුණයක් ලෙස වැඩිහිටි සත්කාරක පද්ධතියක අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරමින් මෙම සමාජ අභියෝගය තවදුරටත් උග්‍ර වීමට ඉඩකඩ ඇත.

රටේ සිදුවන ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තියට අමතරව, වැඩිහිටි ජනගහනයේ සෞඛ්‍ය මට්ටම ද වෙනස් වී ඇත. බෝවන හෝ ආසාදිත රෝගවල ව්‍යාප්තිය අඩු වී ඇති අතර, ඉහළ යන

1 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු 2012 වාර්ෂික වාර්තාවේ විශේෂ සටහන 07 - ශ්‍රී ලංකා ජනගහනයේ වයස් ව්‍යුහ සංක්‍රාන්තියෙන් ගමන වන ආර්ථික තත්ත්වයන් සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු 2015 වාර්ෂික වාර්තාවේ විශේෂ සටහන 09 - ජනගහනය වියපත් වීම: අභියෝග සහ ඉදිරි දැක්ම බලන්න.

1

ජීවන තත්ත්වයන්, පෝෂණය හා සනීපාරක්ෂාව සමඟ ප්‍රධාන වශයෙන්ම වැඩිහිටියන්ට බලපාන බෝනොවන රෝග ඇති වීම ඉහළ ගොස් ඇත. ශ්‍රී ලංකාව තුළ වැඩිහිටි පුද්ගලයින් සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවකට හෘද රෝග, පිළිකා, දියවැඩියාව, සන්ධි ප්‍රදාහය, විෂාදය, චිත්ත විකෂේපය (dementia) සහ ඇල්සයිමර් රෝගය වැනි බෝනොවන රෝග ඇත. මෙම රෝග පාලනය කිරීම, වියපත් වන ජනගහනයේ යහපැවැත්ම සහ ජීවිතයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කරනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, වැඩිහිටි ජනගහනය උදෙසා ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවාවන් සඳහා ප්‍රවේශයක් ලබා දීම අභියෝගාත්මක කාර්යයකි. වියපත් ජනගහනයේ වෛද්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාලීමට උපකාරී වන සෞඛ්‍යාරක්ෂක පද්ධතියෙහි සැලකිය යුතු තරමේ අඩුපාඩු තවමත් පවතියි. ජනගහනයෙන් බහුතරයකට පිළිකා සඳහා නේවාසික සත්කාර සහ හෘද රෝග සඳහා හදිසි ප්‍රතිකාරවලට රජයෙන් අරමුදල් සැපයෙන අතර, බෝනොවන රෝග සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් සඳහා තමන් සතු අරමුදල් සම්පාදනයෙන් පෞද්ගලික අංශය මගින් සපයන සේවා ලබා ගැනීම සිදු වේ. වයස්ගත ජනගහනයේ වුවමනාවන්ට ගැළපෙන පරිදි රජයේ හා පෞද්ගලික අංශයේ සෞඛ්‍ය සේවාවන් පුළුල් කිරීමේ අවශ්‍යතාව සහ මහජන සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම හා සම්බන්ධිත රාජ්‍ය මූල්‍ය මත ඇති වන පීඩනය වැඩිවීම ද මෙමගින් අවධාරණය කෙරේ.

තවද, ශ්‍රම බලකායේ විශාලත්වය සහ සංයුතිය මත වියපත් වීමේ බලපෑම, ආර්ථික වර්ධනයට දැඩි ලෙස බලපානු ඇත. පහත් මට්ටමක පවතින සහ අඩුවන සඵලතා අනුපාත හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම බලකායේ මන්දගාමී වැඩිවීමක් එසේත් නැතිනම් අඩුවීමක් සිදු වනු ඇත. මෙරට ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්වය දිරි ගන්වන්නේ නම් සහ/හෝ විදේශීය ශ්‍රමිකයන් සඳහා විවෘත නොකරන්නේ නම් රටේ ශ්‍රම බලකායේ අඩුවීම ආර්ථික වර්ධනයට සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති කළ හැකිය. හීනවන ශ්‍රම බලකායක් මත යැපෙන ඉහළ යන වැඩිහිටි ජනගහනයේ අවශ්‍යතාවන් ඉටු කිරීම අඩු ආර්ථික වර්ධනයක් ඇති අවස්ථාවකදී වඩාත් අභියෝගාත්මක වනු ඇති අතර, එමගින් රජය මත තවදුරටත් පීඩනයක් ඇති කෙරෙනු ඇත. ශ්‍රම බලකාය වියපත් වීම හා ප්‍රමාණයෙන් අඩුවීම, ආර්ථිකයේ සමස්ත කාර්යක්ෂමතාව කෙරෙහි බලපානු ඇත. ශ්‍රම වෙළඳපොළෙහි වෙනස්වීම්වලට අමතරව වියපත් වන ජනගහනය, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි ද පරිභෝජනය, ආයෝජනය සහ ඉතුරුම් වැනි වෙනත් මාර්ග හරහා ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි ද බලපානු ඇත. වියපත් වීමත් සමඟ ආදායම් මට්ටම අඩුවන විට පරිභෝජන මට්ටම ද පහත වැටිය හැකි අතර, අඩුවන දේශීය ඉල්ලුම ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපානු ඇත. එසේම, වියපත්

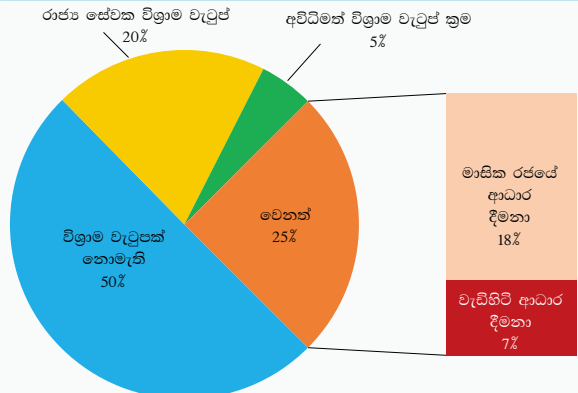
වීමත් සමඟ ඉතිරි කිරීමේ හැකියාව ද අඩු විය හැකි අතර, එය ඉතිරි කිරීමේ මට්ටම කෙරෙහි බලපා, එමගින් ආයෝජන කෙරෙහි ද බලපානු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටියන් සඳහා සමාජ ආරක්ෂණය

ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටි ජනගහනය ඉහළ යෑම, ඔවුන්ගේ ජීවිතයේ ගුණාත්මකභාවය සහ ගරුත්වය සහතික කළ හැකි සුරක්ෂිත සමාජ ආරක්ෂණ ක්‍රම පිළිබඳ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ විධිමත් අංශයේ සේවකයින්ට ලබාගත හැකි සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන් පුළුල් ලෙස ගත් කළ රැකියාවේ ස්වභාවය මත වර්ගීකරණය කළ හැකිය. රජයේ සේවකයින්ට රාජ්‍ය අංශයේ විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් ඇති අතර, සන්නද්ධ හමුදා විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් ද, වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් ද සහ රාජ්‍ය සේවක අර්ථසාධක අරමුදලක් ද වේ. රාජ්‍ය අංශයේ විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය රජයේ සේවකයන් දායකත්වයන් නොදරන ක්‍රමයක් වන අතර, රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයින් හට සිය ජීවිත කාලය පුරාවට රජය විසින් මාසික ආදායමක් සහතික කෙරෙනු ලබයි. කෙසේ වුවද, වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය, දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් වන අතර, සේවකයා මිය යාමෙන් පසු කලත්‍රයට සහ වයස අවුරුදු 18 ට අඩු හෝ වයස නොසලකා ආබාධිත දරුවන්හට ලබා දේ. විශ්‍රාම ගැනීමේ අවස්ථාවේදී සේවක අර්ථසාධක අරමුදල (EPF) සහ සේවක භාරකාර අරමුදල (ETF) යටතේ විධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ සේවකයින් හිමිකම් ලබනු ඇත. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සේවකයා හා සේවා යෝජකයා යන දෙපිරිසම දායකත්වය දක්වන ක්‍රමයක් වන අතර, සේවක භාරකාර අරමුදලට සේවා යෝජකයා දායකත්වය සපයයි. විශ්‍රාම ගැනීමේ අවස්ථාවේ දී මෙම අරමුදල්වල ඇති සම්පූර්ණ මුදලට සේවකයා හිමිකම් කියන අතර, බොහෝ අවස්ථාවන්හි දී මෙම අරමුදල් ජීවන වියදම් සඳහා මාසික ආදායමක් ලෙස ලබා ගැනීමේ අරමුණින් කාලීන තැන්පතු ලෙස විශ්‍රාම ගැනීමෙන් පසු ආයෝජනය කරනු ලැබේ. රජය විසින් අවිධිමත් අංශයේ ගොවීන්, ධීවරයින් සහ ස්වයං රැකියාවල නියුතු වූවන් සඳහා විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රම හඳුන්වා දී ඇති නමුත් මෙම යෝජනා ක්‍රම එතරම් ජනප්‍රිය වී නොමැත. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ අඩු අදායම්ලාභී වැඩිහිටි ජනගහනය සඳහා මාසික රජයේ ආධාර දීමනා සහ වැඩිහිටි ආධාර දීමනා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මකය. වයස අවුරුදු 100 ඉක්මවූ පුද්ගලයින්ගේ ආරක්ෂාව සහ සුබසාධනය සහතික කිරීම සඳහා 2017 වසරේ දී රජය විසින් රුපියල් 5,000 ක මාසික දීමනාවක් ලබා දීම අනුමත කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතය සියයට 50 ක් පමණ වන අතර, (ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණයේ කාර්තුමය වාර්තාවට අනුව 2018 වසරේ සිව්වන කාර්තුවේ දී සියයට 52.2 ක්),

රූප සටහන වි.ස. 3.2
ශ්‍රී ලංකාවේ අවුරුදු 60 සහ ඉන් ඉහළ වැඩිහිටි ජනගහනයේ විශ්‍රාම වැටුප් ආවරණය (2012)

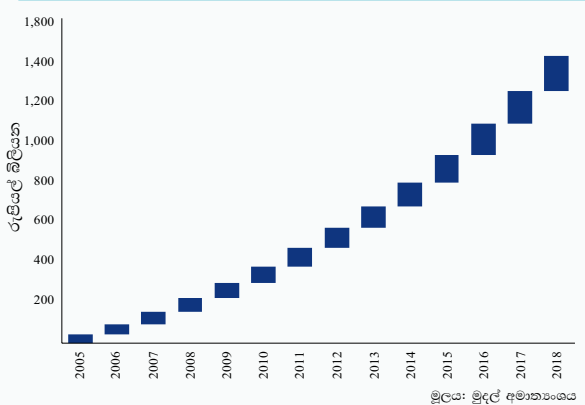
මූලාශ්‍රය: Arunatilake (2015)

ජනගහනයෙන් සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් ඉහත සඳහන් කළ විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභවලට අයත් නොවේ. මීට අමතරව, ශ්‍රම බලකායෙන් සියයට 60 ක් පමණ (ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණයේ කාර්තුවය වාර්තාවට අනුව, 2017 වසරේ දී සියයට 58 ක්) අවිධිමත් අංශයට අයත් වන අතර, ඔවුන්ට විශ්‍රාමික ප්‍රතිලාභවලට හිමිකම්පෑම සඳහා පවතින ඉඩකඩ සීමිතය. එමනිසා, වැඩිහිටි ජනගහනයෙන් බහුතරයක් මෙම යෝජනා ක්‍රම එකකින්වත් ආවරණය නොවන අතර, ලැබෙන ප්‍රතිලාභ හොඳ ජීවන තත්ත්වයක් සහතික කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවේ.

එපමණක් නොව, දැනට පවතින විශ්‍රාම වැටුප් රාමුව, දායකත්වයක් නොදක්වන ක්‍රමයක් නිසා මේ වන විටත් සීමිත වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය සම්පත් මත සැලකිය යුතු පීඩනයක් එමගින් ඇති කරනු ලබයි. විශ්‍රාම වැටුප් සඳහා රජයේ වියදම වැඩි වෙමින් පවතින අතර, එය 2018 වසරේ දී පුනරාවර්තන වියදමෙන් සියයට 9.3 ක් ලෙස රුපියල් බිලියන 194.5 ක් විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීමට වැය වී ඇත. 2019 වසරේ පෙබරවාරි මාසය වන විට විශ්‍රාමිකයන් 623,417 ක් සිටි අතර, එය මුළු ජනගහනයෙන් සියයට 2.9 ක් විය. එබැවින්, ආණ්ඩුවේ පුනරාවර්තන වියදමෙන් සියයට 10 ක් පමණ මුළු ජනගහනයෙන් සියයට 3 කට වඩා අඩු ප්‍රමාණයකට සෘජු ලෙස වැයවීම ශීඝ්‍රයෙන් වියපත් වන ජනගහනයක් සිටින අවස්ථාවකදී තිරසාර ක්‍රමවේදයක් නොවේ. රාජ්‍ය සහ අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය පිළිබඳ 2016 වසරේ දී සිදු කළ සංගණනයට අනුව සන්නද්ධ හමුදාවන් හැරුණු විට රාජ්‍ය සහ අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයින් 84,084 දෙනෙක් (සමස්ත රැකියා නියුක්තියෙන්ගෙන් සියයට 7.6 ක්) වයස අවුරුදු 56 ඉක්මවූ අතර, 854,300 දෙනෙක් (සියයට 77.4 ක්) වයස අවුරුදු 30 - 55 ක් අතර පසු විය. මෙයින් ගම්‍ය වනුයේ 2020 වසර වන විට අතිරේක විශ්‍රාමිකයින් 80,000 කට අධික

සංඛ්‍යාවකට සහ ඉදිරි වසර 30 තුළදී අතිරේක විශ්‍රාමිකයින් 800,000 කට වැඩි සංඛ්‍යාවකට විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීමට රජයට සිදු වන බවයි. ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යන රාජ්‍ය මූල්‍ය මත ඇති වන පීඩනය දැරීමට අනාගත පරම්පරාවට සිදු වන බැවින් වර්තමාන සැකැස්ම පරම්පරා ගණනාවක් ඉදිරියට ඉතා දැඩි ලෙස බලපෑම් එල්ල කරනු ලබයි. රාජ්‍ය සේවක විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සහිත දායකත්වයක් නොදරන ක්‍රමයක් නිසා ඉදිරි වසරවලදී රජයේ වියදම මත ඇතිවන පීඩනය ක්‍රමයෙන් වැඩි වනු ඇත. රාජ්‍ය සේවක විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයට වෙන කිසිදු අයුරකින් අරමුදල් නොලැබෙන තත්ත්වයක් යටතේ විශ්‍රාම වැටුප් විෂමතා සංශෝධනය කිරීමේ ස්වරූපයෙන් නිරන්තරයෙන් විශ්‍රාම වැටුප් ඉහළ දැමීම, විශ්‍රාම වැටුප් සඳහා රජයේ වියදම විශාල ලෙස වැඩිවනවා පමණක් නොව වර්තමාන හා අනාගත බදු ගෙවන්නන්ගේ වියදමෙන් විශ්‍රාම වැටුප් ලබන්නන් හා විශ්‍රාම වැටුප්පත් නොලබන්නන්ගේ ජීවන තත්ත්වය අනුව ඔවුන් අතර සමාජයේ පවතින පරතරය ද පුළුල් වේ. දැඩි රාජ්‍ය මූල්‍ය පරිපාලනයක් මධ්‍යයේ, රජයේ සේවයේ විශ්‍රාමිකයන් පමණක් නොව, විධිමත් හා අවිධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ ද වැඩිහිටි ජනගහනයේ සමාජ සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කිරීම සඳහා තිරසාර ප්‍රතිපත්ති හා උපායමාර්ගයන් අනුගමනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. රාජ්‍ය සේවා විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් පැවතීම, වැඩ කරන වයසේ සිටින ජනගහනය අතර “හොඳ” සහ “නරක” රැකියා යනුවෙන් වෙනසක් නිර්මාණය කර තිබෙන අතර, මෙවැනි අහිතකර දිරිගැන්වීම් හේතුවෙන් බොහෝ දෙනෙක් පෞද්ගලික අංශයේ රැකියාවලට වඩා රාජ්‍ය අංශයේ රැකියාවලට වැඩි කැමැත්තක් දක්වයි. රාජ්‍ය අංශයේ සිට පෞද්ගලික අංශයට රැකියා මාරුවීමකදී හෝ එය අනෙක් අතට සිදු වීමේදී එක්රැස් කර ගත් විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ මාරු කිරීමට නොහැකිවීම ශ්‍රම වෙළඳපොළෙහි අකාර්යක්ෂමතාවයක් ඇති කිරීමට සහ ශ්‍රම බලකායට එක් අංශයකින් තවත් අංශයකට මාරු වීමට අනුබල නොදෙන තත්ත්වයක් උදාකිරීමට හේතු වී ඇත.

රූප සටහන වි.ස. 3.3
විශ්‍රාම වැටුප් සඳහා රජයේ වියදම

මූලාශ්‍රය: මුදල් අමාත්‍යාංශය

1

රාජ්‍ය, පෞද්ගලික සහ අවිධිමත් අංශ ආවරණය වන පරිදි ජාතික මට්ටමේ දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීමේ අවශ්‍යතාව මෙම කරුණු සලකා බැලීමේදී ඉස්මතු වේ. එවැනි විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් සඳහා සේවකයා දායක වීම මගින් රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තියට සම්බන්ධ අනිසි දිරිගැන්වීම් අවම කිරීමට උපකාරී වනු ඇත. පුද්ගලයෙකු රැකියාවේ නියැලී සිටින්නේ රාජ්‍ය, පෞද්ගලික හෝ අවිධිමත් අංශයේ ද යන්න නොසලකා, එවැනි වැඩපිළිවෙළක් මගින් වැඩ කරන ජනතාව විශ්‍රාම යෑමේදී යම් ආකාරයක සමාජ ආරක්ෂණ ක්‍රමයක් ඇති බවට තහවුරු කෙරෙනු ඇත. එවැනි යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත වී ඇති විට, දැනට පවතින සමාජ ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රම වෙනුවට දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයක් මගින් රාජ්‍ය මූල්‍ය වෙත ඇති වී තිබෙන පීඩනය ලිහිල්වනවා පමණක් නොව සෞඛ්‍යාරක්ෂාව සඳහා රාජ්‍ය වියදමෙහි සිදු විය හැකි වැඩිවීම මැඩපැවැත්වීමට ද සහාය වනු ඇත.

ඉදිරි දැක්ම

රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික යන දෙඅංශයම ආවරණය වන පරිදි ජාතික මට්ටමේ දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම වෙනස්වන ජනගහන ලක්ෂණ සහ ඉහළ යන රාජ්‍ය මූල්‍ය මත ඇති වන පීඩනය හා සබැඳි ගැටලු විසඳීම සඳහා යම්තාක් දුරකට සහාය වනු ඇත. එවැනි දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් සාර්ථක වන්නේ විශ්‍රාම වැටුප ගෙවීම සඳහා සේවකයා සහ සේවා යෝජකයා මෙන්ම රජය ද වගකීම බෙදා ගතහොත් පමණි. එහිදී සේවා යෝජකයා සහ සේවකයා මාසික ඉපැයීම් මත පදනම්ව නිශ්චිත ප්‍රතිශතයකින් දායක විය හැකි අතර, උද්ධමනය දර්ශකයක් ලෙස යොදා ගනිමින් නිශ්චිත මුදලකින් රජයට දායක විය හැකිය. මෙම දායක මුදල් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ඇතුළු මූල්‍ය වෙළඳපොළවල ආයෝජනය කළ හැකිය. සේවකයින් විශ්‍රාම ගැනීමේ වයසට එළඹෙන විට වාරික විශ්‍රාම වැටුපක් ලෙස ඔවුන්ගේ ප්‍රතිලාභ ආපසු ලබා ගත හැකිය. වාරිකමය විශ්‍රාම වැටුපක් ලෙස සේවකයන් විශ්‍රාම ගැනීමේදී ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමේ එවැනි දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක වන කලාපයේ වෙනත් රටවල් මෙන්ම සංවර්ධිත ආර්ථිකයන්ගෙන් ද පාඩම් උගත හැකිය. කෙසේ වුවද, ආණ්ඩු මාරුවීමේදී ප්‍රතිපත්ති ද මාරුවීම වළක්වා ගනිමින් දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක එවැනි දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා සියලු පාර්ශ්වකරුවන්ගේ අදහස් විමසීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. දැනට පවතින වෙන් වෙන් වූ විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමවල නිරසාරභාවය පිළිබඳව පවතින ගැටළු විසඳීම සඳහා ක්‍රමවත් නියාමනයක් සහිත ජාතික මට්ටමේ විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් උපකාරී වනවා

මෙන්ම, සේවා නියුක්ති අංශ අතර ශ්‍රම සංවලතාව පහසු කිරීමට ද එය උපකාරී වේ. එපමණක් නොව, දැනට පවත්නා සහ පුරෝකථනය කරන ලද රජයේ වියදම මත ඇති වන පීඩනය අවම කිරීමට ද එමගින් හැකි වනු ඇත. කෙටිකාලීනව දිළිඳු ජනතාවගේ පරිභෝජන මට්ටම නගා සිටුවීමට සහ දරිද්‍රතාවයෙන් මිදීම සඳහා ආදායම් උත්පාදන හැකියාවන් ඉහළ නැංවීමට අත්‍යවශ්‍ය වඩාත් ඉලක්කගත හා ක්‍රමවත් කළ සමෘද්ධි/දිවි නැගුම වැනි දිළිඳුකම තුරන් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වාගෙන යමින් වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර සඳහා මුදල් ගෙවීමට අපොහොසත් වැඩිහිටි ජනගහනය සඳහා ඔවුන්ට දැරිය හැකි සෞඛ්‍යාරක්ෂණයක් ලබාදීම වැනි තෝරා ගත හැකි විකල්පයන් මෙම ජාතික මට්ටමේ දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් සමඟ ලබා දිය යුතුය.

වියපත් වන ජනගහනයක් සමඟ ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දෙන මෙම වර්ධනය වන අභියෝගය හඳුනා ගනිමින් රජය විසින් 2019 වසර සඳහා වන අයවැයෙන් තිරසාර මූල්‍ය ව්‍යුහයක් සහිත ජාතික විශ්‍රාම වැටුප් සැලැස්මක් හඳුන්වා දීමට යෝජනා කර තිබේ. මීට පෙර පැවති රජයන් විසින් ද මේ හා සමාන යෝජනා ඉදිරිපත් කර ඇති බැවින්, එවැනි යෝජනා ක්‍රමයක අවශ්‍යතාවය දේශපාලනික බෙදීමවලින් තොරව පිළිගෙන තිබෙන බව සතුටු විය හැකි කරුණකි. ශීඝ්‍රයෙන් ජනගහනය වියපත් වීම සැලකිල්ලට ගෙන එවැනි ජාතික මට්ටමේ දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයකට වැඩි වැදගත්කමක් ලබාදෙමින් එය සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම නොපමාව සිදු කළ යුතුව ඇත.

මූලාශ්‍ර:

Arunatilake, N. 2015. "Eliminating Pension Anomalies – Reaching Beyond Public Servants." Institute of Policy Studies of Sri Lanka, Colombo.

Arunatilake, N. and Samarakoon, S. 2015. "Extending Adequate Pensions for all in Sri Lanka – Where are the Gaps?" Institute of Policy Studies of Sri Lanka, Colombo.

Central Bank of Sri Lanka. 2012. "Economic Implications of the Age Structure Transition of the Population." Annual Report.

Central Bank of Sri Lanka. 2015. "Population Ageing: Challenges and the Way Forward." Annual Report.

Department of Census and Statistics. 2012. "Census of Population and Housing."

Department of Census and Statistics. 2017. "Preliminary Report: Census of Public and Semi Government Sector Employment – 2016."

Department of Census and Statistics. 2019. "Quarterly Report of the Sri Lanka Labour Force Survey."

De Silva, W. I. 2015. "Sri Lanka: Paradigm Shifts in Population." National Centre for Advanced Studies in Humanities and Social Sciences, Colombo.

De Silva, W. I. 2007. "A Population projection of Sri Lanka for the Millennium, 2001-2101: Trends and Implications", Institute for Health Policy, Colombo.

Osmani, S.R. 1993. "Is There a Conflict between Growth and Welfarism? The Tale of Sri Lanka." World Institute for Development Economics Research, The United Nations University, Finland.

Perera, E. L. Sunethra J. 2017. "Ageing Population of Sri Lanka: Emerging Issues, Needs and Policy Implications." United Nations Population Fund, Sri Lanka.

United Nations. 2002. "Political Declaration and Madrid International Plan of Action on Ageing." Second World Assembly on Ageing, Spain.

ශ්‍රම ඵලදායීතාව හරහා රටේ වර්ධන ක්‍රියාවලිය සඳහා ශ්‍රම බලකායේ දායකත්වය ද ඉහළ නංවනු ලබයි. මෙම ක්‍රියාමාර්ග මගින් අවසානයේදී ශ්‍රමිකයින්ගේ සහ ඔවුන්ගේ යැපෙන්නන්ගේ ජීවනෝපායන් සහ ජීවන තත්ත්වයන් වැඩිදියුණු කරනු ඇති අතර, සමානාත්මතාවය සහ ආර්ථිකයේ සමස්ත දරිද්‍රතාව අඩු කිරීමට ද දායක වනු ඇත.

ආර්ථිකයේ වර්ධන විභවතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සහ උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා අවශ්‍ය යෝග්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. අඩු වැටුප් ලබන පන්තියේ සාපේක්ෂ වාසිය අහිමිවී යාම සහ ජනගහනය වියපත් වීමත් සමඟ ආර්ථික වර්ධනයේ මිලග අදියර අධ්‍යාපනය මගින් මානව ප්‍රාග්ධනයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම තුළින් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ ක්‍රියාත්මක කර ඇති ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හේතුවෙන් ප්‍රාථමික හා ද්විතියික අධ්‍යාපනය තුළ ශිෂ්‍යයන් අධ්‍යාපනය සඳහා බඳවා ගැනීම සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය වැනි ප්‍රශංසනීය ජයග්‍රහණ ලබා ගෙන තිබුණ ද, රටක් වශයෙන් සැලකීමේදී කලාපීය රටවල් අත්පත් කරගෙන ඇති ජයග්‍රහණ හා සම කිරීමට ශ්‍රී ලාංකීය අධ්‍යාපන ක්‍රමය අසමත් වී ඇත. විද්‍යාව, තාක්ෂණවේදය, ඉංජිනේරු විද්‍යාව හා ගණිතය (STEM) මෙන්ම වෘත්තීය අධ්‍යාපන විෂය ධාරා වෙත ශිෂ්‍ය සහභාගිත්වය අඩුවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස තාක්ෂණික නිපුණතා ඇති අය සඳහා ශ්‍රමය සැපයිය නොහැකි තත්ත්වයක් පවතී. මේ සම්බන්ධයෙන් සැලකු විට, “සහතික කරන ලද වසර 13 ක අධ්‍යාපනයක් ලබාදීමේ වැඩසටහන”, “ලගම පාසල හොඳම පාසල” වැනි ක්‍රියාමාර්ග තුළින් අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීමටත් සහ පාසල් සඳහා විද්‍යාව, තාක්ෂණවේදය, ඉංජිනේරු විද්‍යාව හා ගණිතය යන විෂයයන්ගෙන් සමන්විත අධ්‍යාපනයක් හඳුන්වා දීමටත්, එය කලා විෂයයන් ද ආවරණය වන පරිදි (STEM+A) ව්‍යාප්ත කිරීමටත් අපේක්ෂිතය. කෙසේ වුවද, විශේෂයෙන්ම සුදුසුකම් සහිත ගුරුවරු හා අධ්‍යාපනය ආශ්‍රිත පහසුකම් හිඟ වීම හේතුවෙන් විද්‍යාව, තාක්ෂණවේදය, ඉංජිනේරු විද්‍යාව හා ගණිතය විෂයයන්ට ශිෂ්‍යයන් යොමුවීම සීමා වී ඇති අතර, එමනිසා මෙම විෂය ධාරාවන් සඳහා පිවිසෙන්නන් අඩු වී ඇත. ශ්‍රම වෙළඳපොළ තුළ ඉහළ යන ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා අධ්‍යාපන පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා වන ආයෝජන ප්‍රමාදවීම ශ්‍රී ලංකාවේ තරගකාරිත්වය තවදුරටත් දුර්වල කරන බැවින් පාසල් විෂය මාලාව තුළ තාක්ෂණික හා වෘත්තීමය විෂයයන් සම්බන්ධ අධ්‍යාපනය ශක්තිමත්

කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. තවද, 2018 වසරේදී විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය සඳහා සිසුන් 160,000 ක් පමණ සුදුසුකම් ලැබූව ද, රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතිය තුළට අවතීර්ණ වීමට හැකි වූයේ ඉන් පහෙන් එකකට පමණි. ශිෂ්‍යයන් සඳහා උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථා අඩු මට්ටමක පැවතීමට අමතරව, නිපුණතාවල නොගැළපීම පිළිබිඹු කරමින්, උපාධි ලබා ගත් අයගෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් සුදුසු රැකියා අවස්ථාවක් සොයා ගැනීමේ ගැටලුවට මුහුණ පා සිටී. තවද, වෘත්තීමය සුදුසුකම් ප්‍රදානය කිරීමේ අරමුණු සහිතව රජයේ තෘතීයික අධ්‍යාපන අංශයේ ධාරිතාව ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක වශයෙන් දියුණු කළ යුතුය. ඒ සමඟම අධ්‍යාපනික සේවාව සඳහා සුදුසු ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීමේ රාමුවක් ස්ථාපනය කළ යුතු අතර මෙවැනි සේවා සැපයුම සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය තවදුරටත් දිරිමත් කළ යුතුය.

බෝනොවන රෝගවල ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ තිරසාර කාර්යසාධනය සඳහා බාධා මතු කර ඇත. රුධිර පීඩනය, රුධිරයේ කොලොස්ටරෝල් ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම, දියවැඩියාව, නිදන්ගත වකුගඩු රෝග සහ පිළිකාව වැනි රෝග ශ්‍රී ලංකාවේ අකාලයේ සිදු වන මරණ වැඩි ප්‍රමාණයකට හේතු වන බව සෞඛ්‍ය දත්ත පෙන්වා දෙයි. මත්පැන් සහ දුම්වැට්ටුවලට ඇබ්බැහි වීම, අහිතකර ආහාර ගැනීමේ පුරුදු, ශරීර ව්‍යායාම් අඩු වීම මෙන්ම වායු දූෂණය යනාදිය ද බෝනොවන රෝග ඉහළ යෑම සඳහා බලපාන ප්‍රධාන සාධක වේ. පිළිකාව, බෝනොවන රෝග අතරින් ඉහළ අවදානමක් සහිත රෝගයක් බව මේ වන වට හඳුනාගෙන ඇති අතර, අහිතකර ජීවන රටා හේතුවෙන් තරුණ ප්‍රජාව ක්‍රමයෙන් පිළිකා රෝගයට ගොදුරු වෙයි. එමෙන්ම, බෝනොවන රෝගවල දිගුකාලීනව පවත්නා ස්වභාව හේතුවෙන් බෝවන රෝගවලට සාපේක්ෂව ඒවායේ ආර්ථික බලපෑම ද සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක පවතී. බෝනොවන රෝග සඳහා අදාළ වන පිරිවැය, පර්යේෂණ සහ ඖෂධ සඳහා වන ප්‍රතිකාරවලට ආදායම ඍජු වෛද්‍ය වියදම් මෙන්ම අයහපත් සෞඛ්‍ය තත්ත්වය හේතුවෙන් ආදායම් අහිමිවීම, සේවයට වාර්තා නොකිරීම, සහ ඵලදායීතාව අඩුවීම හේතුවෙන් ආර්ථිකයට සිදු වන වක්‍ර පිරිවැය ද අදාළ වේ. මේ අතරම, ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය වියපත් වීමත් සමඟ ජන විකාශයේ සිදු වන සංක්‍රාන්තීය සමඟ වයස්ගත ජනගහණය නිදන්ගත රෝගවලට ගොදුරුවීමේ අවදානම ඉහළ ගොස් ඇත. මෙම ක්‍රියාවලිය හේතුවෙන් වෛද්‍ය සහ සුභසාධන වියදම් ඉහළ යෑම සමඟ රාජ්‍ය

මූල්‍ය වෙන වන බලපෑම ද ඉහළ ගොස් ඇත. මේ අතරම, ඉහළ යන ඉල්ලුමට සාපේක්ෂව කඩිනමින් සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම සඳහා රජයේ සෞඛ්‍ය සේවා අපොහොසත් වීම හේතුවෙන් අවදානම් සහගත කුටුම්භ, පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශය වෙත යොමු වීම තුළින් එම කුටුම්භවල සෞඛ්‍ය වියදම් ඉහළ යෑම වෛද්‍ය දරිද්‍රතාවයක් දක්වා වර්ධනය විය හැකිය. මෙම තත්ත්වය මත, සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ තිරසාර කාර්යසාධනය වෙත බාධා පමුණුවන බෝනොවන රෝග සඳහා පිළියම් යෙදීමට ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම වහා සිදු කළ යුතුය. බෝනොවන රෝග වැළඳිය නොහැකි ජීවන රටාවක් පිළිබඳ මහජනතාව දැනුවත් කිරීම, පෝෂණ සාක්ෂරතාවය ඉහළ නැංවීම මෙන්ම පෞද්ගලික අංශයේ සහාය සහිතව ඖෂධ සහ පහසුකම් දැරිය හැකි මිලකට ලබා දීම යනාදිය මෙම ක්‍රියාමාර්ගවලට ඇතුළත් වේ. පූර්ව අනාවරණය කර ගැනීම සහ පිළිකා රෝග සඳහා ලබා දෙන සෞඛ්‍ය පහසුකම් සඳහා වඩා හොඳ ප්‍රවේශයක් ලබා දීම තුළින් පිළිකාවට තුඩු දෙන සාධක පාලනය සහ අවහිර කිරීම මෙන්ම වැළැක්විය හැකි පිළිකාවක් මර්දනය කිරීමට පූර්වෝපායික ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීම මෙහිදී වැදගත් වේ. එමෙන්ම, මෙහිදී තනි පුද්ගල පදනම් කර ගත් ප්‍රවේශයකට අමතරව බෝනොවන රෝග මැඩපැවැත්වීම සඳහා ප්‍රජාව පාදක කොටගත් නව්‍යකරණ ප්‍රවේශයකට අවධානය ලබා දිය යුතු වේ.

රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය කාලයත් සමඟ ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වූවද, අකාර්යක්ෂමතාව සහ සම්පත් සුදුසු ලෙස බෙදී නොයෑම හේතුවෙන් රාජ්‍ය අංශයේ සේවා සැපයුම මන්දගාමී වීම, නවීන තාක්ෂණය භාවිතය වැඩිදියුණු කිරීම ඇතුළුව රාජ්‍ය සේවා ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම ඉතා කඩිනමින් කළ යුතු අවශ්‍යතාවක්ව පවතී. ජනගහන වර්ධනයට සාපේක්ෂව රාජ්‍ය අංශයේ රැකියා නියුක්තිය ඉහළ අගයක් ගැනීම පිළිබිඹු කරමින් පසුගිය වසර කිහිපය තුළදී රාජ්‍ය නිලධාරියෙකුගෙන් සේවය ලබන පුද්ගලයන්ගේ සංඛ්‍යාව සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වී ඇත. කෙසේ වෙතත්, රාජ්‍ය අංශයේ සේවා සැපයුම, අපේක්ෂිත ඉලක්කවලට වඩා පහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් මහජනතාවගේ ආර්ථික හා සමාජීය යහපැවැත්ම කෙරෙහි අහිතකර බලපෑම් ඇති කරයි. රාජ්‍ය සේවයේ අකාර්යක්ෂමතාව සඳහා හේතු රාශියකි. දේශපාලනික මැදිහත්වීම්වලින් ස්වාධීන වීමට ඉඩකඩ සීමිත වීම සහ සිය කාර්යභාරයන් විධිමත්ව සිදු කිරීමට ප්‍රමාණවත් රැකවරණය නොමැතිවීම මෙහිදී මූලික අඩුපාඩු වේ. බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාපටිපාටි, උසස්වීම් සහ කාර්යසාධන ඇගයීම් වැඩපිළිවෙලෙහි

ඇති ගැටලු රාජ්‍ය සේවයේ කාර්යක්ෂමතාව අඩු කරන අතර, කාර්යක්ෂමතාවයෙන් ඉහළ සේවකයන් වෙන්වී රැකියා සඳහා යොමුවීමට පොළඹවනු ලබයි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගුණාත්මක බවින් යුත් සේවකයින් ආකර්ෂණය කර ගැනීම සහ ඔවුන් සේවයේ රඳවා තබා ගැනීමේ බාධාවලට රාජ්‍ය අංශය මුහුණ පා ඇත. තවද, රාජ්‍ය සේවය ලබා ගැනීමට එන ජනතාව පිළිබඳ සාමාන්‍යයෙන් පවත්නා සෘණාත්මක ආකල්පය මෙන්ම සමාජය වෙනුවෙන් තමා වෙත පැවරී ඇති වගකීම්වලට වඩා සිය අයිතීන් පිළිබඳ සලකා බැලීම යනාදිය විසඳාලිය යුතු මූලික කරුණු වේ. රාජ්‍ය පරිපාලන ක්ෂේත්‍රයේ ඉහළ වැදගත් තනතුරු සඳහා තාවකාලික සහ බාහිර පත් කිරීම් සිදු කිරීම රාජ්‍ය අංශයේ මන්දගාමී ක්‍රියාකාරීත්වයට හේතු වී ඇති අතර, පසුකාලීනව මෙම තනතුරුවලට පත් වූ එවැනි පුද්ගලයින් සිය කටයුතු සඳහා වග කියනු නොලැබේ. මෙම ගැටලු සඳහා පිළියම් යෙදීම දීර්ඝ ලෙස සාකච්ඡා කිරීමෙන් අනතුරුව කෙරෙන රාජ්‍ය අංශ ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් සිදු විය යුතු වුවද, කෙටිකාලීනව රාජ්‍ය අංශයේ සේවා ලබා දීම කාර්යක්ෂම කිරීම සඳහා තාක්ෂණික දියුණුවීම් ද භාවිතා කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. යම් මූලික පද්ධතීන් ස්වයංක්‍රීයව සිදු වුවද, රාජ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ බොහෝමයක් පද්ධතීන් තවමත් ස්වයංක්‍රීයකරණය කළ යුතුව ඇත. පුද්ගලයින් හඳුනා ගැනීම සහ ආදායම් එක්රැස් කර ගැනීම සඳහා මධ්‍යගත පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීම වේගවත් කිරීම මෙන්ම, එය නීතිය හා සාමය, සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපනය, ආදායම් ප්‍රතිව්‍යාප්තිය යනාදි විෂයයන් භාර ආයතන වෙත ද ව්‍යාප්ත කිරීම මෙහිදී අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ශ්‍රී ලංකාව වසර 2020 දී නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවකට අනුගත වීම තුළින් උද්ධමනය මැදි තනි අගයක පවත්වා ගැනීමට ඇති අපේක්ෂාව සමඟ, ආර්ථිකයේ පාර්ශ්වකරුවන්, මූල්‍ය උපකරණ මත ප්‍රමාණවත් මුර්න ප්‍රතිලාභයන් ලබාදෙන එහෙත්, අඩු නාමික පොලී අනුපාතිකයන් සඳහා සූදානම් විය යුතුව තිබේ. අතීතයේදී ශ්‍රී ලංකාව, වෙළඳපොළ නාමික පොලී අනුපාතික සහ මුර්න පොලී අනුපාතිකවල විශාල උච්චාවචනයන්ට මුහුණ දුන් අතර, මැදි තනි උද්ධමනයක් ඉලක්ක කරගත් නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව ක්‍රියාවට නැංවීමත් සමඟ නාමික පොලී අනුපාතික දැනට පවත්නා මට්ටමේ සිට ක්‍රමිකව පහතට පැමිණීමක් අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම සංක්‍රාන්තියෙන් පසුව වුවද, ධනාත්මක මුර්න පොලී අනුපාතික අපේක්ෂාවන් මගින් ඉතුරුම් තැන්පත්කරුවන් ආරක්ෂා වුවද, ඇතැම් ඉතුරුම්කරුවන්ට, විශේෂයෙන්ම පොලී ආදායම

මත යැපෙන ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන්ට බලපෑමක් ඇති විය හැකිය. මෙමගින් ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් ඇතුළු ඉතුරුම්කරුවන්ට, සුරක්ෂිත සහ ආකර්ෂණීය පොලී අනුපාතික ලබා දෙන විකල්ප මූල්‍ය උපකරණ හෝ වැඩසටහන් හඳුන්වා දීමේ අවශ්‍යතාව ඉස්මතු වේ. මේ අනුව, මූල්‍ය සේවා සපයන්නන් විසින් තැන්පත්කරුවන්ට ඉහළ ප්‍රතිලාභ ලැබෙන පරිදි, ඉතුරුම් තැන්පතු සමඟ වෛද්‍ය රක්ෂණාවරණයන් වැනි අනෙකුත් සේවා එක්ව ලබාදීමේ හැකියාව පවතී. තවද, අගය එකතු කිරීමේ සේවා ලෙස, ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන්ට ඔවුන්ගේ විශ්‍රාම කාලය තුළ ඉතිරි කිරීම් හා මූල්‍ය ප්‍රවාහ සැලසුම් කිරීමේ පරිචයන් පිළිබඳ විශේෂඥ මූල්‍ය ජනවිද්‍යාඥ (Specialised financial gerontologists) උපදෙස් ලබාදී ඔවුන්ගේ විශ්‍රාම දිවිය පහසුවෙන් ගත කිරීමට පහසුකම් සැපයීමට හැකි අතර, එමගින් ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන්ගේ සමස්ත බැංකුකරණ අත්දැකීම් වැඩිදියුණු කිරීමට හැකියාව ලැබේ. දිගුකාලීන පිළියමක් ලෙස රජයට, පෞද්ගලික අංශයේ ද සහාය සමඟ දායකත්ව විශ්‍රාම සැලසුම් සහ ආදායම් යෝජනා ක්‍රම හඳුන්වා දිය හැකි අතර, අඩු පොලී අනුපාතික පවතින කාලයන් තුළ පොලී ආදායම මත යැපීම අවම කිරීම සඳහා මෙම සැලසුම් ක්‍රමවල වැදගත්කම ඉස්මතු කළ හැකි වේ. තවද, සාමාන්‍ය තැන්පතුවලට සාපේක්ෂව ඉහළ ප්‍රතිලාභ ලබා දෙන පොදු අරමුදල්, ඒකක භාර වැනි විකල්ප මූල්‍ය උපකරණවල අයෝජනයේ ප්‍රතිලාභ පිළිබඳව දැනුම්වත් බව ඉහළ නැංවීමේ අවශ්‍යතාවක් පවතී. ඉදිරියේදී අපේක්ෂිත, අඩු උද්ධමනකාරී - අඩු පොලී අනුපාතික පරිසරයක් තුළ මෙවැනි මූල්‍ය උපකරණ හෝ වැඩසටහන් කඩිනමින් හඳුන්වාදීම, ස්ථාවර පොලී ආදායම් උපයන ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන්ගේ ජීවන තත්ත්වය රැකගැනීමට පිටිවහලක් වනු ඇත.

අතීතයේදී මුදල් මත පදනම් වූ ගෙවීම් පද්ධතිවල සිදු වූ නව තාක්ෂණික වැඩිදියුණු කිරීම්වල ප්‍රතිලාභ අත්පත් කර ගන්නා අතරම, එමගින් පැන නගින අභියෝගවලට මුහුණ දීමට පූර්ව ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ගෙවීම් පද්ධතියේ කැපී පෙනෙන වැඩිදියුණු වීම් සිදු වුවද, තවමත් එදිනෙදා ගෙවීම් සඳහා ජනප්‍රියම මාධ්‍ය වනුයේ මුදල්ය. වාර්ෂික ගාස්තු හා කොමිස් අයකිරීම්, අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් හිඟවීම මෙන්ම බදු වියදම් මඟහැරීමේ චේතනාව වැනි හේතු නිසා සීමිත වෙළඳසැල් ප්‍රමාණයක් පමණක් කාඩ්පත් හා විද්‍යුත් මුදල් පිළිගැනීම යනාදිය, ගනුදෙනු සඳහා මුදල් භාවිතය දෙබරයවත් කිරීමට හේතු වී ඇත. කෙසේ වුවද, මුදල් භාවිතා කරන්නන්ට, මූල්‍ය ආයතනවලට සහ මහ බැංකුවට මුදල් හැසිරවීමේ වියදම් වඩාත් අභියෝගාත්මක වී

ඇත. එමනිසා, මෙම භාවිතය වඩාත් සුරක්ෂිත, මුදල් රහිත ගෙවීම් මාධ්‍යයක් මගින් ප්‍රතිස්ථාපනය කළ යුතු අතර, එමගින් නැගී එන ආර්ථික මෙන්ම දියුණු ආර්ථිකවල මෙන් මුදල් රහිත ගනුදෙනු සම්ප්‍රදායක් හුරු කිරීම දෙබරයවත් කළ හැකි වේ. මුදල් රහිත ගනුදෙනු මාධ්‍යයන් භාවිතය වැඩිවීම මූල්‍ය ප්‍රවාහයන්ගේ විනිවිදභාවය දියුණු කරනවා පමණක් නොව එය නීත්‍යානුකූල නොවන අවිධිමත් ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සීමා කිරීමට ද හේතු වේ. මේ අතර, මහජනතාව විසින් ස්මාර්ට් ජංගම දුරකථන වැනි ජංගම ඉලෙක්ට්‍රොනික උපාංග වැඩි වශයෙන් පරිශීලනය කරන තත්ත්වයක් නිර්මාණය වී ඇති පසුබිමක, එමගින් විද්‍යුත් බැංකුකරණ සහ විද්‍යුත් මුදල් පසුම්බි වැනි මුදල් රහිත ගනුදෙනු අවස්ථාවන් පුළුල් වනු ඇත. 2018 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ජංගම දුරකථන භාවිතය ජනගහනයෙන් සියයට 150 ක් වුවද, ජංගම දුරකථන පදනම් වූ ගෙවීම් සමස්ත එදිනෙදා සුළු පරිමාණ ගෙවීම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත් විට අනෙකුත් රටවල්වලට සාපේක්ෂව අඩු අගයක් ගනී. කෙසේ වෙතත්, නුදුරු අනාගතයේ දී ඩිජිටල් ගෙවීම් විසින් සාම්ප්‍රදායික මුදල් ගනුදෙනු ප්‍රතිස්ථාපනය වීම අපේක්ෂා කරන අතර, ඉදිරියේදී සිදුවන එවැනි පරිවර්තනයකදී, ගෙවීම් පද්ධතිය තුළ බිලොක්චේන් තාක්ෂණය ඒ සඳහා ප්‍රමුඛ පදනමක් සපයනු ඇත. මෙම සන්දර්භය තුළ අවශ්‍ය තාක්ෂණික විශේෂඥතාවයන්හි කාලෝචිත අත්පත් කර ගැනීම්, තාක්ෂණික දියුණුවීම් සමඟ රැඳී සිටීම සඳහා බැංකු, වෙළෙන්දන් සහ අවසන් පරිශීලකයන් ඇතුළු සියලු පාර්ශවකරුවන්ට අත්‍යවශ්‍ය වේ. එවන් සංවර්ධනයක් මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රය නැවත හැඩගැස්වීමට අපේක්ෂා කරන අතර, එය ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පද්ධතියේ කාර්යක්ෂමතාවය සහ සමස්ත ස්ථායීතාව වැඩි කිරීමට ද හේතු වේ. අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් සැපයීම සහ තාක්ෂණය පිළිබඳව පාරිභෝගික දැනුම්වත් කිරීම් තුළින් සයිබර් සුරක්ෂිතභාවය වැඩිදියුණු කිරීමට අවශ්‍ය පූර්වෝප අගයන් ශක්තිමත් කිරීමට මහ බැංකුව සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන මගින් අපේක්ෂා කෙරේ.

රට තුළ තිරසාර සමෘද්ධියක් පවත්වා ගැනීම තහවුරු කිරීම සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු සමඟ ගැලපෙන පරිදි රටේ ඉදිරි ගමන් මග හැඩගස්වා ගැනීමට ජාතික ප්‍රතිපත්ති වැඩපිළිවෙල නිරතුරුව සමාලෝචනය කළ යුතුව ඇත. රට තුළ ආර්ථික, සමාජයීය සහ පරිසර ගැටලු, සංයුක්ත ප්‍රවේශයකින් නිරාකරණය කිරීමේ වැදගත්කම තිරසර සංවර්ධන අරමුණු තුළින් අවධාරණය කර ඇත.

නිරසර සංවර්ධන අරමුණු යනු විශේෂයෙන්ම රටේ දරිද්‍රතාව අවසන් කර මිහිතලය සුරකින අතරතුර සැමට සමෘද්ධිය ළඟා කර දීම අරමුණු කරගත් ක්‍රියාකාරී සැලසුමකි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ දරිද්‍රතා මට්ටම් පහළ ගිය ද අන්ත දුගී කණ්ඩායම් සහිත ප්‍රදේශ සහ ආදායමේ විෂමතා තවදුරටත් පවතියි. එබැවින්, වයස්ගත සහ ආබාධ සහිත පුද්ගලයින් වැනි ආර්ථික වශයෙන් අස්ථාවර මට්ටමක සිටින සමාජ කණ්ඩායම් වෙත විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින් දරිද්‍රතා දුරලීමේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් පැන නැගී ඇත. එමෙන්ම, දරිද්‍රතා මට්ටම ආසන්නයේ ඉහළින් සිටින එහෙත් අයහපත් ආර්ථික තත්ත්ව හේතුවෙන් දරිද්‍රතා මට්ටමට පිවිසිය හැකි කණ්ඩායම් සඳහා සහාය වීමට සමාජ ආරක්ෂණ ජාල ශක්තිමත් කළ යුතුව ඇත. මීට අමතරව, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය, යටිතල පහසුකම් සැපයීම සහ අධ්‍යාපනය හා කුසලතා වර්ධන ක්‍රියාමාර්ග තුළින් දිළිඳු ජනතාවගේ ජීවනෝපායන් ඉහළ නංවා ගත හැකිය. දිළිඳු ජනතාව රජයේ සංක්‍රාම මත යැපීම අවම කිරීම සඳහා මූල්‍ය සාක්ෂරතාව සහ මූල්‍ය වෙළඳපොළවල් වෙත ප්‍රවේශය වැඩිදියුණු කිරීම යනාදී ක්‍රියාමාර්ග තුළින් ජීවනෝපායන් ඉහළ නැංවීම දිගුකාලීනව වැදගත් වනු ඇත. අධ්‍යාපනය සහ කුසලතා වැඩිදියුණු කිරීම තුළින් රැකියා අවස්ථා ඉහළ නැංවීම සහ එමගින් දරිද්‍රතාව සහ ආදායම් විෂමතාව අවම කිරීම සමඟ ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය ද වැඩිදියුණු කළ හැක. එමෙන්ම, භෞතික යටිතල පහසුකම් වෙනුවෙන් මෑතකාලීන විශාල වශයෙන් ආයෝජන සිදු කළ ද නිරසර සංවර්ධන අරමුණුවලට අනුව දිගුකාලීන සමාජ ආර්ථික නිරසර බවක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා එම ආයෝජනවල පාරිසරික බලපෑම පිළිබඳව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් අවධානය යොමු කළ යුතු වේ. මේ සම්බන්ධයෙන්, නිරසර පාරිසරික ආයෝජන වැඩපිළිවෙළක් සඳහා හරිත මූල්‍ය කටයුතු ප්‍රවර්ධනය වැදගත් වේ. 2030 වන විට නිරසර සංවර්ධන අරමුණු ළඟා කර ගැනීම සඳහා රජය මූලික කොට ගෙන සියලුම පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සාමූහික ප්‍රයත්නය මෙහිදී අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, නිරසර සංවර්ධන අරමුණුවලට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීමට රජය වගකිය යුතු වේ.

කාලීනව තොරතුරු දැනගැනීමට සැලසීම ව්‍යාප්ත කිරීම, නවීන තාක්ෂණය යෝග්‍ය ලෙස භාවිතා කිරීම සහ ආර්ථික සහයෝගීතාව වැඩිදියුණු කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආපදා අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති සහ උපායමාර්ග තවදුරටත් ශක්තිමත් කළ හැකිය. මෑතකාලයේ ඇති වූ ස්වාභාවික විපත් ගණනාවක් හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය හා සමස්ත සමාජය

කෙරෙහි අහිතකර බලපෑම් ඇති කර තිබේ. ආපදා මුළුමනින්ම වළක්වා ගත නොහැකි වුවද, විශේෂයෙන්ම දත්ත රැස් කිරීම සහ හදිසි ප්‍රතිචාර දැක්වීමට සම්බන්ධ තාක්ෂණික වැඩිදියුණු කිරීම් හඳුනා ගැනීම සහ භාවිතා කිරීම මගින් එම ආපදා සහ ඒවායෙහි බලපෑම සැලකිය යුතු ලෙස අවම කර ගත හැකිය. ජපානය වැනි ආපදා අවදානම බහුල රටවල් විසින් ප්‍රතිචාරාත්මක මට්ටම ඉහළ නැංවීම සහ ආපදා අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තිවල කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා චෝදනා යානා වැනි නවතම තාක්ෂණික මෙවලම්, භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධතිය තුළින් ලබා ගන්නා ලද වන්දිකා ඡායාරූප සහ තත්කාලීන ආපදා ආකෘති සැලකිය යුතු ලෙස භාවිතා කරනු ලබයි. තවද, නූතන සංකීර්ණ උපකරණ මාර්ගයෙන් ජනනය කරන තත්කාලීන දත්ත මගින්, ආපදා කළමනාකරණය කරනු ලබන ආයතන සඳහා හදිසි අවස්ථාවන්ට සුදානම් වීම සහ අධීක්ෂණ උපායමාර්ග සඳහා උපයෝගී වන ඉලක්කගත ප්‍රතිචාර සැලසුම් වැඩිදියුණු කිරීමට අවස්ථාව සලසනු ලැබේ. ස්මාට් ජංගම දුරකථන තාක්ෂණය හඳුන්වා දීමත් සමඟම ලොව පුරා ආපදා කළමනාකරණ උපායමාර්ගයන්හි මුහුණුවර වෙනස් වූ අතර, එමගින් ආපදා හෝ කාලගුණය ආශ්‍රිත වෙනස්කම් පිළිබඳ තත්කාලීන තොරතුරු සැපයීම තුළින් පුද්ගලයින් දැනුවත් කරනු ලැබේ. හදිසි ප්‍රතිචාරක කණ්ඩායම් සඳහා දිවි ගලවාගත් පුද්ගලයන් සමඟ ඉතා ඉක්මනින් සම්බන්ධවීමට අවස්ථාව සලසමින් සමාජයීය මාධ්‍ය හදිසි අවස්ථාවලදී ප්‍රතිචාර දැක්වීමට හැකි වන පරිදි තාක්ෂණික දියුණුවක් පෙන්වා ඇත. ඉහත කරුණු සැලකිල්ලට ගනිමින්, පෞද්ගලික අංශයේ ද සහයෝගය සහිතව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කරනු ලබන ආයතන සහ දත්ත ජනනය කරනු ලබන ආයතන අතර විධිමත් සම්බන්ධීකරණයක් පවත්වා ගැනීමෙන් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද මෙම නවීන තාක්ෂණික උපක්‍රම භාවිතා කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ජනප්‍රිය නොවූවද, ආර්ථික වර්ධනයට සහාය දක්වන, ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම ප්‍රමාදවීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව මේ වන විට මුහුණ දෙන අභියෝගයන් ශ්‍රී ලංකාවේ මෑතකාලීන දුර්වල ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වය සහ සීමිත ප්‍රතිපත්ති අවකාශයන් මගින් පිළිබිඹු කෙරේ. මෙතෙක් පැවති රජයන් විසින් ආර්ථිකය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ අරමුණු ප්‍රතිපත්තිමය ලියකියවිලි ගණනාවකින් වරින් වර ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති නමුත්, පෞද්ගලික අංශය මූලික කරගත් ආර්ථික වර්ධනයට මග පෙන්වන

රාජ්‍ය සේවා සැපයුම ශක්තිමත් කිරීමත් ව්‍යාපාර සිදු කිරීමේ තත්ත්වයන් වර්ධනය කිරීමත් උදෙසා ස්ථාවර ප්‍රතිපත්ති සහතික කිරීම සහ සියලුම පොදු පාර්ශවකරුවන් අතර, සම්බන්ධීකරණය සිදු කරමින් එම යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම ඒ සම්බන්ධයෙන්

පැවති ප්‍රධාන බාධාව වේ. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකාව මැදිකාලීනව ඉහළ හා ස්ථාවර වර්ධන මාවතක් ඔස්සේ ඉදිරියට යාමට සහ දශක කිහිපයකට පෙර ශ්‍රී ලංකාවට පසුපසින් සිටි රටවල් සමඟ තරගකාරී වීමට නම්, එවැනි ප්‍රතිසංස්කරණ තවදුරටත් කල් දැමිය නොහැකිය.

1